

Belediyeler

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ DERGİSİ • TEMMUZ-AĞUSTOS 2019 SAYI: 855-856

Dergi eki içindedir.

AVRUPA HAREKETLİLİK HAFTASI TANITIM TOPLANTISI

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı
Alınur AKTAŞ'la Ropörtaj

Konak Belediye Başkanı
Abdül BATUR'la Ropörtaj

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ KONUKEVİ

*Konukevimiz belediye başkanları ve belediye mensuplarına
7/24 Ankara'da konaklama hizmeti vermektedir.*

Selanik 2 Cad. No: 57 Kızılay / ANKARA
Tel: (0312) 419 21 33 Faks: (0312) 419 21 37
konukevi@tbb.gov.tr | www.tbb.gov.tr

Türkiye Belediyeler Birliği adına sahibi
Fatma ŞAHİN
Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı
(Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Doç. Dr. Birol EKİCİ

Danışma Kurulu

Yusuf Ziya YILMAZ
Kadir KARA
Mücahit YANILMAZ
Dr. Hasan AKGÜN
Dr. Veysel TİRYAKİ
İsmail DESTAN
Prof. Dr. Adem ESEN
Prof. Dr. Recep BOZLAĞAN
Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN
Prof. Dr. Tekin AKDEMİR
Doç. Dr. Asım BALCI
Dr. Buğra GÖKÇE
Dr. Rüstem KELEŞ
Hasan KILCA
Muhsin ERYILMAZ
Gaye DOĞANOĞLU
Ali KARAASLAN

Yayın Kurulu

Zekeriya ŞARBAK (Başkan)
Abdurrahman KELEŞ
Ahmet KAZAN
Ahmet OKAY
Cemal BAŞ
Cenk KADIOĞLU
Cüneyt TÜRKMEN
Gülfem KIRAC KELEŞ
Halil İbrahim AZAK
İpek NAL GÖRGÜN
Kayhan ÖZÜM
Nilüfer SİVRİKAYA
Nuraydın ARIKAN
Yüksel KOÇAK
Zeliha MERCİMEK

Tasarım

Gizem GÖZ & Bilal BERBER

Yönetim Yeri

Tunus Caddesi No. :12
Kavaklıdere - ANKARA
Tel: (0312) 419 21 00(pbx)
Faks: (0312) 419 21 30
e-posta: dergi@tbb.gov.tr

Yayın Türü

Dergimiz ayda bir yayımlanan
yaygın süreli yayındır.
Temmuz-Ağustos Sayı: 855-856
Birleştirilmiş Sayıdır.

Basım Tarihi: 24/10/2019
ISSN 1308-6707

Baskı

GÖKÇE OFSET MATBAACILIK LTD. ŞTİ.
İvogsan Ağaç İşleri Yapı Kooperatifi 21 Cad.
1372. Sok. No22 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 395 93 37
Fax: 0312 395 93 39

www.tbb.gov.tr

**TBB Dergi Yayın ve Yazım
İlkeleri Madde 8**

Dergide yayımlanan çalışmalarındaki fikirler ve
görüşler tamamıyla yazara aittir.
Görüş ve önerileriniz için:
dergi@tbb.gov.tr

Fatma Şahin

Türkiye Belediyeler Birliği ve
Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı

Kıymetli Okurlar,

Türkiye'nin belediyecilik alanındaki en uzun soluklu yayını olan İller ve Belediyeler Dergisi, belediyecilerimizin buluşma noktası olmayı sürdürüyor. Yayın hayatında 74'üncü yılını dolduran dergimizin büyük bir özen ve titizlikle hazırlanan temmuz/ağustos sayısını ilgiyle okuyacağınızı umuyoruz.

Birliğimizin ulusal koordinatörlüğünü üstlendiği Avrupa Hareketlilik Haftası'nın 2019 yılı kampanya tanıtım toplantısını Temmuz ayında yoğun bir katılımı gerçekleştirdik. Alternatif ulaşım araçları, sağlıklı yaşam ve hareketliliğin önemine dikkat çekilen toplantıda belediyelerimizin etkinliklere aktif olarak katılması çağrısında bulunuldu. Toplantının detayları dergimizde geniş yer buldu.

Cumhurbaşkanımızın saygıdeğer eşi Emine Erdoğan Hanımefendi'nin öncülüğünde, Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yürütülen Sıfır Atık Projesine hassasiyetle yaklaşan ve hizmet binasında önemli sıfır atık uygulamalarını hayata geçiren Birliğimiz, Projeyi belediyelerimizde yaygınlaştırmak ve belediyelerimizin geçişlerini hızlandırmak amacıyla Sıfır Atık Yönetim Sistemi Bilgi Paylaşımı Toplantısı düzenledi.

Yerel diplomasinin gelişmesine katkıda bulunmak ve yerel yönetimler arasında dostluk ve kardeşlik köprüleri inşa etmek amacıyla 2012 yılından bu yana düzenlediğimiz LOCALINTERNational Staj programında bu yıl 33 ülkeden 38 öğrenciyi ülkemizde misafir ettik. Türkiye yerel yönetim sistemi hakkında bilgi sahibi olurken kültürel gezilerle de ülkemizi yakından tanıma imkânı bulan gençlerin ilgi ve heyecanına şahit olmak bizleri oldukça mutlu etti. Bu etkinliğimizin tüm ayrıntılarını dergimiz sayfalarından okuyabilirsiniz.

İlgiyle takip edilen belediye başkanları röportajları bu sayımızda da okurlarımızla buluştu. Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş ve Konak Belediye Başkanı ve Birliğimizin encümen üyesi Abdül Batur dergimizin bu ayki konukları oldu ve sorularımızı içtenlikle yanıtladılar.

Birliğimiz, tek çatı altında bir araya getirdiği 1389 belediyeye ihtiyaç duydukları her alanda rehberlik etmeye ve destek olmaya devam ediyor. Bu kapsamda TBB Başkanı olarak Şırnak'a bir çalışma ziyaretinde bulundum. Şırnak halkıyla kucaklaşarak, Şırnak için neler yapabileceğimize dair değerlendirmeler yaptığımız bu ziyaret ile ilgili tüm detaylar dergimiz sayfalarındaki yerini aldı.

Bu içeriklerin yanı sıra Birliğimizden ve belediyelerimizden haberler, belediyecilerimize rehber olacak nitelikte makaleler, iyi uygulama örnekleri, güncel mevzuat bilgileri ve soru-cevap bölümünü de okurlarımızın ilgisine takdim ediyoruz. Bugüne kadar dergimize gösterdiğiniz teveccüh ve ilgi için şükranlarımızı sunuyor, yeni sayılarımızda buluşmak ümidiyle esenlikler diliyorum.

İÇİNDEKİLER

04

Avrupa Hareketlilik Haftası

10

Alibur AKTAŞ'la Ropörtaj

14

Abdül BATUR'la Ropörtaj

18

Mahalleye Dönüşen Yerlerdeki Muafiyetlerinde
(Vergi ve Harçlardaki Son Değişiklikler) /
Zeliha MERCİMEK

26 METRO GÜVENLİĞİ

27 ATIK TOPLAMA YARIŞMASI

36 BİRLİK ENCÜMENİMİZ TOPLANDI

37 TBB'DEN ŞIRNAK'A DESTEK

41 SIFIR ATIK TOPLANTISI

48 'HOŞ GELDİN BEBEK' ÇANTASI

48 İŞ KİYAFETLERİNİ KENDİLERİ ÜRETİYOR

49 ÖNCE POTAYA SONRA GERİ DÖNÜŞÜME

49 KULLANILMAYAN ARAZİLER ÇİÇEK AÇTI

50 YÖNETİCİLİKTEN LİDER YÖNETİCİLİĞE /
PROF.DR. ERTUĞRUL YAMAN

22

İtfaiye Personelinin Motivasyonu /
Dr. Cafer YILMAZ

38

Yatırım Teşvik Belgesi Kapsamında
Araç Alımı / H. İbrahim AZAK

28

Kentsel Yoksulluğun Değişim Sürecinde Sosyal
Belediyecilik / Ufuk ÜNLÜ-Güven DENİZ

44

Etkin Kent Yönetimi / Cemal BAŞ

56 KIRSAL BÖLGELERDE MOBİL KUAFÖR HİZMETİ

57 ZABITALARA YABANCI DİL EĞİTİMİ

58 KENT SAĞLIĞI SORUNU OLARAK ASBEST /
BAHATTİN MURAT DEMİR

62 ROBOTİK KODLAMA SERTİFİKALARI VERİLDİ

63 HAYVANLARA UMUT OLDULAR

64 LOCALINTERNETIONAL GELECEĞİN YEREL
YÖNETİCİLERİNİ AĞIRLADI

65 LOBİ FAALİYETLERİ

67 YARGI KARARI

72 GENELGE

75 SORU-CEVAP

AVRUPA HAREKETLİLİK HAFTASI

Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu himayelerinde Türkiye Belediyeler Birliği(TBB) ev sahipliğinde düzenlenen Avrupa Hareketlilik Haftası 2019 Yılı Kampanya Tanıtım Toplantısı 21 Ağustos tarihinde TBB Hizmet Binasında gerçekleştirildi.

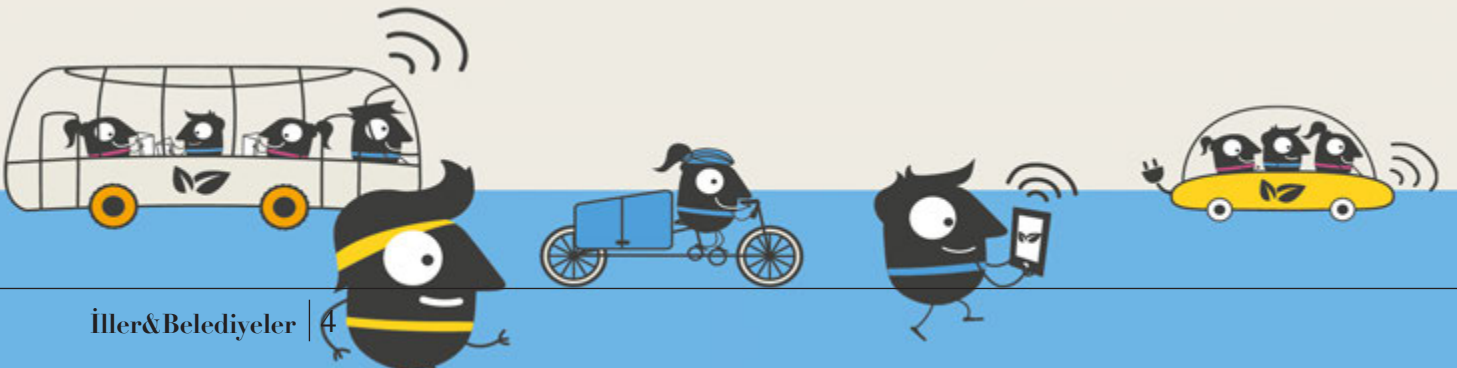
Programın açılış oturumunda Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu, AB Türkiye Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Christian Berger, Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu Başkanı Şükrü Karatepe, TBB ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin konuşmalarıyla yer aldı.

“Birlikte yaşamalı, zorluklar karşısında birlikte yürümeliyiz”

Konuşmasına Birlik Başkanımız Fatma Şahin’e ve etkinliğe destek veren tüm paydaşlara teşekkür ederek başlayan Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, hareket-

liliğin yaygınlaştırılması konusunda yerel yönetimlere önemli görevler düştüğünü belirtti. Yerel yönetimlerin en önemli vazifesini kendi şehirlerinde yaşayan vatandaşların yaşam kalitesini artırmak olarak ifade eden Çavuşoğlu, “Birlikte Yürüyelim” sloganının kendileri için farklı anlamlar içerdiğine dikkat çekerek, “Biz her zaman Avrupa Birliği’ne diyoruz ki; AB sürecinde birlikte yürüyelim. Siyasi ve teknik engelleri birlikte aşalım.” şeklinde konuştu.

Hareketlilik Haftası vasıtasıyla ulaştırma, çevre, iklim değişikliği ve enerji verimliliği gibi konuların gündeme alınacağını kaydeden Çavuşoğlu, Bakanlık olarak ülke

Mevlüt Çavuşoğlu:
“Biz her zaman Avrupa Birliği’ne diyoruz ki; AB sürecinde birlikte yürüyelim. Siyasi ve teknik engelleri birlikte aşalım.”

genelinde hareketliliği yaygınlaştıracak faaliyetleri destekleyeceklerinin altını çizdi. Konuşmasında küresel bir sorun haline gelen ırkçılık ve göçmen düşmanlığı sorununa da değinen Çavuşoğlu, “Hepimiz hoşgörüsüzlük, ırkçılık ve göçmen düşmanlığından şikayetçiyiz. Siyasi partilerde bir zemin kayması var. Popülizm siyasetçileri esir almış durumda. Yerel yönetimler bu ayrımcılığı tersine çevirme konusunda çok etkili olacaktır.” dedi. AB’nin entegrasyon çalışmalarında başarısız olduğuna dikkat çeken Çavuşoğlu, “Birlikte yaşamalı, zorluklar karşısında birlikte yürümeliyiz.” sözleriyle konuşmasını noktaladı.

“Sporu tabana yayma noktasında yapacak çok işimiz var”

Türkiye’nin son 17 yılda önemli spor yatırımları yaptığını hatırlatan Gençlik ve Spor Bakanı Dr. Mehmet Muharrem Kasapoğlu, sporun, kardeşliğin, barışın ve sevginin evrensel dili olmasının yanı sıra sağlık açısından çok önemli bir araç olduğuna vurgu yaparak “Sporu yaygınlaştırmak zorundayız. Yürümeyi teşvik etmeli ve sporu kolaylaştırmalıyız. Bakanlık olarak yerel yönetimlerimizle birlikte önemli çalışmalar yapıyoruz. Spor tabana yayma noktasında yapacak daha çok işimiz var.” dedi.

Bakanlık tarafından yapılan spor tesisleri hakkında bilgiler veren Kasapoğlu, belediyelere bu tesisleri verimli kullanma tavsiyesinde bulundu. Özellikle gençleri ve kadınları spora teşvik edecek projeleri destekledikleri-

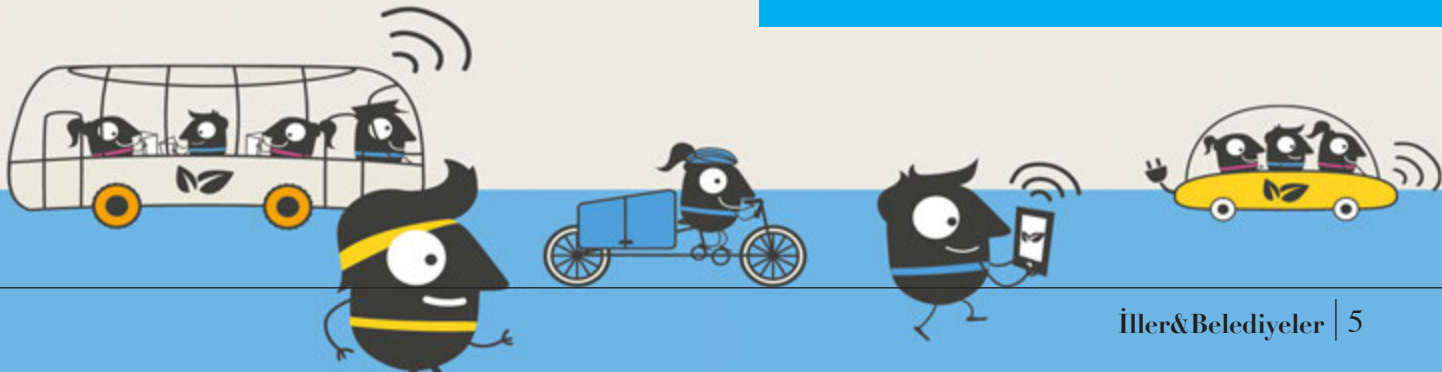
Avrupa Hareketlilik Haftası Nedir?

Ulusal koordinatörlüğü Birliğimiz tarafından yürütülen Avrupa Hareketlilik Haftası, konuyla ilgili farkındalık oluşturarak, daha temiz ve sağlıklı bir çevre için belediyelerin kalıcı tedbirler almasını teşvik etmek amacıyla her yıl 16-22 Eylül tarihleri arasında kutlanan bir Avrupa Komisyonu kampanyasıdır. Dünya çapında kutlanmaya başlanan etkinlik haftasında, şehirlerde motorize trafiğin kısıtlanması ve çevreci alternatiflerin geliştirilmesi konusunda farkındalık oluşturulması amacıyla çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir.

Avrupa Hareketlilik Haftasının bu yılki eylem çağrısı “Güvenli Yürüme ve Bisiklete Binme”, sloganı ise “Birlikte Yürüyelim” olarak belirlendi. 2018 yılında Türkiye’de 26 şehir etkinliğe katıldı. 2019 yılı için ağustos ayı itibarıyla 48 ülkeden 2 bin 326 şehir, ülkemizden ise 37 şehir etkinliğe kayıt yaptırdı.

Hareketlilik Haftasına en aktif katılımı sağlayan şehirlere “Avrupa Hareketlilik Haftası Ödülü” verilmektedir. Hafta kapsamında verilen bir başka ödül ise yürüme ve bisiklet sürme üzerine etkinlikleri dikkate alan SUMP (Award for Sustainable Urban Mobility Planning) Ödülleridir.

2018 yılında büyükşehirler kategorisinde Portekiz’in Lizbon şehri, küçük şehirler kategorisinde Almanya’nın Lindau şehri ödüle layık görülmüştür. SUMP ödülü ise Manchester şehrine verilmiştir.

Mehmet Muharrem Kasapoğlu:
“Bölge insanını o bölgenin şartlarına uygun sporlara yönlendirmeliyiz.”

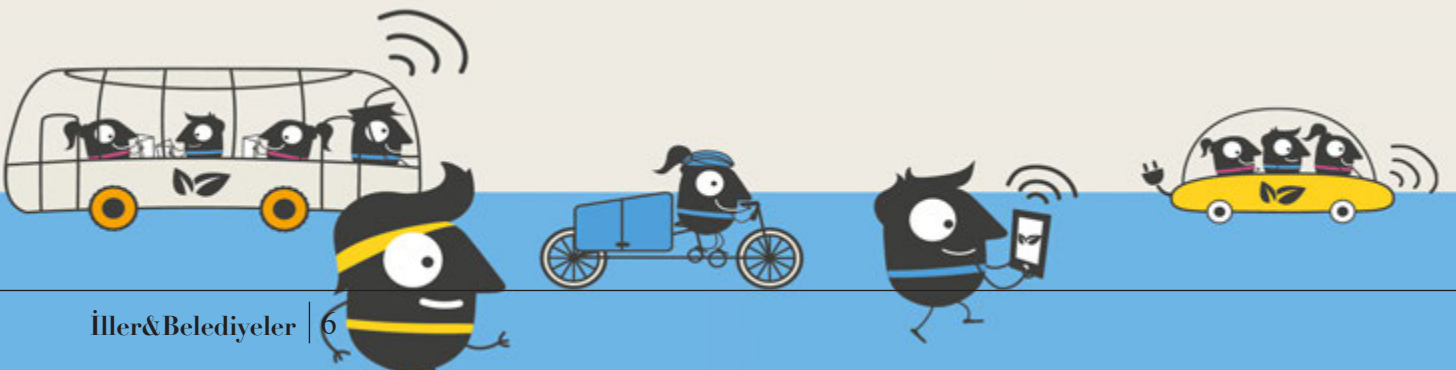
ni kaydeden Bakan Kasapoğlu, “Kadın ailenin temeli. Kadın odaklı bir spor stratejisi geliştirme-miz gerekiyor.” dedi. Sporun yaşam şekli haline getirilmesi gerektiğini söyleyen Kasapoğlu, her bölgenin ikliminin farklı spor branşları için uygun olduğunu belirterek, “Tokat’ta su sporları, Kastamonu’da hentbol, Mersin’de atletizm, Van’da su ve rüzgâr sporları öne çıkmalı. Bölge insanını o bölgenin şartlarına uygun sporlara yönlendirmeliyiz. Pek çok branşı öne çıkarmalıyız. Spor sadece futbol demek değildir.” şeklinde konuştu. En büyük iş ortaklarının belediyeler olduğunun altını çizen Kasapoğlu, spor turizmiyle ilgili belediyelerin katkılarını beklediğini de sözlerine ekledi.

“Zihniyet değişikliğine ihtiyacımız var”

Şehirlerin harekete uygun hale getirilmesi gerektiğini belirten Cumhurbaşkanlığı Yerel Yönetim Politikaları Kurulu Başkanı Vekili Şükrü Karatepe, çocukluk ve gençlik yıllarına dair anekdotlara yer verdiği konuşmasında, Kayseri’deki bisiklet kullanma kültüründen detaylar verdi. Otomobilin yaygınlaşması ve teknolojik gelişmeler nedeniyle bisiklet kullanımının azaldığını kaydeden Karatepe, zihniyet değişikliğine ihtiyaç duyulduğunu belirterek, “O günlerde bisiklet alamayanlar bugün otomobil alıyor. Teknoloji, tek başına bisiklet kullanmayı engelleseydi Avrupalıların hiç bisiklet kullanmaması gerekirdi. Bizim modernleşme hevesimiz var. Köylülükten kurtulmak, zengin görünmek ve lüks yaşamak istiyoruz. Eski şeyleri terk ettik. Kayseri’de bisiklete binmek fakirlik alameti artık.” dedi. Belediye başkanlarına bu konuda önemli görevler düştüğünün altını çizen ve çeşitli tavsiyelerde bulunan Karatepe, “Şehirlerimiz bisiklet binmeye elverişli değil. Caddeler güvenli ve bisiklete uygun değil. Sizin sorumluluğunuz şehirlerimizi insanca yaşanabilir, hareket edebilir hale getirmektir.” dedi.

Şükrü Karatepe:
“Teknoloji, tek başına bisiklet kullanmayı engelleseydi Avrupalıların hiç bisiklet kullanmaması gerekirdi.”

“Akıllı şehir, akıllı ulaşımınla başlar”

Kalkınma ve demokrasinin yerelde başladığını belirten TBB ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, “yerelden evrensele, gelecekte geleceğe söylememiz gereken çok şey var. Dünyanın sosyal, çevresel ve insanı merkeze alan bir kalkınma modeline ihtiyacı var. Dünyadaki barışı, huzuru, sosyal adaleti sağlamamız için bütüncül bir bakış oluşturmamız gerekiyor.” dedi. Metropollerde en büyük sorunun ulaşım olduğuna dikkat çeken Şahin, “çevreyi, insanı ve doğayı korumamız hepimizin görevi. Dünyanın geleceği için bu meselelere kafa yormamız gerekiyor. İşte bunun için buradayız. Tek başına hareketliliği sağlayalım diye bir derdimiz yok. TBB olarak hangi partiden olursa olsun birlikte iş yapabilmeye gücümüz var. Birlikten kuvvet doğuyor.” sözleriyle belediyelere işbirliği çağrısında bulundu. Hareketli bir yaşam için 80 milyon vatandaşın zihinsel bir dönüşümünün sağlanması gerektiğine dikkat çeken Şahin, Avrupa’daki bisiklet yollarından örnekler vererek, bisikletin çevreci bir ulaşımın ilk şartı olduğunu ve akıllı şehrin, akıllı ulaşımınla başladığını kaydetti.

“Her yere arabayla gitme rutinine düşüyoruz sıklıkla. Oysa şehir merkezlerinde arabayla seyahat etmemek daha kolay”

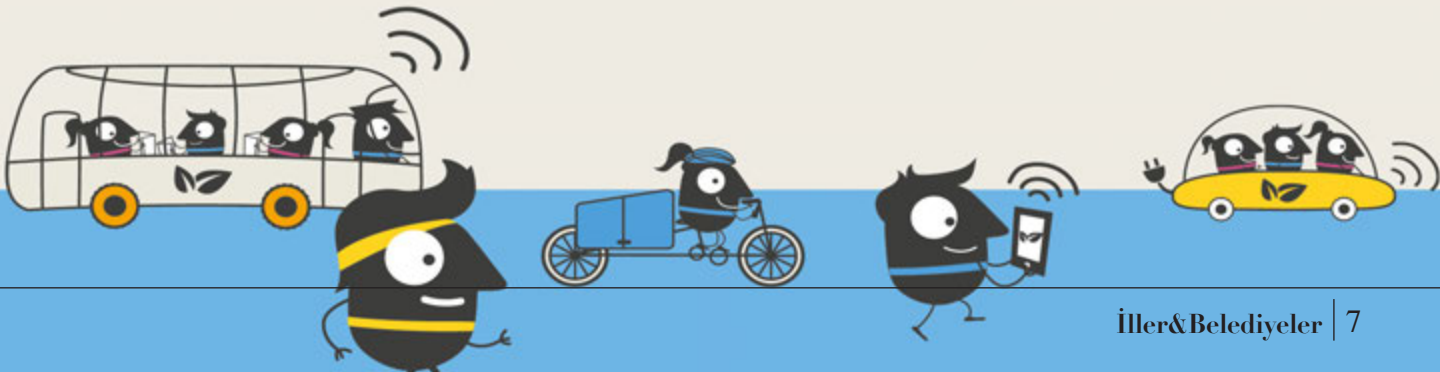
Avrupa Hareketlilik Haftası’nın giderek küresel bir faaliyet haline gelmesinden memnuniyet duyduklarını ifade eden AB Türkiye Delegasyonu Başkanı Christian Berger, sürdürülebilir hareketliliğin kitlesel bir organizasyon olması gerektiğini belirtti. Her geçen yıl Türkiye’den katılımın arttığına dikkat çeken Berger, geçen yıl dünyadan 2 bin 500, Türkiye’den ise 26 şehrin etkinliğe katıldığını açıkladı. Berger, bu sayının daha da artmasını beklediklerini ifade ederek, “Belediyeler ve yerel yönetimlerin değişimin lokomotifidir. Trafikte zaman kaybediyoruz. Hava ve gürültü kirliliği de başka bir sorun. Her yere arabayla gitme rutinine düşüyoruz sıklıkla. Oysa şehir merkezlerinde arabayla seyahat etmemek daha kolay. Yaşam kalitesinin geliştirilmesi için hareketliliğin düzenlenmesi gerekiyor.” dedi.

Fatma Şahin:

“Çevreyi, insanı ve doğayı korumamız hepimizin görevi. Dünyanın geleceği için bu meselelere kafa yormamız gerekiyor.”

Christian Berger:

“Yaşam kalitesinin geliştirilmesi için hareketliliğin düzenlenmesi gerekiyor.”

Protokol konuşmalarının tamamlanmasının ardından Avrupa Hareketlilik Haftası'na ilişkin sunumlar yapıldı ve Avrupa Kentsel Hareketlilik konusunda Avrupa Birliği girişimleri tanıtıldı. Program kapsamında ayrıca sıfır atık ve akıllı şehir uygulamaları değerlendirilirken belediye gelirlerinin artırılmasına ilişkin çözüm önerileri de ele alındı.

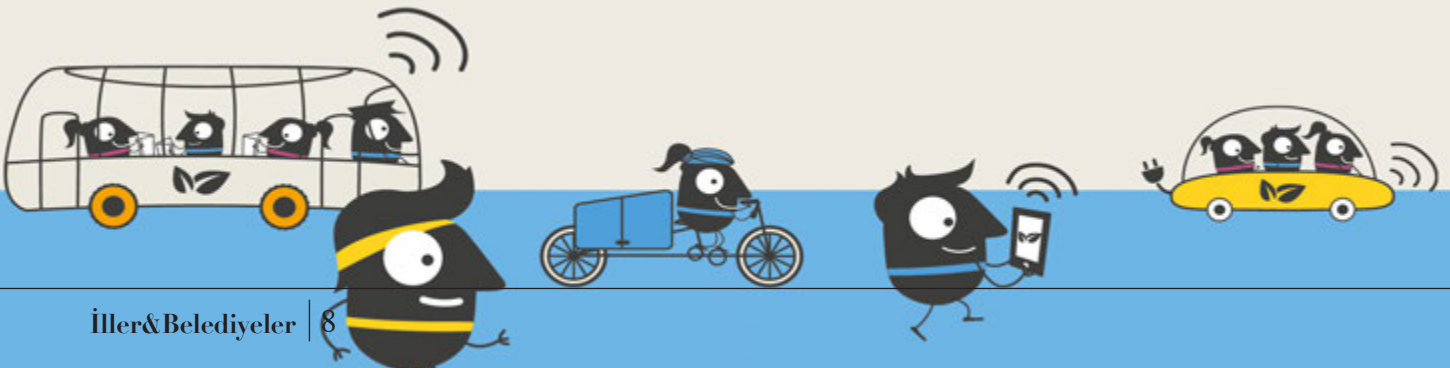
“Avrupa Hareketlilik Haftası” Basına Tanıtıldı

Avrupa Hareketlilik Haftası 2019 Yılı Tanıtım Toplantısı öncesinde Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, Dışişleri Bakan Yardımcısı ve AB Başkanı Faruk Kaymakcı ve Avrupa Birliği (AB) Delegasyonu Başkanı Büyükelçi Christian Berger katılımı ile TBB hizmet binasında ortak bir basın açıklaması gerçekleştirildi.

Faruk Kaymakcı, 2018 yılında 51 katılımcı ülkenin 2519 farklı şehrinde etkinlikler düzenlendiğini, 2019 yılında ise 589 şehrin AB Hareketlilik Haftasına kayıt yaptırıldığını ifade etti. Ülkemizden Ankara, İzmir, Rize, Bartın ve Amasra'nın çeşitli etkinliklerle bu süreçte yer aldığını aktaran Kaymakcı, belediyelerin Hareketlilik Haftasına

gösterdikleri ilgiden memnun olduklarını kaydetti. “Düzenli olarak bisiklete binen bir kişi binmeyen kişiye göre 2 yıl daha uzun yaşıyor. Günde 25 dakika yürüyen bir kişi ise yürümeyen bir kişiye göre 7 yıl daha fazla yaşıyor.” sözleriyle sportif faaliyetlerin önemine dikkat çeken Kaymakcı, düzenlenen bu tür etkinliklerle farkındalığı artırmayı amaçladıklarını söyledi. Konuşmasında Türkiye'nin AB üyelik sürecine de değinen Kaymakcı, “Biz Avrupa Birliği üyeliğine koşarak gitmek isteyen bir ülkemiz. Bu dönemde koşmamız engellense de yürüyerek de olsa yolumuza devam edeceğiz, bu konuda kararlıyız.” şeklinde konuştu.

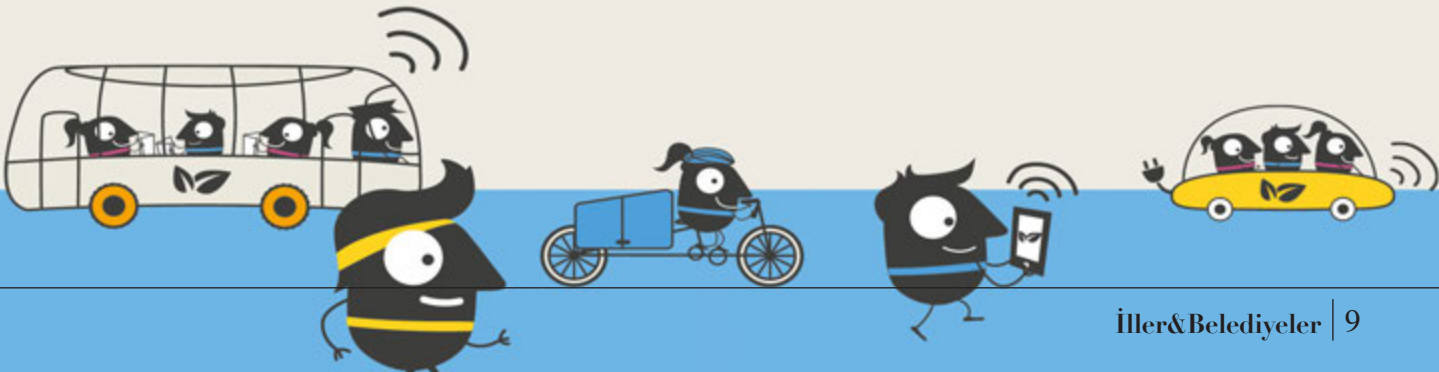
Avrupa Hareketlilik Haftasını TBB ile iş birliğinde yürütmekten dolayı duyduğu memnuniyeti ifade eden Büyükelçi Berger, belediyelerin vatandaşların sorunlarına doğrudan temas eden kurumlar olduğuna vurgu yaparak, sorunların çözümünde belediyelere önemli görevler düştüğünün altını çizdi. Şehirlerde yaşanan ulaşım sorunlarından bahseden Berger, günümüzde bir ülkenin ekonomik performansının büyük oranda kentlerde gerçekleştiğine değinerek, trafik sorununun ülke ekonomisini olumsuz etkilediğini söyledi.

Faruk Kaymakcı:
**“Düzenli olarak bisiklet kullanan
 bir kişi 2 yıl daha uzun yaşıyor”**

Birlik Başkanı Fatma Şahin, günümüzde artan küreselleşme, sanayileşme ve kentleşmenin insan sağlığı üzerindeki olumsuz etkilerinden bahsederek, hareketsiz yaşam ve sağlıksız beslenme alışkanlıklarının ciddi sorunları beraberinde getirdiğini hatırlattı. Şahin, Gaziantep’te hayata geçirdikleri 55 km’lik bisiklet yolu ve yürüyüş yolu çalışmaları hakkında bilgiler vererek “Çocuklarımızı günlük yaşamlarında hareketliliğe teşvik edecek oyun ve yeşil alanları çoğaltmalı ve bunu bir yaşam standardı haline getirmeliyiz.” dedi.

Daha güzel Bursa birlikte mümkün

ALINUR AKTAŞ

Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

İller ve Belediyeler Dergisi olarak tarihi ve doğal güzelliklerinin yanı sıra modern şehircilik anlayışıyla da ön plana çıkan Türkiye'nin dördüncü büyük şehri Bursa'yı ziyaret ettik ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş ile kentin mevcut durumu ve geleceğe dair projeleri hakkında bir söyleşi gerçekleştirdik.

Bursa'nın ülkemiz için önemi nedir?

Bursa, 19. asırda yabancı sermayeli ipek fabrikalarının kurulmasıyla, 1923 yılından itibaren gerek kamu yatırımlarıyla kurulan Merinos fabrikası gibi tesislerle ve gerekse özel sektör eliyle kurulan sanayi kuruluşlarıyla ülke ekonomisinin gelişiminde önemli rol oynamıştır. Bursa'da tekstil, otomotiv, makine-metal imalatı, tarıma dayalı sanayi ve gıda, mobilya gibi sektörler ön plana çıkıyor. Bunların yanı sıra Bursa'mız, raylı sistemler, havacılık, savunma gibi yükselen sektörler ile yüksek teknoloji ürünler üretmeye devam ediyor. Bursa, gelişmiş imalat sanayii ve ticareti sayesinde küresel bir çekim merkezi konumundadır. Türkiye'nin ekonomik büyümesinde ve başlıca yükselen ekonomilerden biri olmasında önemli bir paya sahiptir. Bugün otomotiv, tekstil ve makine ürünlerinde 194 ülkeye yaklaşık 11 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiren Bursa, 85 bin dönüm alan üzerine projelendirilen Türkiye'nin ilk teknoloji organize sanayi bölgesine ev sahipliği yapacak. Fiber optik dijital altyapıya sahip teknoloji organize sanayi bölgemiz, Türkiye'nin ve dünyanın önemli teknoloji firmaları üretime hazırlanıyor. Bursa, çok yakında katma değeri yüksek, teknoloji üreten bir kent olarak anılmaya başlayacak.

Bunun yanında Bursa, tarihi ve kültürel açıdan da ülkemizin en önemli kentlerinden biri. Öncelikle Osmanlı devletinin filizlendiği bu topraklar, bir cihan devletinin ilk başkenti. Dolayısıyla ilk dönem Osmanlı eserlerini kentin her köşesinde görmek mümkün. Bu da turizm anlamında büyük önem taşıyor. Tarihi Çarşı ve Hanlar Bölgesi, Sultan Külliyesi ve Cumalıkızık Osmanlı Köyü UNES-

CO Dünya Mirası Listesi'nde yer alıyoruz. Bunun yanında kış turizminin en önemli markası Uludağ ile şelale, göller ve sahil bandımızla turizmde de öne çıkan bir kent konumundayız. Yine tarımsal anlamda da siyah incir, ahududu ve sofralık zeytin gibi ihracata yönelik ürünlerimizle de marka konumundayız.

Bursa Türkiye'nin ilk teknoloji organize sanayi bölgesine ev sahipliği yapacak. Çok yakında katma değeri yüksek, teknoloji üreten bir kent olarak anılmaya başlayacak.

Bursa ilinin sosyo-ekonomik yapısını bizimle paylaşır mısınız?

3 milyona ulaşan nüfusumuzla İstanbul, Ankara ve İzmir'den sonra Türkiye'nin dördüncü büyük ili konumuzdayız. En son açıklanan 2011 yılı illerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırması (SEGE) sonuçlarına göre; sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasında Bursa olarak, İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli ve Antalya'nın ardından 6. sırada yer alıyoruz. 18 adet organize sanayi bölgesi ile imalat sanayinde Türkiye katma değerinin (GSMH'dan aldığı pay) yüzde 8-9'unu tek başına Bursa sağlıyor. İlimiz çalışan kişi sayısı ve işyeri sayısı bakımından İstanbul, Ankara ve İzmir'den sonra Türkiye'de 4. Sırada, ülke ekonomisine sağladığı katma değer açısından

4. sırada. Bursa istihdam ettiği çalışan sayısı açısından ülke genelinin yaklaşık yüzde 5'lik bir dilime sahip.

Büyükşehir Belediyesinin mali yapısı ne durumda? Belediye hizmetlerinin daha iyi yürütülmesi için kaynak oluşturma potansiyeli var mı?

Büyükşehir Belediyemizin 2019 yılı mali bütçesi 2 milyar 550 milyon TL olarak kabul edildi. BUSKİ için ise aynı yıl 1 milyar 182 milyon TL'lik gelir öngörüldü. 2019 yılında 2 milyar 300 milyon TL'lik gelir, 2 milyar 550 milyon TL'lik ise gider öngördük. Aradaki farkı da borçlanma yoluyla karşılıyoruz. Kısa, orta ve uzun vadeli borçlarımız var. Göreve geldikten sonra borcumuz döviz kurlarındaki artışa bağlı olarak 700 milyon lira arttı. Borcun tutarından ziyade, kısa vadeli olanın bize sıkıntı oluşturduğunu ifade etmiştim. Bunu atlatmak için belirli hareketler yapacağız. Borç kesinlikle düştü. 5 milyar civarındaki borç 4,2 milyar lira seviyelerine indi. Tasarruf tedbirleri, israfın önüne geçme ve doğru kaynak kullanımı ile giderlerin daha da düşürülmesini hedefliyoruz.

Önümüzdeki süreçte hayata geçirmeyi planladığınız temel projeler neler?

Bursa'nın en temel sorunu ulaşım. Bu nedenle önceliğimizi ulaşım ağırlıklı olarak planladık. Hazırladığımız ulaşım acil eylem planı kapsamında hayata geçirdiğimiz akıllı kavşak uygulamaları ve yol genişletme çalışmalarıyla trafikte yüzde 20'lere ulaşan bir rahatlama sağladık. Yeni metro hatları, mevcut hatlara ilaveler yapılması ve belirli noktalara yapılacak köprülülük kavşaklarla ulaşımı sorun olmaktan çıkarmayı hedefliyoruz. Başta ulaşım olmak üzere önü-

müzdeki 5 yılda kentin problemlerini gidermede yararlanacağımız 2020-2024 Stratejik Planımız Büyükşehir Belediye Meclisi'nde oybirliğiyle kabul edildi. Planın hayata geçmesiyle kent kaynaklarının öncelikli ih-

tiyaçlara aktarılması ve ulaşım gibi temel problemlerin çözümünde sürdürülebilirliği sağlanmış olacak. Yeşil Bursa'yı daha yeşil olarak yarınlara bırakmış olacağız. Kentin turizme yönelik potansiyel ve değerlerini ön-

plana çıkartarak, ekonomik gelişimi sağlayacağız. Planlı kentleşme ile afetlere karşı dirençli, yaşanabilir alanlar oluşturacağız. Bizlere emanet olan Bursa'yı geleceğe taşıırken, gençlerimizin sosyalleşmesini ve bilgiye ulaşmasını geliştirmiş olacağız.

Bursa'nın, ilçelerinin ve kırsal alanın temel problemleri nelerdir? Kırsal alanda belediyeçilik hizmetleri hangi seviye?

Kırsal kesimin en temel problemi göç. Genç nüfusun kent merkezine göç etmesiyle kırsal mahallelerde üretim bazı bölgelerde durma noktasına kadar geldi. 2014 yılındaki Bütünşehir Yasası ile Bursa'nın 1058 mahallesi de Büyükşehir Belediyesi sorumluluğuna girdi. Bu nedenle kırsal kesimlerde yaşam kalitesinin yükseltilmesi, tarımsal üretimin artıp, göçün tersine dönmesi amacıyla önemli yatırımları hayata geçiriyoruz. Ulaşım ve alt yapı gibi en temel sorunlardan başlayarak kırsal mahallerimizde halkımızın beklentilerine imkânlar ölçüsünde karşılık veriyoruz.

Bursa sanayi üretiminde öne çıktığı gibi tarımsal üretimde de söz sahibi. Büyükşehir Belediyesi tarımı güçlendirmek için neler yapıyor?

Bursa'mız tarımsal anlamda da ülkeyimizin önemli şehirlerinden biri. Bu özelliğimizi daha ön plana çıkarabilmek ve kaldırmak adına Belediyemizin iştiraklerinden TARIM A.Ş. aracılığıyla tarıma çok ciddi destekler sağlıyoruz. Bu amaçla şehrimizin tarımla ilgili tüm kurum ve kuruluşlarıyla bir araya geliyoruz. Birlikte istişareler ve projeler yapıyoruz. Damızlık Küçükbaş Yetiştiriciliği Projesi, Damızlık Büyükbaş Yetiştiriciliği Projesi, Toplu Hayvancılık Projesi, Büyük Tarım Projesi, Bursa İpeği Hayat Buluyor Projesi, Isıtılmalı Sera İle Kooperatif Kapsamında Üretim Projesi, Bursa Tarım Haritası Projesi, Tarımla Engellerimizi Aşıyoruz Projesi, Ahududu Yetiştiriciliği Projesi, Örnek Arılık ve Arıcılık Eğitimleri, Soğuk Hava Deposu, Ürün İşleme, Paketleme ve Şoklama Tesisi, Meyve İhracatı gibi projelerle kırsalda kalkınmanın önünü açıyoruz. Kaliteli üretim yetmez, iyi bir pazarlama da şart dedik ve Bursa'mızın siyah incir, ahududu, deveci armudu, şeftali gibi marka ürünlerini dünyanın farklı ülkelerindeki tarım fuarlarında sergiliyoruz.

Bunun yanında en fazla göç veren dağlık ilçelerimiz Keles, Harmancık, Orhaneli ve Büyükorhan ilçelerine hizmet vermek üzere 2013 yılında hizmete açtığımız Keles Süt Ürünleri Tesisi bölge çiftçisine can suyu haline geldi. Kalkınma kooperatifleri ve birlikler vasıtasıyla 2013 yılından bugüne 25 milyon 300 bin litre süt alımına karşılık, çiftçilerimize yaklaşık 34 milyon TL ödeme yapmış olduk. Günümüzün en gelişmiş makine ve teçhizatıyla tek vardiyada 30 ton süt işleme kapasitesine sahip tesislerimizde çiftçiden alınan süt işlenerek,

ayran, günlük süt, yoğurt, süzme yoğurt, dil peyniri, krem peynir, beyaz peynir, klasik beyaz peynir, klasik beyaz peynir lokum kıvamında, gürme kaşar, tost peyniri, süt kreması ve kahvaltılık lor olarak tüketiciyle buluşturuluyor. Böylelikle hem çiftçimiz kazanıyor, hem de vatandaşlarımız sağlıklı ve ekonomik gıdaya ulaşıyor.

Sosyal politika aracı olarak, sosyal hizmetler ve sosyal yardımlar alanındaki uygulamaları neler?

Belediyeler olarak bireyin doğumundan ölümüne kadar hayatının her anında hizmet üreten önemli kurumlarız. Bu doğrultuda özellikle sosyal projelerle sürekli halkımızın yanında olmaya çalışıyoruz. Bu projelerimizden biri de; "Evde Hasta Bakım ve Hasta Nakil Hizmetleri". 67 araç ve 144 personelle 17 ilçemizde ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza sağlık hizmetlerini ulaştırıyoruz. Doktordan psikoloğa, fizyoterapistten acil tıp teknisyenine kadar donanımlı ve uzman ekibimizle, Bursa'nın tüm ilçelerine hizmet götürmekten son de-

rece mutluyuz. Evde sağlık hizmetleri kapsamında doktor, hemşire, bakım destek, psikolojik destek, ftr uzman hekim ve fizyoterapist ziyaretleri, ambulansla hasta nakil hizmeti ve kimsesiz hastaların evlerinde temizlik hizmeti uygulamaları yapılabiliyor. 2010 yılından bu yana Bursa Büyükşehir Belediyesi tarafından verilen hizmetlerden bugüne kadar 45 bin 850 hastamıza 751 bin 480 kez evde bakım hizmeti verildi ve 18 bin 076 hastaya da ambulansla nakil işlemi gerçekleştirildi.

Yine önemseydiğimiz bir projemiz de; "Mobil Eğitim Projesi". Gerek ev işleri gerekse çocuklarının bakımı yüzünden mahallelerinden uzaklaşamayan ev hanımları ile engelli vatandaşlarımıza bilgisayar eğitimi veriyoruz. Bilgisayarla donattığımız araçlarımızla mahallelere gidip, uzman eğitimcilerimizle eğitimi halkımızın ayağına götürüyoruz. 2011 yılında başlattığımız bu projeden bu güne kadar yaklaşık 79 bin ev hanımı yararlandı. Yine engelli vatandaşlarımıza yönelik mobil eğitim projemizle de yaklaşık 17 bin engelli vatandaşımıza ulaştık.

Dönüşümün mimarı biz olacağız

ABDÜL BATUR

*Konak Belediye Başkanı
Mimar*

Konak Belediye Başkanı ve Birliğimizin Encümen Üyesi Abdul Batur dergimizin yeni sayısında konumuz oldu. Tecrübeli Belediye Başkanı, İzmir'in kalbi Konak'a dair çalışmalarını ve projelerini okurlarımızla paylaştı.

Narlidere'de dört dönem belediye başkanlığı yaptınız ve bu dönem de yüksek düzeyde oy alarak Konak Belediye Başkanı olarak seçildiniz. 5. kez seçilen bir belediye başkanı olarak başarınızın sırrı nedir?

Halkın iradesiyle belediye başkanı seçildiğimi vurgulayarak başlamak isterim. Görev sürem boyunca da hep hemşehrilerimle yan yana olmaya, onlarla hayatı paylaşmaya önem verdim. Bugün görev yaptığım Konak'ta da bu böyle. Seçimin ardından üç aylık bir zaman diliminde yoğun bir ziyaret programımız oldu. Bu süreci tamamlar tamamlamaz saha çalışmalarına başladım. Ben, makamında oturan değil, şehrinde hemşehrilerinin arasında olan bir başkanım. Haftanın belirli günlerinde, sabahtan öğlene kadar şehrimizin sokaklarında oluyorum; çalışmalarımızı, inşaatlarımızdaki ilerleyişi inceliyorum; semt merkezlerimize, şehrimizin farklı yerlerindeki müdürlüklerimize uğrarım; esnafımızla selamlaşır sohbet ederim; muhtarlarımızı yerlerin-

de ziyaret ederim. Başkan yardımcılarım, müdürlerim de bana eşlik eder ve her şeyi not ederler. Talepleri öğrenir, en uygun çözümleri üretir ve hızla sonuca ulaştırırız. Şehrimin bir yerinde sıkıntılı bir durum yaşanıyorsa, benim bir hemşehrime üzgünse, işte bu benim uykularımı kaçıtır. Ben sadece Konak İlçesi'nin belediye başkanı değilim; şehrimdeki her ailenin bir üyesiyim. Onların mutlu günlerinde de yanlarındayım, acı günlerinde de... Kendimi hemşehrilerime öyle yakın hissediyorum ve onların da böyle hissetmeleri için çabalıyorum. Biz büyük bir aileyiz ve bunu söylemekten de gurur duyuyorum. Belediye başkanlığı görevimin beşinci döneminde rekor bir oyla seçildim. Bu anlamda tüm hemşehrilerime teşekkür ederim ve bu güvene layık olmak için, daha önce söz verdiğim gibi, canla başla çalıştığımı bilmelelerini isterim.

Mimarsınız ama belediyecilikte 20 yılı aşkın bir tecrübeniz var. Temel belediyecilik hizmetleriy-

le ilgili nasıl bir strateji uyguluyorsunuz?

Bizim önceliğimiz güler yüzlü olmaktır. Temel prensibimiz de şudur: Vatandaşımız her zaman haklıdır. Bizim belediyemiz vatandaşını en iyi şekilde karşılar, ağırlar ve uğurlar. 20 yılı aşkın belediyeciliğimde anlayışım budur. Belediyemizde birlikte çalıştığım her arkadaşımın da bunu rica ederim ve bir de elbette anında çözüm üretilebilmesini beklerim. Konak Belediyesi, vatandaşına en iyi hizmeti, en hızlı şekilde götürmeye çalışan; vatandaşına, meclis üyesine, bürokratına saygılı olan, sevgisini gösteren bir belediyedir. Tüm çalışmalarımız da bu paralelde ilerliyor. Konak Belediyesi, bu dönem iş yapacak ve hizmet üretecektir.

Konak, İzmir'in merkez ilçesi ve köklü tarihinden kazandığı eşsiz bir dokusu var. Sosyo-ekonomik durumu ve potansiyeli nedir, sizden öğrenebilir miyiz?

Konak, üzerinde hayatın binlerce yıldır aktığı, nice medeniyete can ver-

**Konak,
İzmir'in kalbidir.
İş merkezleri
yoğundur.
Açık hava çarşısı
Kemeraltı,
Agora Antik Kenti
şehrimizdedir.
Tarihi İpekyolu,
Konak'tan geçer.
Çok sayıda cami,
kilise, sinagog, han
da Konak'tadır.**

**İzmir Büyükşehir
Belediyesiyle
iş bölümü yapıldı:
Tepecik, Zeytinlik,
Mersinli, Gültepe,
Gürçeşme ve
Yenişehir’de
kentsel dönüşüm
çalışmalarını biz
gerçekleştireceğiz.**

miş kadim bir şehirdir. Bu nedenle zenginliğimiz saydığımız köklü bir tarihimiz var. Ayrıca dünyada başka bir şehir yoktur ki, işgal edildiği gün bir memleketin milli mücadelesini başlatmış ve işgal sonlandırıldığında bir ulusun bağımsızlığını da ilan etmiş olsun. İzmir’in kalbi Konak, bu emsalsiz özelliğiyle adını tarihe işlemiştir. Düşman askerine ilk kurşunu atarak bir ulusun direnişini ateşleyen Hasan Tahsin ve daha nice kahramanı bağrında taşıyan Konak, bir memleketin zafere kavuştuğu şehirdir. 9 Eylül’de şehre giren süvarileri kendi diktiği bayrakla karşılayan, cesur insanların, yüreğinde memleket aşkını bir başka taşıyanların yaşadığı yerdir Konak. Konak, İzmir’in kalbidir. İş merkezleri yoğundur. Açık hava çarşısı Kemeraltı, Agora Antik Kenti şehrimizdedir. Tarihi İpekyolu, Konak’tan geçer. Çok sayıda cami, kilise, sinagog, han da Konak’tadır. Bugün bizim yerleşik nüfusumuz 356 bin 563’tür ancak biliyor musunuz, bu sayı gündüzleri 1 milyon 300 bine kadar çıkıyor. Konak şehrin diğer ilçelerinden çalışmaya, alışveriş yapmaya ve eğlenmeye gelen binlerce insanı da ağırlıyor aslında. Her ne

kadar İller Bankasından bize ayrılan kaynak yerleşik nüfusumuza göre belirleniyor olsa da biz 1 milyonu aşkın insana hizmet götürüyoruz. İzmir kadar büyük başka bir kentte, tüm yoğunluğun Konak gibi tek bir alana yığıldığı bir örnek bulmak çok zordur. Sınırlarımız içinde limanımız da bulunmaktadır. Dünya markası Kordon da Konak’tadır; Gültepe, Toros gibi hizmet bekleyen bölgelerimiz de... İşte bizim hem tarihimizden hem de bugünkü yerleşim durumundan kaynaklanan çok kültürlü bir dokumuz var. Bu doku, Konak’ı muhteşem bir mozaik haline getiriyor. Şu noktayı vurgulamak isterim ki; Konak, geçmiş ile geleceği şimdide buluşturan ve kendi zamanını kuran, tarihe ta-nıklık etmiş özel bir şehirdir.

Böylesi özel bir şehrin temel problemleri neler ve çözüm için hangi projeleri hayata geçirmeyi planlıyorsunuz?

Konak’ta 111 mahallemiz var ve birçoğu hizmet bekliyor. Benim Konak’a belediye başkanı olarak en önemli geliş sebebim kentsel dönüşüm. Bakın Konak’ta yeni yeşil alan açamıyoruz; var olanlar zaten yeterli değil. Çocuklarımızın oynayabilecekleri bir

park bile yok bazı bölgelerimizde. Hemşehrilerim yaşadıkları yerlerden memnun değil. İşte Konak’ın ihtiyacı olan çağdaş ve modern dönüşümü biz gerçekleştireceğiz. Dönüşümün mimarı biz olacağız. İzmir Büyükşehir Belediyesiyle iş bölümü yapıldı: Tepecik, Zeytinlik, Mersinli, Gültepe, Gürçeşme ve Yenişehir’de kentsel dönüşüm çalışmalarını biz gerçekleştireceğiz. Bunu da hızla yapacağız. Planlarımızı hazırlıyoruz. Elbette o bölgelerde yaşayan hemşehrilerimizin de görüşlerini alacağız. Konak yakında hak ettiği muasır medeniyetler seviyesine çıkacak. Çünkü ben istiyorum ki; hemşehrilerim daha iyi yaşam koşullarına sahip olsun ve biz Ulu Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün de işaret ettiği o seviyeye çıkmış bir şehirde çocuklarımızı büyütelim. Yüzümüzü daha aydınlık bir yarına, güneşli günlere dönelim. İkinci ana hedefimiz ise tarihi değerlerimizi gün yüzüne çıkarmak. Bölgede üç bini aşkın tescilli yapı var ve biz birçok tarihi yapıyı ayağa kaldıracacağız. Yapacağımız her çalışma şehrimize değer katacak.

Peki, belediye yönetiminde şeffaflık desem... Bunu sağlamak

ve katılımcılığı artırmak için nasıl bir politika izliyorsunuz?

Yönetimde şeffaflık bizim önem verdiğimiz konuların başında geliyor. Göreve gelir gelmez belediye meclisimizin oturumlarını canlı yayınlamaya başladık. Hemşehrilerim oradaki çalışmaları, konuşmaları, alınan kararları anında öğrenebiliyor. Şunu net belirtmek isterim ki; bize gelen her bilgi talebini büyük bir açıklıkla ve şeffaflıkla yanıtlıyoruz. Çekineceğimiz hiçbir şey yok; net bir şekilde belediyeyi yönetmeye çalışıyoruz. Herkese eşit mesafedeyiz. Partimizin ilkeleri ve sosyal demokrat belediyeçilik anlayışıyla hareket ediyoruz. Belirli bir disiplin içinde çalışmalarımızı sürdüreceğiz. Çalışmalarımızı gören Konaklı hemşehrilerimin de zaman içinde bizi daha iyi anlayacağına inanıyorum. Konak'ı daha iyi noktalara getirmek için el birliğiyle çalışacağız. Biz seçim döneminde de "Birlikte Konak" demiş ve kentimizi tüm paydaşlarla birlikte yönetmeye verdiğimiz önemi vurgulamıştık. Bugün de yarın da bu böyle olacak. Öte yandan hemşehrilerimiz ile konunun uzmanlarını bir araya getireceğimiz halk buluşmaları düzenleyeceğiz. Biz

Konak'ta vatandaşlarımızın istemediği hiçbir şeyi yapmıyoruz, yapmayacağız.

Hepimiz biliyoruz ki, bugün belediyelerde yaşanan en temel problemlerden biri kaynak. Konak Belediyesi'nin mali durumu nasıl? Kaynak yönetimini nasıl yapmayı planlıyorsunuz?

Evet, bugün belediyelerin en büyük sorunu kaynak sıkıntısı... Üstelik vurgulamak isterim ki, Türkiye'nin içinde bulunduğu durum nedeniyle belediyeler kendilerine ayrılan kıt kaynakları bile zamanında alamıyor ve yapılan kesintiler de cabası...

Konak Belediyesi ise ülke genelindeki belediyeler arasında mali gücü yüksek yerel yönetim olarak anılıyor. Bugün vadesi geçmiş hiçbir borcumuz yok.

Ancak bizim yerleşik nüfusumuz ile günlük ziyaretçilerle ulaştığımız nüfus arasında büyük bir fark var. İller Bankası'na başvurarak, yerleşik nüfusumuza göre aldığımız kaynağın yeniden değerlendirilmesini talep ettik. Bu konuda yeni bir düzenleme mutlaka yapılmalı. Çünkü biz yaklaşık 400 bin kişi için kaynak alıyor

ama 1 milyonu aşkın insana hizmet götürmeye çabalıyoruz.

Bu yıl ilk kez seçilen başkanlara belediye yönetimiyle ilgili olarak neler tavsiye edersiniz?

20 yılı başkanlıkla geçen 25 yıllık belediyeçilik deneyimine sahip biri olarak ifade etmek isterim ki, yeni seçilen başkanlarımız kendilerine oy vererek onları bu görevlere getiren halktan hiçbir zaman kopmasın. Bir başkan şehirde akan hayatın içinde olmalı ve kendini hemşehrileri tarafından kolay ulaşılabilir kılmalıdır. Benim sağımda solumda koruma göremezsiniz. Hemşehrim kolayca yanıma gelir, omzuma dokunur, derdini anlatır. İşte bizim asıl vazifemiz de zaten onları dinlemek ve sorunlarına çözüm bulmaktır. Benim naçizane tavsiyem, bu yakınlığı kurmaları ve görev süreleri boyunca da korumalarıdır. Bu noktada muhtarlarımızın da kilit bir role sahip olduğuna inanıyorum. Onları da halk seçiyor; bunu unutmamalı ve işbirliğimizi geliştirmeliyiz ki, sorumlu olduğumuz mahallelerde neler yaşıyor, hemşehrilerimizin beklentileri neler öğrenebilelim...

Birliğimizin encümen üyeliği görevini de yürütmektesiniz. Belediyelerin TBB'den beklentileri neler?

Ben hem Türkiye Belediyeler Birliği encümen üyesiyim hem de Kıyı Ege Belediyeler Birliğinin başkanım. Özetle ifade etmem gerekirse, belediyelerin hak ve menfaatlerinin korunması hedefiyle kurulan TBB'den genel beklenti, yaşanan sorunlara çözüm konusunda, özellikle hükümet ayağında, gerekli olan çalışmaların yapılmasıdır. Ayrıca belediye gelirlerinin yükseltilmesi, yerel yönetimlerin birçok alanda güçlendirilmesi konusunda da etkili olmalıyız.

MAHALLEYE DÖNÜŞEN YERLERDEKİ MUAFİYETLER

(Vergi ve Harçlardaki Son Değişiklikler)

Av. Zeliha MERCİMEK

Hukuk İşleri Müdürü / Türkiye Belediyeler Birliği

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un¹, 30 Mart 2014 tarihinde yürürlüğe giren hükümleri ile birlikte 16 olan büyükşehir belediyesi sayısı 30'a çıkarılmış, görev ve sorumluluk alanları il sınırlarına genişletilmiştir.

1) 6.12.2012 tarihli ve 28489 sayılı R.G.

Bu sınırlar içinde kalan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılarak ilçe belediyelerine mahalle olarak bağlanmıştır. Özellikle köy tüzel kişiliğinden belediye tüzel kişiliğine geçmek, o yerde yaşayanlar bakımından daha kurallı bir hayat ve ilave mali külfet demektir. Bu nedenle Kanun koyucu, mahalleye dönüşen köylerde emlak vergisi ve 2464 sayılı Kanuna göre alınması gereken vergi, harç ve katılma payları konusunda beş yıl süreyle muafiyet getirmiş, içme ve kullanma suyu ücretinin ise en düşük tarifenin % 25'ini geçmeyecek şekilde belirleneceğini düzenlemiştir. Söz konusu düzenlemenin ilk halinde beldeden mahalleye dönüşen yerlerde yaşayanlar² muafiyet kapsamında değerlendirilmemişken görev ve sorumluluk alanları, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun geçici 2'nci maddesi ile genişletilen büyükşehirlerdeki köyler kapsama dâhil edilmiştir.

Söz konusu muafiyet hükümleri, son olarak 7159 sayılı Kanun³'la 31/12/2022 yılına kadar uzatılmıştır.

Bu yazıda muafiyetlerin yürürlüğe girdiğinden bu yana yaşanan sorunlar ve söz konusu muafiyetleri, en azından bir kısım belediye için daraltan mevzuat düzenlemeleri incelenecektir.

Muafiyet Hükümünün İstisna İçermemesi

6360 sayılı Kanun Tasarısında (1/690) "... Bu madde ile tüzel kişiliği sona erecek köylerdeki hâlihazır yapı stokunun ruhsatlandırılması düzenlenmekte, ayrıca bu yerlerde yaşayanlara sunulan bir kısım belediye hizmetleri karşılığında alınacak harç ve ücretlerde muafiyet ve indirimler sağlanmaktadır..." denilmek suretiyle düzenlemenin gerekçesi açıklanmıştır.

Belediyeler, 6360 sayılı Kanun'la mahalleye dönüşen köylere hizmet götürmelerine rağmen, içme ve kullanma suyunun belirli bir oranı hariç herhangi bir gelir elde edememektedirler.

Bu gerekçeden, esas itibarıyla köylünün yönetim yapısı değişikliğinden kaynaklanan mali külfetler bakımından bir süre daha rahatlatılması ve uyum süreci tesis edilmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Ancak söz konusu hüküm "Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılan köylerde, ... alınmaz..." şeklinde bir istisna içermeksizin düzenlenmiş olduğundan, köylerde inşa edilmiş olan otel, fabrika gibi yapılar, diğer ticarethaneler, sınai tesisler ile ikinci konutlar da muafiyet kapsamına girmiştir. Oysa 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nda⁴ köylerdeki binalar bina vergisinden muaf tutulmuşken ticari, sınai ve turistik faaliyetlerde kullanılan binalar ile muayyen zamanlarda dinlenme amacıyla kullanılan binalardan bina vergisi alınacağı düzenlenmiştir.

Oysa otel, fabrika, ikinci konut gibi yapıların sahiplerinin yaşam koşullarının, köyde yaşayanların ekonomik ve sosyal gelişmişlik seviyesine denk olduğu ve bu sebeple korunmaları gerektiği gibi bir sonuca da ulaşılamamaktadır.

6360 sayılı Kanun'daki söz konusu muafiyet hükümünün yürürlüğü ile birlikte köyde olmasına rağmen belediyelerin daha önce emlak vergisi

ve mücavir alan hükümleri doğrultusunda 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na göre vergi, harç, katılım payı ve ücret aldığı oteller, fabrikalar ve turistik amaçlı kullanılan ikinci konutlar gibi genel olarak köylü ile ilgisi bulunmayan binalar da bu muafiyetten yararlanır hale gelmiştir. Hükümün uygulanması konusunda yaşanan tereddütlerin giderilmesi amacıyla ilgili Bakanlıktan görüş talep eden Türkiye Belediyeler Birliği'ne gönderilen cevabi yazıda⁴ "... 6360 sayılı Kanun'la tüzel kişiliği kaldırılan köylerde bulunan binalardan, bu binaların işletme (otel, fabrika gibi) ya da mesken olarak kullanılıp kullanılmadıkları ve 06/12/2012 tarihinden sonra inşa edilip edilmediklerine bakılmaksızın, 1319 sayılı Kanun uyarınca alınması gereken emlak vergisinin ve 2464 sayılı Kanun uyarınca alınması gereken vergi, harç ve katılım paylarının 6360 sayılı Kanun'da belirtilen süreler çerçevesinde alınmaması gerekmektedir" denmektedir.

Gelinen aşamada belediyeler, köy iken 6360 sayılı Kanun'la mahalleye dönüşen köylere hizmet götürmelerine rağmen, içme ve kullanma suyunun belirli bir oranı hariç herhangi bir gelir elde edememektedirler.

Ekonomik ve sosyal gelişmişlik farkı dikkate alınarak köylüye verilen muafiyete genel olarak itiraz edilmemekle birlikte daha önce vergiye tabi olan işletmeler ve ikinci konutlardan gelir elde edilememesi belediye gelirlerini olumsuz etkilemiştir.

Muafiyet süresini 31/12/2022 tarihine kadar uzatan 7159 sayılı Kanun'un TBMM görüşmeleri sırasında Türkiye Belediyeler Birliği'nce ticari, sınai, turistik veya ikinci konut nitelikli binaların muafiyet kapsamından çıkarılması talep edilmiş ancak bu talep Kanuna yansımamıştır.

2) 20/8/2016 tarihli ve 6745 sayılı Kanunun 73 üncü maddesi ile belde iken 6360 sayılı Kanunla mahalleye dönüşen yerlerde yaşayanların içme ve kullanma suyu ücretlerinin, en düşük tarifenin %50'sini geçmeyecek şekilde belirleneceği düzenlenmiştir.

3) 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu md.4/ü

4) 27/06/2016 tarihli ve E.69067 sayılı yazı.

Bu nedenle ticari, sınai, turistik veya ikinci konut nitelikli binalar bakımından muafiyetlerin yerindeliği konusu, hâlihazırda sorun olarak varlığını sürdürmektedir.

Muafiyet Hükümlerinin 5216 Sayılı Kanun’la Mahalle Olan Yerleri Kapsaması

Kanun koyucu, 6360 sayılı Kanun’la mahalleye dönüşen köylerle ilgili muafiyetin, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun geçici 2’nci maddesi ile köy tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen yerlerde de uygulanacağını düzenlemiştir.

Oysa 5216 sayılı Kanun’un yürürlüğünden (2004) bu yana söz konusu yerlerde planlama, altyapı, ekonomik ve sosyal gelişmişlik bakımından hayli ilerleme sağlanmıştır. Öyle ki bu yerler bazı illerde (Ankara, İstanbul gibi) bağlandıkları ilçe merkezlerinden bile daha nitelikli yerleşimlere, geniş peyzaj alanlarına sahip site/konutlar ile iş ve ticaret merkezlerinin bulunduğu alanlara dönüşmüştür. Taşınmaz değerleri ve yaşam kalitesi yükselmiştir. Bu yerler, belediye hizmetlerinden şehir merkezlerinden bir fark olmaksızın aynı şekilde yararlanmaktadır.

Bu gerçekliğe rağmen, 5216 sayılı Kanun’la tüzel kişiliği kaldırılan köylerin de muafiyet kapsamına alınmış olması belediye gelirlerinde önemli bir kayba neden olmuştur. Örneğin söz konusu yerlerde yapılan konut projelerindeki bir daire 700, 800 bin TL’ye satılırken bu yapılar nedeniyle yapı ruhsatı, yapı kullanma izni harçları, diğer imar harçları, emlak vergisi gibi gelirler alınamamıştır.

Bütün bu gerekçeler, konunun yeniden düzenlenmesi ihtiyacını gündeme getirmiştir. 7186 sayılı Kanunla⁵ 6360 sayılı Kanun’un Geçici 1’inci maddesinin vergi ve harç muafiyetine ilişkin (15) numaralı fıkrasının “10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Bū-

yükşehir Belediyesi Kanunu’nun geçici 2’nci maddesi ile köy tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen yerlerde de bu fıkra hükmü uygulanır.” şeklindeki son cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Bu düzenleme sonucunda 5216 sayılı Kanun’la köy iken mahalleye dönüştürülen yerler bakımından 6360 sayılı Kanun’la getirilen ve 30 Mart 2014 tarihinden bu yana uygulanmakta olan muafiyet hükümleri, 19 Temmuz 2019 tarihinden itibaren kaldırılmıştır.

Bu tarihten başlayarak belediyeler, söz konusu yerlerden emlak vergisi, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’na istinaden alınması gereken vergi, harç ve katılma paylarını, su ve atıksu ücretlerini alabilecektir. Bu durum, belediye gelirleri açısından olumludur.

Ancak düzenleme, bazı büyükşehirlerde komşu mahalleler (eski köyler veya köylerle beldeler) arasında ayrıma yol açmıştır. Nitekim 6360 sayılı Kanun’dan önceki büyükşehirlerde belde ve köylerin tüzel kişiliği farklı Kanunlarla sona erdirilmiştir. Bu nedenle mevcutta vergi ve harç muafiyetleri açısından aşağıdaki gibi bir tablo karşımıza çıkmıştır.

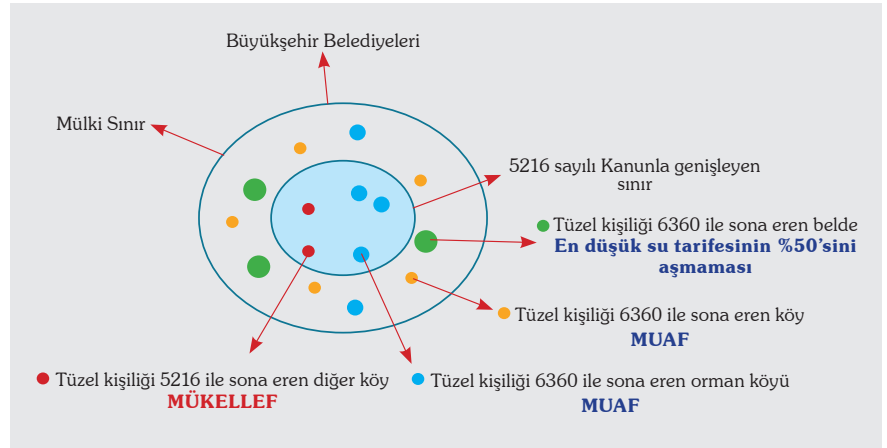
Şekilde de görüldüğü üzere tüzel kişiliği 5216 sayılı Kanun’un 2’nci maddesi ile sona erdirilen köyde yaşayanlar, ilgili belediye ve su ve kanal

idaresine karşı tam mükellef haline gelmişken, yanındaki orman köyünün tam muafiyeti veya yanındaki beldenin en düşük su tarifesinin % 50’ni geçmeyen tarifieden ücretlendirilmesi 2023 yılına kadar devam edecektir.

Muafiyetin kaldırıldığı yerlerdeki taşınmazların emlak vergisi mükellefiyetinin ne zaman başlayacağı, 2019 yılı emlak vergisi ikinci taksitinin tahsil edilip edilmeyeceğine de değinmek gerekmektedir. 1319 sayılı Kanun’un Mükellefiyetin başlaması ve bitmesi başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde mükellefiyetin muafiyetin sukut ettiği tarihi takip eden bütçe yılından itibaren başlayacağı düzenlenmiş, aynı hüküm arazi vergisi (ve arsa) bakımından 19’uncu maddesinde tekrarlanmıştır.

5216 sayılı Kanun’un 2’nci maddesi ile tüzel kişiliği kaldırılmış köylerle ilgili muafiyetin kalktığı tarih 19 Temmuz 2019’dur. Bu tarihi takip eden bütçe yılı ise 2020 yılı olduğundan, bu yerlerdeki emlak vergisi tarh ve tahakkukun 2020 yılı başında yapılacağı, tahsilatın ise aynı yılın Mart ayından başlayacağı değerlendirilmektedir.

Diğer vergi, harç ve ücretler bakımından ise bunları doğuran olaya (ÇTV’de taşınmazın kullanılması, ilan ve reklam vergisinde ilan ve rek-

5) 19 Temmuz 2019 tarihli ve 30836 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7186 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, md. 33

lamın yapılması gibi) bağlı olacağı düşünülmektedir.

Hataen Yapılan Ödemelerin İadesinde Yaşanan Sorunlar

Vergi ve harç muafiyetleri, bir yandan belediye gelirlerine azaltıcı etki yaparken diğer yandan muafiyete rağmen belediyeye yapılan hatalı ödemelerin iadesi konusunda da sorunlar ortaya çıkarmıştır. Vatandaşların iade talepleri konusundaki yargı süreci giderleri daha da artırmakta ve iadeler belediyelerin mali programını zorlamaktadır.

7186 sayılı Kanun'la hataen tahsil edilen gelirlerin iadesi de belediyelerin mali istikrarını bozmayacak bir

düzenleme ile kurala bağlanmıştır. Söz konusu hüküm hem 5216 sayılı Kanun'la ve hem de 6360 sayılı Kanun'la mahalleye dönüşen köyleri kapsamaktadır.

Bu hükme göre; red, iade ve ödemeler, belediyelerin en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin % 1'i oranında ayrılacak paydan yapılacaktır. Mükelleflerce talep edilen toplam tutarın, ayrılan ödenekten fazla olması halinde red, iade ve ödemeler, sonraki yıllara sâri olacak şekilde, idareye başvuru tarihi veya ilamın idareye tebliğ tarihi esas alınarak garameten (alacağın, ödeme bekleyen toplam alacaklara oranı nispetinde) ve tak-

sitlerle yapılacaktır. Kanun, taksitli ödeme süresince alacaklara 3095 sayılı Kanun'a göre kanuni faiz ödeneceğini düzenlemiş, taksit sayısı belirlememiştir.

62 Sıra Nolu Parasal Sınırlar ve Oranlar Tebliği⁶ eki cetvele göre kanuni faiz oranı halen yıllık %9 nispetindedir.

Sonuç olarak belediye gelirlerine yönelik muafiyet tesisinde çok yönlü olarak düşünülmesi ve muafiyetin gerçekten korunmak istenenlere hasredilmesinin; uygulamada hakkaniyetin sağlanmasına ve belediye hizmetlerinin sürdürülebilirliğine imkân sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Tablo: Muafiyetleri daraltan düzenleme

6360 sayılı Kanun'da 7186 sayılı Kanunla Yapılan Değişiklik
GEÇİCİ MADDE 1- (1) ... (15) Bu Kanuna göre tüzel kişiliği kaldırılan köylerde, bu fıkranın yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa göre alınması gereken emlak vergisi ile 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca alınması gereken vergi, harç ve katılım payları 31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) alınmaz ve 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin birinci fıkrasının üçüncü bendi, 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının birinci bendi ile beşinci bendi, 66 ncı maddesinin birinci fıkrasının beşinci bendi hükümleri 31/12/2022 (bu tarih dâhil) tarihine kadar uygulanmaya devam edilir. Bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücret 31/12/2022 tarihine kadar (bu tarih dâhil) en düşük tarifenin % 25'ini geçmeyecek şekilde belirlenir. 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun geçici 2 nci maddesi ile köy tüzel kişiliği kaldırılarak mahalleye dönüştürülen yerlerde de bu fıkra hükmü uygulanır. (Mülga son cümle) ... (30) Bu fıkrayı ihdas eden Kanunla ilga edilen son cümlesi dâhil onbeşinci fıkraya ilişkin hata ve düzeltmeye dayalı mükellefçe talep edilen red, iade ve ödemeler, idarelerin en son kesinleşmiş bütçe gelirlerinin yüzde biri oranında pay ayrılmak suretiyle yapılır. Talep edilen toplam tutarın, ayrılan ödeneğin toplam tutarını aşması hâlinde red, iade ve ödemeler, sonraki yıllara sâri olacak şekilde, idareye başvuru tarihi veya dava açılması hâlinde mahkeme ilamının idareye tebliğ tarihi esas alınmak suretiyle garameten ve taksitlerle gerçekleştirilir. Taksitli ödeme süresince 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre ayrıca kanuni faiz ödenir.

6) 26 Ocak 2019 tarihli ve 30667 sayılı Resmi Gazete

İTFAİYE PERSONELİNİN MOTİVASYONU

Dr. Cafer YILMAZ

İtfaiye Daire Başkanı V. / Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

Belediyeler idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişileridir. Bu kurumlar yazı işleri, malî hizmetler, fen işleri ve zabıta gibi birimlerin yanı sıra yine nüfusu, fizikî ve coğrafî yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabilir.

Oluşturulan bu birimlere atama yetkisi de belediye başkanındadır. Belediyelerin norm kadrolarını düzenleyen metinler incelendiğinde memur, sözleşmeli ve kadrolu işçi gibi değişik statülerde personel istihdam ettikleri görülebilmektedir. Yine kurdukları şirketler vasıtası ile şirket işçisi ve uygulaması kaldırılıncaya kadar taşeron işçi istihdam edebildikleri bilinmektedir. 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir belediyelerinde itfaiye hizmetleri tek elde toplanmış ve büyükşehir belediyesi bünyesindeki itfaiye daire başkanlığı eliyle yürütülmeye başlanmıştır. İşte bu makale anılan bu yasa sonrasında belediye personeli içerisinden itfaiye personelinin işine bakışını ve çalıştığı kuruma aidiyetini ortaya koyan bir araştırmayı içermektedir. Buradan hareketle bu personelin kuruma olan aidiyetini arttırabilecek bazı önerilere yer verilmiştir.

Belediyelerde İtfaiye Birimlerinin Yeri

Belediyelerin insan hayatında doğumdan-ölüme her alanda görev ve yetkileri bulunmaktadır. 6360 sayılı Kanun çerçevesinde il özel idareleri kapatılmış büyükşehir belediyesi sayısı 30'a çıkartılmıştır. Bu illerdeki alt kademe belediyelerin yürüttüğü birçok hizmet ve il özel idarelerinin birçok görevi de Büyükşehir Belediyelerine devredilmiştir. Yasanın uygulanması çerçevesinde 2013 yılından itibaren, büyükşehir belediyeleri Türkiye'de yaşayan nüfusun yaklaşık %90 kadarına ve yüzölçümünün %51'i kadarına hizmet eder hale gelmişlerdir. Bu da onların hizmet çeşitliliği, kalitesi, verimliliği yanında personel politikalarını da önemli hale getirmiştir. Büyükşehir Belediyelerinde itfaiye ve acil durum hizmetlerinin il merkezinde oluşturulan İtfaiye Daire Başkanlıkları eliyle yürütülmesine ve il sınırları içerisindeki tüm noktadaki itfaiye gruplarının daire başkanlığı çatısı altında toplanarak hizmet verilmesine başlanmıştır. Diğer illerde ise hem il belediyesinde hem de bağlı

ilçe belediyelerinde itfaiye ve acil durum hizmetleri ayrı ayrı yürütülmeye devam etmektedir.

İtfaiye Birimlerinin Görevleri

İtfaiye birimlerinin başlıca görevleri Belediye İtfaiye Yönetmeliğinde sıralanmaktadır. En başta gelen görevi yangınlara müdahale etmek ve söndürmek olan itfaiye birimleri her türlü kaza, çökme, mahsur kalma ve benzeri durumlarda kurtarma gerektiren olaylara müdahale etmek ve ilk yardım hizmetlerini yürütmek; arazide, su üstü ve su altında her türlü arama ve kurtarma çalışmalarını yapmakla da görevlidirler. Öte yandan her türlü doğal afetlere de müdahale eden bu birimler kimyasal, biyolojik, reaktif ve nükleer kirlenmelerde arıtma işlemlerine de yardımcı olmakla görevlidirler. Yine vatandaşları, çalışanları eğitmek ve bilgilendirmek, her türlü tesisi yangın güvenliği açısından denetleyerek raporlamak gibi eğitim ve denetim görevleri de bulunmaktadır. Söz konusu yönetmelik dikkatlice incelendiğinde itfaiye birimlerine son derece önemli ve çeşitli görevler verildiği, bu görevleri yerine getirmek için ise çok çeşitli alanlarda iyi eğitilmiş kalifiye elemanlara ihtiyaç duyduğu kolaylıkla görülecektir.

İtfaiyelerde Personel İstihdamı

Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına İlişkin Esaslara göre itfaiye birimlerinde şehrin statüsüne göre daire başkanı, itfaiye müdürü, itfaiye şube müdürü ile itfaiye amiri, itfaiye çavuşu ve itfaiye eri kadroları ile diğer kadrolar bulunmaktadır. Belediye İtfaiye Yönetmeliği ile Norm Kadro Yönetmeliği birlikte düşünüldüğünde itfaiye birimlerinde düşünülen istihdam modelinin 657 sayılı devlet Memurları Kanunu çerçevesindeki memurlar olduğu görülmektedir. Ancak yine belediye İtfaiye Yönetmeliğinin 7.maddesinde personel yetersizliği nedeniyle itfaiye hizmetlerinde 4857 sayılı İş Yasası

6360 sayılı Kanun çerçevesinde il özel idareleri kapatılmış büyükşehir belediyesi sayısı 30'a çıkartılmıştır. Bu illerdeki alt kademe belediyelerin yürüttüğü birçok hizmet ve il özel idarelerinin birçok görevi de Büyükşehir Belediyelerine devredilmiştir.

kapsamında işçi statüsünde eleman çalıştırılabileceği yer almaktadır. Bu durumda kadrolu işçi ve belediye şirketleri bünyesindeki işçiler gündeme gelmektedir. Daha da ötesi 2018 yılı Nisan ayına kadar taşeron işçiler de itfaiye hizmetlerinde yer alabilmekteydi.

Türkiye'de belediye hizmetlerinin yürütülmesini sağlayan memur-sözleşmeli-kadrolu işçi-taşeron işçi personelinin eğitimi, gelişimi ve motivasyonu ile ilgili bir merkez, bir otorite bulunmamaktadır. Türkiye Belediyeler Birliği'nin bu konularda bazı çalışmalar yaptığı bilinmektedir. İlgili belediyeler kendi imkânları ve öncelikleri doğrultusunda şehirlerinde hizmetleri yürütmekte ve yine buna göre personel istihdam etmektedirler. Belediye teşkilatlarının personel temini, eğitimi ve istihdam türleri de birbirinden kopuk yürümektedir. Belediye teşkilatları memur, sözleşmeli, kadrolu işçi, belediye şirketi işçisi ve taşeron şirket işçilerinden oluşan parçalı bir personel yapısına sahiptirler. Bu personelin özlük hakları ve işten çıkarılma süreçleri de birbirinden farklılıklar göstermektedir. Tüm bu hususlar personelin işine sahip çıkmasını, işini anlamlı

bulmasını, çalıştığı kuruma aidiyet duygusunu, işinde kendini geliştirme arzusunu yani işine karşı motivasyonunu ve performansını olumsuz yön- de etkilemektedir.

Araştırmaya Ait Kavramlar: Personel Güçlendirme- Özdeşleşme-Yerel Yönetimler

Bu çerçevede toplumda acil durum hizmetlerinin götürülmesinde önemli bir rol oynayan, çok yaygın bir teşkilatlanma özelliği olan itfaiye teşkilatlarında güçlendirme ve özdeşleşme konusunda bir saha araştırması yapılması oldukça faydalı olacaktır. Özellikle 2013 yılından sonra görev alanları genişletilen ve hizmetleri tüm il düzeyine yayılan itfaiye personeli üzerinde ilk defa böyle bir saha çalışması yapılacak olması hem teorisyenler hem de uygulayıcılar açısından yeni bir bakış açısı getirecektir.

Örgütsel özdeşleşme açıklanırken “içinde bulunulan organizasyonun olumlu ya da olumsuz hallerine göre örgütsel aidiyetin ve örgüt içerisinde birlik olmanın algılanması” yaklaşımı öne çıkmaktadır (Ashforth ve Mael, 1989). İşletme ya da kurum ile personel arasındaki ilişki, çalışanın hal ve hareketlerini, verimliliğini, işyerindeki davranışlarını ve organizasyona bakışını etkilemektedir. Bu noktada, belirsizlik karşısında endişeli olan ve çalıştığı kurum ile aidiyet algısı içerisinde olmak isteyen çalışanlar özdeşleşmeyi sağlarken örgüt ise üye özdeşleşmesini güçlendirmeyi hedeflemektedir. Çünkü örgüt ile özdeşleşmenin, çalışanın performansını artıran bir etki yapacağına inanılmaktadır (Ashforth ve Mael, 1989). Bu nedenle, örgütsel özdeşleşme, insan kaynakları yönetiminde örgütsel davranış çalışmalarını içerisinde önemli bir boyut haline gelmiştir.

Bu çalışmanın esas aldığı personel güçlendirme yaklaşımını ise, Conger ve Kanungo (1988), örgütteki

bireyler arasındaki güçsüzlüğe neden olan şartların tanımlanmasıyla ve güçsüzlük durumunun azaltılması yoluyla öz-yeterlilik hislerinin artırılması süreci olarak ifade etmiştir. Güçlendirmeye olan psikolojik yaklaşım çalışanların sahip oldukları güç seviyesini artırmak için kullanılan yönetsel uygulamalara değil, içsel motivasyona odaklanmıştır. Conger ve Kanungo (1988)’nın tanımını temel alarak Thomas ve Velthouse (1990) ve Spreitzer (1995) psikolojik güçlendirmenin dört boyutunu tanımlamışlardır. Bunlar; anlam (iş hedeflerinin algılanan değeri), yeterlilik (öz yeterlilik hisleri), seçim (özerklik hisleri) ve etki (kişinin etkileme yeteneğini algılaması) olup çok boyutludur. Psikolojik güçlendirme boyutları, görev ile ilgili işlere pasiften ziyade aktif bir katılımı önceler. Ayrıca, bu boyutların her biri güçlendirme kavramının değişik açılarını belirtmekte olup bir diğerinin nedeni ya da sonucu değildir. (Ceylan, 2002:115).¹

Gaziantep İtfaiyesinde Bir Araştırma

Bu çalışma 2015 yılı sonları ve 2016 yılı başlarında yapılmıştır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Dairesinde itfaiye amiri, çavuşu ve er/şoför olarak çalışan toplam 346 kişiye anket uygulanmıştır. İznil, raporlu olanlar hariç ankete 318 kişi katılmıştır. Araştırmaya katılanların %98,1’i erkek, %1,9’u ise kadındır. Yine %58,8’i 10 yıl ve daha az kıdeme sahip iken %42,8’i 11 yıl ve daha fazla kıdeme sahiptir. Araştırmaya katılanların %32,8’i ilkökul, %46,4’ü lise, %12,9’u yüksekokul ve %7,6’sı üniversite mezunudur. Ankete katılan Personelin %89,1’i evli iken %10,1’i bekârdır. Öte yandan araştırmaya katılanların %61,9’u 45 yaş altında iken %38,1’i ise 46 yaşın üzerindedir. Öte yandan katılımcıların %63’ü il merkezinde çalışmakta iken, %37’si büyük-

İşletme ya da kurum ile personel arasındaki ilişki, çalışanın hal ve hareketlerini, verimliliğini, işyerindeki davranışlarını ve organizasyona bakışını etkilemektedir.

şehir itfaiyesine bağlı ilçe gruplarında görev yapmaktadırlar.

Araştırmanın en çarpıcı sonuçlarından birisi ilçelerde çalışan katılımcıların örgütsel özdeşleşme algısının yani kurumsal aidiyet duygusunun merkezde çalışanlara göre daha yüksek olduğu tespitidir. Daha önceden ilçe belediyesi itfaiye personeli olarak merkezdeki meslektaşlarına göre yetersiz koşullarda ve eksik imkânlar ile çalışan personelin yeni imkânlarla kavuşması ve daha ileri teknik donanım ve fiziksel ortama sahip olması, ilçe katılımcılarının örgütsel özdeşleşme algısının yüksek olmasına zemin hazırlamış olabilir. Yine Gaziantep Büyükşehir Belediyesi gibi daha güçlü ve imajı daha üstte olan bir bünye içerisinde yer almak katılımcılardaki örgütsel aidiyeti artırmış olabilir. Nitekim Mael ve Ashforth (1992), yaptıkları çalışmada örgütsel özdeşleşme-kurumsal imaj arasında pozitif yönde anlamlı ilişki bulmuşlardır.

Yine medeni durumlarına göre yapılan incelemede, evlilerin örgütsel özdeşleşme algısı bekârlara göre daha yüksek görülmektedir. Alan yazında Gürsözlü (2012) ve Çanak ve Avcı

1) Cafer YILMAZ ve Dr. Öğretim Üyesi Ahmet TAN, “Psikolojik Güçlendirmenin Örgütsel Özdeşleşmeye Etkisi: Gaziantep Büyükşehir İtfaiyesinde Bir Araştırma”, Türk İdare Dergisi, Sayı 486, 2018, s.325.

(2016) evlilerin bekârlara göre özdeşleşme oranlarının daha yüksek olduğunu belirlemiştir. Diğer bazı bireysel ve demografik özellikler ile psikolojik güçlendirme algıları arasındaki ilişkiler de incelenmiştir. Buna göre eğitim, yaş ve kıdem ile psikolojik güçlendirme algıları arasında anlamlı ilişkiler belirlenmiştir. Bu tespit alan yazındaki genel kabul ile de uyumlu gözükmektedir. Alan yazında birçok yazar ve araştırmacılar da kıdem ve yaş ile psikolojik güçlendirmenin pozitif yönlü ilişkide olduğunu iddia etmektedirler. Örneğin Uğrak, Erigüç ve Uzuntarla (2016), yaptıkları çalışmalarda yaş ilerledikçe ve bireyler tecrübe kazandıkça bireylerin güçlendirme algılarının arttığını bulmuşlardır. Yani işlerini daha önemli bulmakta, kararlara katılma oranı yükselmekte, kendisini daha yetkin görmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Yeni büyükşehir sisteminde acil durum hizmetleri sunan itfaiye persone-

linin görev alanı da tüm mülki sınırları içerecek şekilde genişlemiştir. Bu çerçevede diğer büyükşehir itfaiyelerinde yapılacak benzer çalışmalar ile yeni yapılanmanın itfaiye personelinin işine olan yansıması ve kurumu ile özdeşleşmesi hakkında daha fazla yorum yapılmasına ve daha geniş analiz yapılmasına imkân sağlayacaktır. Bununla birlikte oldukça hayati bir görev yapan itfaiye personelinin motivasyonunu artırmak için hem araştırma çerçevesinde hem de daha genel olarak şu önerilerde bulunulabilir:

1-Taşra ilçelerdeki personel, aidiyet duygusunun güçlendirilmesi için merkezdeki meslektaşları ile kıyafet ve diğer bireysel müdahale ekipmanları açısından eşit seviyeye getirilmelidir.

2-Araştırma çerçevesinde evli personelin daha yüksek kurumsal aidiyet hissettiği bulgusundan hareketle belediyelerin evli personele katkı sağlaması personelin verimli hizmet etmesine zemin oluşturabilecektir.

3-Elde edilen bulgulara göre kıdemli personel işini önemli görmekte ve kendini daha yetkin hissetmektedir. Dinamik ve genç bir kadroya ihtiyaç duyan itfaiye teşkilatında bu duygu değerlendirilmeli ve genç ekipler ile kıdemli personel dengesi korunmalıdır.

4-İlçe itfaiye personeli periyodik olarak merkez itfaiye birimine alınarak teorik ve pratik olarak eğitilmelidir.

5-İtfaiye personeli arasında memur-işçi ayrımına izin verilmemelidir.

6-Görevde yükselme sınavları mutlak bir şekilde gerçekleştirilmelidir.

7-Yine yangın dışındaki şehirdeki her türlü acil durumlara müdahale eden itfaiye birimlerinin adı İtfaiye ve Acil Durum Yönetimi Dairesi olarak değiştirilmelidir. Bu değişim personelin motivasyonunu artırmada katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- 1- Ashforth, B.E. ve Mael, F. (1989). Social Identity Theory and the Organization. *Academy of Management Review*, 14(1):20-39.
- 2- Ceylan, A. (2002). Çalışanların Güçlendirilme Algıları Üzerine Tuzla Bölgesindeki Ticari Bankalarda Bir Araştırma. *Öner*, 5(17):113-120.
- 3- Conger, J.A. ve Kanungo, R.N. (1988). The Empowerment Process: Integrating Theory and Practice, *Academy of Management Review*, 13(3):471-482.
- 4- Çanak, M. ve Avcı, Ö.Y. (2016). Öğretmenlerin Örgütsel Özdeşleşme ve Örgütsel İletişim Düzeylerinin İncelenmesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(7): 91-110.
- 5- Çekmecelioğlu, H. G. ve Eren, E. (2007). Psikolojik Güçlendirme, Örgütsel Bağlılık ve Yaratıcı Davranış Arasındaki İlişkilerin Değerlendirilmesi. *Yönetim*, 18 (57):13-25.
- 6- Çöl, G. (2008). Algılanan Güçlendirmenin İşgören Performansı Üzerine Etkileri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 9(1):35-46.
- 7- Kanbur, E. (2017). Psikolojik Güçlendirme ve Örgütsel Özdeşleşme Arasında Birey-Örgüt Uyumunun Aracı Rolü. *International Journal of Social and Educational Sciences*, 4(7):64.
- 8- Tak, B. ve Aydemir, B. A. (2004). Örgütsel Özdeşleşme Üzerine İki Görgül Çalışma. 12.Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi Bildiri Kitabı, Bursa.
- 9- Turunç, Ö. ve Çelik, M. (2010). Algılanan Örgütsel Desteğin Çalışanların İş-Aile, Aile- İş Çatışması, Örgütsel Özdeşleşme ve İşten Ayrılma Niyetine Etkisi: Savunma Sektöründe Bir Araştırma. *A.Ü. SBE Dergisi*, 14(1):209-232.
- 10- Tüzün, İ.K. (2006). Örgütsel Güven, Örgütsel Kimlik ve Örgütsel Özdeşleşme İlişkisi: Uygulamalı Bir Çalışma. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, ss.141.
- 11- Tolay, E., Sürgevil, O.ve Topayan, M. (2012). Akademik Çalışma Ortamında Yapısal ve Psikolojik Güçlendirmenin Duygusal Bağlılık ve İş Doyumu Üzerindeki Etkileri. *Ege Akademik Bakış*, 12(4):449-465.
- 12- Yılmaz, C. ve Tan, A. (2018). "Psikolojik Güçlendirmenin Örgütsel Özdeşleşmeye Etkisi: Gaziantep Büyükşehir İtfaiyesinde Bir Araştırma". *Türk İdare Dergisi*, sayı 486, s.319-346.

METRO GÜVENLİĞİ

İstanbulluların güvenle seyahat edebilmesi için Metro İstanbul'un hayata geçirdiği "Güvenlik İzleme Merkezi", 7 bine yakın kamera ve ileri teknolojik ekipmanıyla 7/24 hizmet veriyor.

İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin şirketlerinden Metro İstanbul, İstanbulluların güvenli ve huzurlu bir şekilde yolculuk yapabilmesi için çalışmalarını aralıksız sürdürüyor. 2018 yılının ağustos ayında hayata geçirilen Güvenlik İzleme Merkezi (GİM) sayesinde, olası bir soruna hızlı ve sonuç odaklı müdahale edilebiliyor.

Güvenlik İzleme Merkezinde, İstanbul'un metro ağındaki 7 bine yakın kamerayla 9 raylı sistem hattı, 8 oturumda sürekli olarak izleniyor. Her ay yaklaşık bin 800 olaya müdahale edilen merkezde, 7/24 hizmet veriliyor. 35 özel güvenlik personeli ve 4 süpervizörün görev aldığı teknolojik merkezde

ayrıca polis memurları da bulunuyor.

Ağırlıklı olarak tehlikeli durum, anormal işleyişler ve şüpheli faaliyetlerin anında tespit eden Güvenlik İzleme Merkezi, Yenikapı

Metro İstasyonu içerisinde yer alıyor. İstanbul'un tüm raylı sistem hatlarındaki güvenlik ve işletme stratejilerinin gözlendiği merkezde, destek amaçlı ileri kullanım imkânları bulunuyor.

ATIK TOPLAMA YARIŞMASI

Doğanın korunmasını ve çevre temizliği bilincinin küçük yaşlarda oluşmasını hedefleyen Niğde Belediyesi, sosyal sorumluluk projelerini hayata geçirmeye devam ediyor.

Niğde Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü tarafından Niğde genelinde, ilkokul ve ortaokul düzeyinde ödüllü 'Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaları Toplama' ve 'Atık Pil Toplama' yarışması gerçekleştirildi. Niğde Belediye Başkanı Emrah Özdemir, okullar arası ödüllü atık pil toplama yarışmasında dereceye giren okullara ödülleri takdim etti.

Öğrencilere atık toplama alışkanlığı kazandırmak ve çevre bilinci oluşturmak için gerçekleştirilen atık pil toplama yarışmasında; birinci 360.120 kg atık pil toplayan ODTÜ Geliştirme Vakfı Özel Niğde İlkokulu ve Ortaokul olurken, ikinci okul 127.520 kg ile 5 Şubat Ortaokulu oldu. Elektrikli ve elektronik eşyaları toplama yarışmasında ise 5 Şubat Ortaokulu birinci oldu.

Yarışmada dereceye giren okulları ziyaret ederek hediyelerini veren Başkan Özdemir; “Çocuklarımızda çevre temizliği bilinci oluşturarak doğayı korumak ve gelecek

nesillerimize temiz bir çevre bırakmak adına gerçekleştirdiğimiz bu projemizi önemsiyoruz. Yarışmaya katılarak duyarlılıklarını ortaya koyan ve ülke ekonomisine katkı sağlayan tüm öğrencilerimize teşekkür ediyor, dereceye giren okullarımızı kutluyorum.” dedi.

Niğde Belediyesi Temizlik İşleri
Müdürlüğü tarafından atık pil top-

lama, atık elektrikli ve elektronik eşya-
ları toplama yarışmasının devam ettiği
ve 01 Ekim 2019 - 01 Haziran 2020 ta-
rihleri arasında bitkisel atık yağ toplama
yarışmasının başlayacağı, katılmak
isteyen okulların Niğde Belediyesine
başvurmaları gerektiği belirtildi.

KENTSEL YOKSULLUĞUN DEĞİŞİM SÜRECİNDE SOSYAL BELEDİYEÇİLİK

Ufuk ÜNLÜ
E. Başbakanlık Başmüfettişi

Güven DENİZ
Öğretim Görevlisi / Bülent Ecevit Üniversitesi

Yoksulluk kavramı, kentsel düzeyde asgari yaşam düzeyini sürdürebilecek gelire sahip olmama halinde kentsel yoksulluk halini almakta ve yalnızca ekonomik olarak değil, sosyal ve kültürel olarak da kentlerde önemli bir sorunu teşkil etmektedir.

Kentsel yoksulluk, ilgili kent özelinde yaşanan yoksulluk anlamına gelmekte olup, bir kentin diğer bir kentten daha az ya da daha fazla yoksul olup olmamasına göre değerlendirilmektedir. Günümüz kentleri özelinde yoksulluk, zaman içerisinde yapısal olarak değişerek yeni bir kentsel yoksulluk olgusu meydana gelmiştir.

Zaman içinde yığınlar halinde kente taşınan ancak sağlık, eğitim, konut, kişisel güvenlik, alt yapı gibi eksiklikleri bulunan yoksul kesimin kente uyumu ve asgari geçim sınırlarında yaşamasının sağlanmasında sosyal belediyeçilik uygulamaları geliştiren belediyeler, yoksullukla mücadelede en önemli paydaş konumundadırlar. Zira sosyal devlet olmanın bir gereği olarak, yeniden yapılanan kentsel yoksulluğun sosyal belediyeçilik eğilimi ile önlenebileceği değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada, kentsel yoksulluğun güncel gelişmelerden etkilenecek değişim yaşamış hali olan yeni kentsel yoksulluk kavramı açıklanacak ve ardından sosyal belediyeçilik uygulamaları ile kentsel yoksullukla mücadelede sosyal belediyeçiliğin rolü ve önemi üzerinde durulacaktır.

Kentsel Yoksulluğun Değişimi; Yeni Kentsel Yoksulluk

Yoksulluğu, dar ve geniş anlamda olmak üzere iki türlü tanımlamak mümkündür. Dar anlamda yoksulluk, açlıkla karşı karşıya kalma ve barınacak yeri olmama durumu iken; geniş anlamda yoksulluk, mevcut gıda, giyim ve barınma gibi olanaklar yaşamı devam ettirmeye yettiği halde, toplumun genel düzeyinin gerisinde kalma durumunu ifade eder (Kentleşme Şurası, 2009:10). Ancak geniş kapsama alanı nedeniyle, yoksulluk kavramına yönelik herkesin mutabık kaldığı tek ve objektif bir tanım yoktur. Yoksulluk ülkeden ülkeye, bölgeden bölgeye hatta bir bölgeyi oluşturan iki farklı alanda bile değişiklik göstermektedir. Zira ülke, bölge ve alanlara yönelik

zamana bağlı geçişkenler de söz konusudur. Yoksulluğun bu değişken ve geçişken yapısı bu olgunun bir durum değil, bir süreç olarak algılanmasına, herkesin bu sosyal probleme farklı anlamlar yükleyip, kriterler geliştirmesine neden olmuştur. Dolayısıyla, yoksulluğu tek bir grupta toplayarak açıklamak mümkün değildir. Çünkü yoksulluğun nedenleri, anlamları ve sonuçları farklı sosyo-kültürel bağlamlara, ülke, bölge ve alanlara göre değişiklik göstermektedir (Koca, 2015:7).

Kentleşme, iki ucu olan bir çözülme, yoğunlaşma ve akım olayıdır. İki uçtan birisi “kır”dır, ötekisi de “kent”. Çözülme kırdadır. Yoğunlaşma ise kentte gerçekleşmektedir. Çözülmenin ve yoğunlaşmanın özelliklerine uygun ve bunlara bağımlı biçimde, akım da kır ile kent arasında olmaktadır. Bu üç olgu, yani “kırdaki çözülme”, “kente yoğunlaşma” ve “kır ile kent arasındaki akım” bir bütünün parçalarıdır. Birbirlerinden ayrı olarak düşünülemezler. Bunların birbirlerine bağlı olarak zaman içindeki işleyiş biçimi, bir ülkedeki “kentleşme sürecinin işleyiş biçimi”ni oluşturur (Kartal, 1983:33). Bir kavram olarak göç, kentleşmeyi çağrıştırmaktadır. Zira köyden kente geçiş “göç” olarak, kentten köye geçiş ise “tersine göç” olarak adlandırılmaktadır.

Zaman içerisinde çeşitli nedenlerle köyden kente göç eden nüfusun

Yoksulluğun nedenleri, anlamları ve sonuçları farklı sosyo-kültürel bağlamlara, ülke, bölge ve alanlara göre değişiklik göstermektedir

en önemli özelliği düzensiz işlerde, yoğun olarak da ağır şartlar altında sanayi sektöründe nitelsiz işgücü olarak çalışıyor olmalarıdır. Kent çevrelerinde hızla genişleyen kaçak yapılarda yaşayan bu insanların kendilerini toplumla bütünleştirememeleri, toplumdan kopuk bir hayat sürdürmeleri de diğer ortak noktalarıdır. Bu yaşam şekliyle kent yoksulları tüm sosyal ve kentsel olanaklardan mahrum, kendi içine kapanık ekonomik yoksulluğun yanında kültürel bir yoksulluğu da oluşturmıştır (Gümüş, 2005:17). Zira gelişmekte olan ülkelerde kırsal alandan kentlere yoğun bir göç hareketinin başlaması, birçok ülkede kalkınmayı hızlandırmadığı gibi, beklentilerin aksine kentsel alanlarda yeni sorunların doğmasına neden olmuştur. Çünkü bu ülkelerde kentleşme süreci ile sanayileşme süreci paralellik arz etmemektedir. Bu nedenle de kırsal alandan kente göç eden insanları istihdam etme olanakları yaratılamamaktadır. Bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak gelişmekte olan ülkelerin kentleri, sanayi işçi yerine, işsiz, gizli işsizler ordusunu bünyesinde barındırmaktadır. Üstelik çalışanlar da genellikle hizmet sektöründe, tatmin edici bir ücretten ve sosyal güvenlikten yoksun, sendikası bir şekilde çalışabilmektedirler (Keleş, 2010:38).

Kentsel yoksulluk, nüfusun kentlerde yaşayan bir kesimin, asgari bir geçim standardına ulaşabilecek yeterli kaynaklara ve konuta sahip olamamasıdır (Kalaycıoğlu ve Tılıç, 202:201). Kentsel yerleşim alanlarında tüketim kalıpları ile mal ve hizmet fiyatları diğer yerleşmelerden farklılık arz etmekte, hem yaşam maliyetleri hem de tüketim eğilimleri yüksek olmaktadır. Bu da, özellikle görece yoksulluğu daha görünür kılmaktadır (Özel, 2015:16).

Kentsel Yoksulluk, kentlerde, kapitalizm, modernleşme, küreselleşme ve buna dayalı sınıfsal eşitsizliklerin beraberinde getirdiği en önemli sorun

alanlarından biri olarak gündeme gelmiştir. Kentlerde farklı yönleriyle görünen bu yoksulluk hemen hemen bütün toplumlarda kendisini göstermekle birlikte özellikle azgelişmiş ülkelerin çok önemli bir sorunu olup; bir kentin sunduğu hak ve olanaklara o kent halkının ulaşip ulaşamaması kent yoksulluğunun düzeyini ortaya çıkarır. Politik istikrarsızlıkların büyüttüğü ekonomik yetersizlikler, bu sorunun öncelikli nedeni olmakla birlikte, eğitim, sağlık, barınma, güvenlik, sosyal olanaklardan yararlanma gibi temel gereksinimlerin karşılanamaması

durumları da kentsel yoksulluğu beslemektedir (Sipahi, 2006:175).

Kentsel yoksulluk, sağlık, eğitim, konut, güvenlik, alt yapı gibi yoklukları kapsayan ve çeşitli boyutları ile etkileri olan bir sorundur. Diğer kentlilerle ekonomik, sosyal ve kültürel farklılıklar yaratan, yaşam standartlarının kalitesizleştiğini ve eşitsizliklerin olduğunu gösteren bir kavramdır. İnsanlar üzerinde kendisini çok daha fazla belli eden kentsel yoksulluk, kentlerdeki yoksulların toplumdan dışlanmasına sebep olabilmekte ve kişileri

psikolojik boyutlarda etkileyebilmektedir. Kentsel yoksulluk, kent özelinde yaşanan yoksulluk olarak ifade edilmektedir. Kalori ihtiyacı aynı olsa bile, kentsel yerlerdeki tüketim kalıpları ile mal ve hizmet fiyatları kırsal yoksulluktan farklılık arz etmektedir (Kasalak, 2013:73).

Kentsel yoksulluğun sağlık, eğitim, kültür, gelir ve benzeri alanlarda birçok nedeni ve bu nedenlere bağlı etkileri bulunmaktadır. Anılan nedenler ve etkile aşağıdaki tabloda özet halinde sunulmaktadır;

Yetersizlikler	Nedenler	Siyasal İçerikli Nedenler	Diğer Etkiler
Gelir	-Temel mal ve hizmetleri alma gücünden yoksunluk -Geçici işler -Niteliksiz iş gücü	-Ekonomik krizler -Eğitim, sağlık, altyapı ve ulaşım gibi sosyal ve fiziksel altyapının yetersizliği	-Barınma sorunları -Temel kamusal hizmetlerin sağlanamamasından dolayı sağlıksız ortamlarda yaşama -Eğitimsizlik -Sosyal sermayenin bozulması, şiddet eğilimleri ve suçluluk
Sağlık	-Sağlıksız yaşam koşulları -Konut ve sanayinin iç içeliği -Sel ve heyelan tehlikesiyle karşı karşıya bulunma -Bulaşıcı hastalıklar -Güvensiz çalışma koşulları	-Çevre sağlığının ihmal edilmesi -Katı atık ve su sorunlarının çözülmemesi -Yetersiz iş güvenliği -Sosyal güvenlik olanaklarındaki yetersizlik	-Eğitimsizlikten gelen sağlık sorunları -Geçim sıkıntısından ihmal edilen sağlık
Eğitim	-Okul sayısındaki yetersizlik -Okul masraflarının karşılanamaması	-Kamu kurumlarının yeterli altyapıyı sağlayamaması -Yeterli yatılı eğitim verilememesi -Eğitim kurumlarına ulaşım sorunları	-İş bulma sorunları -Okul çağındaki gençler için gerekli etkinliklerin sağlanamaması
Güvenlik	-Çoğunlukla imarsız konutlar söz konusu olduğu için evler asgari konut standartlarından yoksunluk -Sosyal bölünme, şiddet ve suçluluk	-Arsa politikalarındaki yanlışlıklar -Yasal düzenlemelerin ruhsatlı yapılar için oldukça maliyetli ve zor süreçlerden oluşması -Güvenlik ağlarının oluşturulamaması dolayısıyla mekânsal kopuklukların oluşması	-Arsa düzenlemelerinin yetersiz olması sosyal kayıplara ve informal yapıların oluşmamasına neden olma -Güvenlik ve sağlık için artan maliyetler -Sosyal soyutlanma ve ailenin zarar görmesi -Rüşvet ve diğer yolsuzlukların yaygınlaşması -Kentsel hizmetlerin eksikliği

Es, M. (2007), *Kent Üzerine Düşünceler*, İstanbul, Okutan Yayıncılık, aktaran; Ceren, A. (2013), *Kentsel Yoksullukla Mücadelede Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşları'nın Rolü: Adıyaman Kent Yoksulları Üzerinde Bir Alan Araştırması*, Gazi Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Günümüzde toplumsal yaşamın teknolojik gelişmelerden etkilenmesi, insani ilişkilerin farklılaşması ve küreselleşmenin her alana derinlemesine nüfuz etmesiyle kentlerin yapısı ve doğal olarak kentsel yoksulluğun yapısı da değişmiştir.

Nitekim çok sayıda araştırmacı da günümüzde kentlerde yaşanan yoksulluk olgusunun geçmiştekinden farklılaştığı konusunda hemfikirdir. Toplumun büyük bir kesimini etkisi altına alan yoksulluğun bugünkü biçimini “yeni kentsel yoksulluk” olarak tanımlamaktadır. Yoksulluğun değişen yapısı özellikle II. Dünya Savaşı’nın hemen ardından başlayan refah devleti uygulamaları sonucu belirginleşmiştir. Rowntree, 1950’de İngiltere’de gerçekleştirdiği bir alan çalışması sonucu, yoksulluğun artık sistem içinde yer alanların değil, bir şekilde sistem dışında kalanların sorunu olduğu sonucuna varmıştır (Kaygalak, 2001:126).

Yeni kentli yoksulluk sorunu, kapitalizmin yan çıktısı olarak ABD’ye ait bir sorun olarak ortaya çıkmasına rağmen, ABD ile sınırlı kalmamış, başta Batı Avrupa olmak üzere, diğer ülkelerin metropollerinde de kendisine geniş bir alan açmıştır. Küreselleşme ve yeni uluslararası işbölümüyle eşitsizlikler, hem dünya ölçeğinde hem de bölgeler ve kentler arasında giderek derinleşmiştir. Artık metropollerin, çok uluslu kentlerin ortalarında “üçüncü dünyalar” kurulmuştur. Kentlerdeki bu yoksul bölgeler, hiç kuşkusuz, özellikle post-fordist üretim sistemleri, ihtisaslaşmış kentler ve yeni kentli yoksulluk olgusunun tam da orta yerinde durmaktadır. Ayrıca, ulusal ya da uluslararası göç, nüfus yapısını, kültürel ilişkileri, geleneksel bağları/bağılıkları ve yerel/mahalli kimliklerin değişimini önemli ölçüde etkilemektedir. Yeni kentli yoksulluk görüntüleri de, bu göçle birlikte yenden oluşan kimlik matrisleri içerisinde yeni ve farklı görünüm almaktadır (Aytaç ve Akdemir, 2003:52).

Yeni kentsel yoksulluk, yeni liberal politikalarla birlikte uygulamaya konan esnek çalışma biçimlerinin arttığı, enformel sektörün yaygınlaştığı, refah devletinin sağladığı sosyal hizmetlerin özelleştirmelerle yoksullar için erişilemez hale geldiği koşullar için kullanılan bir kavramdır. Çalışan yoksulların artmasına neden olan yeni liberal politikalar aynı zamanda, alt sınıfların oluşmasına da neden olmaktadır (Kasalak, 2013:12). Yeni kentsel yoksulluğun, genel yoksulluktan ayırıcı tarafı, küresel ekonomi alanında meydana gelen dönüşümler neticesinde, evvelce yoksulluk sorunu olmayan kitlelerin yoksul hale gelmesi, bu yoksulluğun görece kalıcı olması ve bu özellikteki kitlenin giderek toplumsal ve mekânsal süreçlerden dışlanmasıdır (Bıçkı, 2005:105).

Yeni kentsel yoksulluk iki temel özelliğe sahiptir. Birincisi, artık kent yoksulu olarak adlandırılan nüfus, eskiye oranla büyük rakamlara ulaşmıştır. İkinci ve daha önemlisi ise kent yoksulluğu en gelişmiş ülkeler dahil bütün dünyanın ortak sorunu haline gelmiştir. Günümüzde dünya genelinde kentlerde görece olarak yoksullaşan, eskiye oranla daha büyük bir nüfusu tanımlayan bir olgudur. Bu anlamda yeni kentsel yoksulluk az gelişmiş ülkelerin yanı sıra gelişmiş ülkeleri de kapsayacak bir biçimde, sadece toplumsal kategori olarak yedek emek ordusunun parçası olan kent yoksulları kategorisinin değil, son yıllarda görece olarak yoksullaşan daha geniş toplum kesimlerinin yaşam koşullarını anlatmak üzere kullanılmaktadır (Ceren, 2013:33).

Sosyal Devletin Yerele Yansıması; Sosyal Belediyeçilik

Sosyal devlet, sosyal görev ve sorumluluklar üstlenmiş, halkına insan şeref ve haysiyetine yaraşır maddi, medeni ve kültürel ihtiyaçları içeren asgari refah şartları sağlamayı hedef almış, sosyal güvenlik müesseselerini kurmuş çağdaş bir devlet olarak tanımlanmaktadır (Serter, 1994:33).

20. yüzyıl kapitalizminin bir ürünü olması dolayısıyla sosyal devlet, iktisadi ve sosyal hayata kimi zaman kamusal hizmetleri vergilendirme üzerinden finansmana dayalı modellerle görmesi, kimi zaman satışlar arasında fiyatları denetlemekten kamu iktisadi teşebbüsleri aracılığıyla üretimde doğrudan yer alması ve fiyat oluşumunu belirlemesi gibi kamusal araçlarla doğrudan ya da dolaylı olarak müdahale etme yetkisiyle donatılmış devlettir (Ayman, 2006).

Sosyal devlet olmanın gerekleri, taşrada yerel yönetimler aracılığıyla yerine getirilir. Yerel yönetimler, kamusal mal ve hizmetleri etkin ve verimli kullanılmasını öngören birimler olduğundan, sivil toplumların idari süreçlere katılması ve yerel demokrasinin gelişimine çok büyük katkı sağlar. Yerel yönetimler sunduğu hizmetlerin taşra teşkilatlarına doğrudan ulaştırılmasının en iyi yoludur. Merkezi devletlerde hizmetlerin taşraya ulaştırılmasında yerel yönetimleri kullanmaktadır. Halkın ihtiyaçlarını tespit etmede ve karşılamada yerel yönetimler daha aktiftir (Seyyar, 2008:30). Yerel yönetim denildiğinde akla ilk olarak belediyeler gelmektedir ve halk ihtiyaçlarının belediyeler tarafından sunulması anlamında sosyal belediyeçilik, yerel otoriteye, coğrafi sınırları içinde bulunan belde sakinlerine, sosyal alanda planlama ve düzenleme yetkisi veren, kamu harcamalarını sosyal yardımları gerçekleştirmek üzere yönlendiren, sosyo-kültürel alanlarda hizmet vermek için yatırım yapan, sosyal adaleti sağlayıcı tedbirleri alan, sosyal kontrol işlevleri yükleyen model şeklinde ifade edilmektedir (Öksüz, 2007:88).

Sosyal belediyeçilik aslında bir anlamda sosyal devletin yereldeki görünümü, yereldeki temsilcisi, yardımcısı olan bir anlayışı kapsamaktadır. Bu çerçevede, sosyal belediyeçilik, belediyelere sadece klasik belediye fonksiyonları yüklemenin ötesinde, onları sosyal sorunların çözümünden de sorumlu tutmaktadır. Sosyal devletin

yetersiz kaldığı durumlarda, sosyal belediyeçilik anlayışı devreye girerek, sosyal sorunların azaltılmasında ve çözüme kavuşturulmasında önemli bir rol üstlenmektedir (Öz ve Yıldırım, 2009, 457). Toplumun beklenti, ihtiyaç ve taleplerini karşılayacak hizmetler vermekle yükümlü, tüzel kişiliğe sahip yerel yönetim birimlerinden biri olan belediyelerin etkin ve hızlı hizmet üretebilmesinin en temel şartı toplumun yapısını, önceliklerini tanımlamaktır. Toplumun ihtiyaç ve beklentileri denildiğinde sadece kentsel alt yapı hizmetleri ve teknik hizmetler anlaşılmamakta, günümüz koşulları da değerlendirildiğinde kültürel, ekonomik, eğitim ve sağlık hizmetlerine yönelik bir takım sorumluluklar bu kapsama dâhil edilebilmektedir. Bu da “Sosyal Devlet” kavramının uzantısı olarak “Sosyal Belediyeçilik” anlayışını beraberinde getirmektedir (Pekşen, 2014:5).

Sosyal belediyeçilik kapsamında belediyeler tarafından sunulması gereken sosyal hizmetlerin çeşitliliği, kalitesi, yoğunluğu belediyelerin sahip olduğu imkânlarla, hizmetin sunulacağı toplumun yapı ve özelliklerine göre değişiklik gösterebilmektedir (Dündar, 2011:126). Bu kapsamda Sosyal belediyeçilik bağlamında belediyeler tarafından sosyal yardım, gözetme, rehberlik, dezavantajlı grupların entegrasyonu gibi hizmetler yapılabilir.

Sosyal belediyelerin sunması gereken sosyal hizmetler şunlardır (Pekküçükşen, 2004: 461);

- Çocuklar için: Okul öncesi eğitim kurumları açabilir; parkları bahçelere çocukların gelişimine faydası olacak şekilde düzenleyebilir, beslenme politikaları hazırlayabilir.
- Gençler için: Devlete ait olan her kademedeki okul binasının yapısıyla bakım ve onarımını yaptırabilmekte ya da yapabilmektedir. Okulların her türlü malzeme, araç ve gereç ihtiyaçlarını temin edebilir. Gençlik merkezleri, kulüpler, oyun alanları, spor alanları ve merkezleri yapılabilir.
- Kadınlar için: Anne çocuk sağlığı merkezleri kurabilir, kadın sığınma evleri açabilir, sağlık merkezleri veya meslek edindirme kursları açabilir.
- Yaşlılar için: Huzurevleri tahsisinde bulunabilir, hobi merkezleri açabilir, giyecek, yakacak ve gıda yardımlarında bulunabilir.
- Risk grupları: rehabilitasyon merkezleri açabilir, psikolojik yardım birimleri oluşturabilir, sosyalleşmenin sağlanacağı çeşitli sportif faaliyetler yürütebilir.
- Kriz dönemi hizmetler: Doğal afet durumunda gıda, kıyafet, erzak yardımında bulunabilir ve ilgili kuruluşları yardıma davet edebilir.

- Sosyal belediyeçilik hizmetleri arasında şunlarda yer almaktadır:
- Çocuk yuvaları ve çocuk esirgeme kurumları açmak,
- Huzurevleri gibi yaşlılara koruma evleri açmak,
- Sokak çocuklarının güvenli kalabilecekleri evler tesis etmek,
- Gezici sağlık birimleri oluşturmak, ön tanı merkezleri açmak,
- Kütüphane, sinema ve tiyatro gibi faaliyetleri sunmak,
- Spor tesisleri kurmak,
- Aşevleri açarak yoksullara ve evsizlere yemek yardımı yapmak,
- İmarethaneler açmak,
- Meslek eğitimi kursları açmak,
- Engellilerin gelişimine katkı sağlayacak ulaşım, sağlık ve kültürel hizmetler sunmak,
- Parkları genişletmek, yeşil alanları çoğaltmak,
- Gençlere yönelik mesleki rehberlik birimleri kurmak,
- İlaç, giyecek, yakacak ve yiyecek yardımlarında bulunmak.

Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeçilik Uygulamaları

Sosyal devlet ya da refah devleti, vatandaşlarına insan onuruna yaraşır, asgari bir yaşam düzeyi sağlayabilmek için gerekli olan önlemleri almak ve bunları geliştirmekle sorumlu olan bir kurumdur. Diğer taraftan ulusal gelirin bireyler arasında adaletli bir biçimde dağılmasını sağlayacak iktisadi önlemleri de almak mecburiyetindedir. İnsan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyinin oluşturulabilmesi için alınması gereken en önemli unsurların başında da bu ihtiyaca uygun politikaların oluşturulması gelmektedir. Sosyal politika kavramı, sosyal belediyeçilik anlayışının teorik boyutunu teşkil ederken, sosyal belediye-

cilik ise sosyal politikaların pratik bir yansıması olarak sosyal devletin yerine getirmek durumunda olduğu işlevi ifa etmektedir. Bu bağlamda temel sosyal politika kavramı üzerinde durmakta fayda vardır (Beki, 2008:48).

Sosyal politika, toplumsal hayatta oluşan ve sosyal politika alanına giren tüm sorunlarla ilgilenmekte ve bu sorunlara yönelik olarak çözüm üretmektedir. Çalışma hayatından kaynaklanan sorunlara ilişkin geliştirilen sosyal politikalar henüz yeni olmasına karşın, sosyal politikaların büyük bir kısmı insanlık tarihi kadar eski olup, işveren, işçi sınıfı ve diğer tüm gruplar ve sorunları ile ilgilenmektedir (Aydın, 2008:26). Sosyal politika kavramından hareketle sosyal devlet; yurttaşların sosyal durumlarıyla, refahlarıyla ilgilenen, onlara asgari bir yaşam düzeyi sağlamayı ödev bilen devlet şeklinde yukarıda tanımlanmıştır. Sosyal devlet, maddi ve manevi anlamda ihmal edilmiş kişilerin (sosyal dışlanma), devlete karşı sosyal devlet talebini yerine getiren bir kurumdur. Çoğulcu demokratik toplum yapısında insanların devletten beklentileri artmıştır. İnsan hakları anlayışı gelişmiş, insan onuruna yakışır bir yaşam standardını bütün vatandaşlarına ulaştırmak, “sosyal devlet” olmanın vazgeçilmez unsuru olarak öne çıkmıştır. Sosyal devlet kavramından sosyal belediyeçilik kavramına gelinecek olursa, bu kavrama iki farklı açıdan bakmakta fayda vardır. Birincisi dar anlamda sosyal belediyeçilik olarak nitelendirilebilecek olan kavram: Belediye sınırları içerisinde ikamet eden halkın yaşam standartlarını yükseltecek mahiyette yapılan sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin bütününe verilen addır. Bu tanımda belediyeye düşen asli görevlerin dışında yapılan tüm sosyal yardımlar ve sosyal hizmetler sosyal belediyeçilik kavramı içerisinde değerlendirilebilir. İkinci ve daha geniş kapsamlı bir tanım yapılacak olursa: Belediye sınırları içerisinde ikamet eden halkın yaşam standartlarını yükseltecek mahiyette

yapılan sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin yanı sıra her türlü kültürel, sanatsal, eğitsel, sportif faaliyetler bütünü sosyal belediyeçilik kapsamı içerisinde değerlendirilebilir. Bu tanımda da görüleceği üzere her türlü kültürel etkinlikler, sanatsal faaliyetler, sportif faaliyetler ve meslek kazandırma ve kişisel gelişime yönelik eğitim hizmetleri sosyal belediyeçilik olarak nitelendirilebilir (Beki, 2008:42).

Yoksulluk bir ülkenin kalkınma ve istihdam politikalarından ayrı planlanarak azaltılamaz. Her sosyal devlet, dar gelirli vatandaşlarının eğitim, sağlık, çalışma ve yaşama hürriyetini korumak, geliştirmek ve adil gelir bölüşümünü sağlamak zorundadır. Bu yüzden bir devletin kendi yoksuluna yardım yapması onur zedeleyici ve küçük düşürücü bir tutumdur. Ayrıca bir devletin yoksul insanlarına çokça sosyal yardım yapması, o devletin başarısız bir sosyal devlet olduğunun da kanıtıdır (Çetiner, 2007:54). Bu kapsamda özellikle kentsel yoksulluğun belediyeler eliyle azaltılması en doğru olanıdır.

Sosyal politikanın yerelleşmesi ile birlikte özellikle belediyeler, bir takım işlevler yüklenerek çeşitli alanlarda faaliyette bulunabilme yetkisi kazanmışlardır. Bu açıdan belediyelerin yerleşen sosyal politikayı en uygun araçları seçerek somut uygulamalara dönüştürmeleri sosyal belediye ismini almalarını sağlamıştır (Çelik, 2014:6). Belediyelerin halka yakın kurumlar olmaları nedeniyle, bu durum sosyal sorunlara doğrudan ve ilk elden ulaşma avantajını da beraberinde getirmiştir. Bununla birlikte sosyal talebin fazlalığı yanında sosyal refahın yetersizliği ve merkezi yönetimlerin bunu uygulamada karşılaştığı sorunlar Türkiye gibi ülkelerin çelişkisidir. Bütün bu zorluklar ve zorunluluklar kent yönetimlerini de sosyal refah alanında temel aktör yapmıştır. Kendi mekânlarında ikamet eden insanların taleplerini karşılama zorunluluğu sosyal alanda da kendini göstermiştir.

Dolayısıyla bu durum belediyelerin demokratik kurum olma misyonları ile uyumlu bir gerçekliği göstermektedir (Kesgin, 2012:176).

Sosyal belediyeler önceliği toplumsal sorunları gidermek olan belediyelerdir. Bu bağlamda belediyelerin üretim alanları oluşturmak, oluşan karı toplumsal adaleti gözeterek yine topluma aktarmak, ayrımcılığa mahal vermemek, toplumsal kopmaları engellemek şeklinde sorumlulukları vardır (Keleş, 2006: 455). Sosyal belediyeçiliğin özellikle kentsel yoksullukla mücadelede temel işlevleri şunlardır:

- **Sosyalleştirme, sosyal kontrol ve rehabilitasyon:** Sosyalleşme, toplumun bir parçası haline gelme; kişinin aile, okul, mesleki örgütler gibi içinde yer aldığı toplumsal kurumların ve genelde yaşadığı kültürel ortamın kendisinden beklediği şekilde davranmayı ve diğer bireylerle uyum içinde yaşamayı öğrenme sürecidir. Bireylerin devletin sosyalleştirme ağının dışında kalmaları birçok soruna sebep olabilmektedir.
- **Mobilize etme, yönlendirme, kılavuzluk ve rehberlik etme:** Toplumsal kesimlere yönelik olarak danışmanlık hizmeti verme, onları belli gün ve olaylarda yönlendirme, halka sorunlarını nasıl ve hangi kurumlarla çözebilecekleri konusunda yardımcı olma gibi işlevler belediyelerce yürütülebilmektedir.
- **Yardım etme, gözetme:** Belediyeler, beldelerindeki yoksul ve muhtaç vatandaşların bilgilerine kolaylıkla sahip olabilmekte, onların sosyo-ekonomik durumlarını izleyebilmekte, asgari yaşam sınırında olanlara gıda, kömür, ilaç, kırtasiye malzemesi, tekerlekli sandalye gibi yardımlarda bulunabilmektedir.
- **Yatırım:** Belediyeler, halkın geçim sıkıntısını gidermeye yönelik olarak köklü tedbirler alamamakla birlikte, kolaylaştırıcı bir takım hizmetlere yönelebilmektedirler. Tanzim

satış mağazaları, ekmek fabrikaları, aşevleri, sığınma evleri, sağlık ocakları, mahalle kütüphaneleri bunlardan sadece bazılarıdır. Bu hizmetlere yönelik olarak yerel yönetimlerin yatırımlara girişmeleri bir zorunluluk olarak görünmektedir (Akdoğan, 1999).

Söz konusu temel işlevlerin hayata geçirilmesi belirli plan ve stratejilerin geliştirilmesini gerektirir. Sosyal belediyeçilik kapsamında yapılabilecek hizmetler ve temel sorunların çözülmesi için izlenecek stratejiler şunlardır (Es vd., 2013:33-35):

- Gecekondu olgusunu iyileştirme amaçlı alternatiflerin oluşturulması; Alternatiflerin, belli istisnalar (örneğin afet riski) dışında, yerinden edilmeye yol açmayacak şekilde, yerinde ikamet ilkesi çerçevesinde uygulanması; Kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasından önce yerel halkın sosyo-ekonomik profilinin çıkartılması.
- Yerel halkın sosyo-fizikî mekân ihtiyaçlarının dikkate alınması; Yerel halkın proje geliştirme sürecine katılımının sağlanması; Kentsel dönüşüm nedeniyle yerinden edilen kesimlerin yeniden yerleşim sonrası izleme ve değerlendirme çalışmalarının yapılması.
- Yeniden yerleştirme projelerinde kentsel tarım uygulamaları için mekânların ayrılması; Yeniden yerleştirme projelerinde konut çevrelerinde iş olanaklarının getirilmesi; Kentsel dönüşüm projelerinde kadın deneyim ve bakış açısının göz önüne alınması; Sosyal konut sağlanması ve kentsel altyapılarda iyileştirmeler yapılması
- Ekonomik, toplumsal ve siyasi nedenlerden kaynaklanan dışlanma ile her türlü ayrımcılığın önlenmesi; Barınma hakkının temel bir insan hakkı olarak kurumsallaştırılması; Kentsel yapılaşma ve altyapılarının toplumun her kesimine hizmet edecek şekilde düzenlenmesi.

- Sağlık ve Eğitim alanında tedbirler alınması; Kadınların ve Özürlülerin istihdam, sağlık ve eğitim hizmetlerine erişiminin artırılması ile Yoksul kadınların konumlarını iyileştirici çalışmalar yapılması.

- Evsizlik riskinin önleyici tedbirlerle azaltılması; Halihazırda evsiz olan kişilere yönelik olarak bütünsel/entegre iyileştirme (rehabilitasyon) programlarına öncelik verilmesi.

- Yoksulların gelir elde etmesine yönelik tedbirler alınması; Kalıcı yoksulluk riski altındaki hanelerin gıda güvencesinin sağlanması; Çocuk ve genç yoksulluğunun önlenmesi.

- Yerel yönetimlerce, toplumsal yaşamın önceliklerine ağırlık veren sosyal içerikli çalışmaların dikkate alınması; Toplumun bütün kesimlerini içine alacak halk eğitim programları ve birlikte yaşamının gereklerine ilişkin geniş ölçekli bilgilendirme programları kapsamında halkın kent hayatı hakkında bilinçlendirilmesi.

- Toplum içinde yaşamının ahlaki kuralları ve kentsel yaşam kültürü gibi programlara eğitim müfredatında yer verilmesi; Sosyal düzensizliklere ilişkin idari yaptırım konusundaki yasal düzenlemelerin uygulamaya geçirilmesi, bunları uygulayacak kamu görevlilerinin bilinçlendirilmesi ve güçlendirilmesi.

- Halkın kentsel hizmetlerden faydalanmasına yönelik bilinçlendirme çalışmalarının yapılması.

Sosyal belediyeçilik uygulamalarıyla belediyeler, dezavantajlı grupların ihtiyaçları temelinde örgütlenerek, daha çok hizmetlerini bu ihtiyaçlara göre sürdürdüler. Şüphesiz belediyelerde sosyal hizmet ve yardım faaliyetleri bu anlamda temel sosyal belediyeçiliğinin kapsamını tanımlar. Böylece belediyeler, yoksullara dönük olarak aşevi uygulamaları, evde bakım hizmeti, sağlık hizmetleri, ucuz ekmek, aynı nakdi yardımlar, yaşlılara ve özürlülere dönük hizmetler, meslek

Kentler açısından küreselleşme, yoksulluğu ve eşitsizliği de beraberinde getirmektedir.

edindirme kursları, sosyal konutlar gibi birçok farklı hizmeti sunmaktadır. Belediyeler, sosyal belediyeçilikle bir yandan küreselleşmenin yol açtığı yıkımları iyileştirmeye çalışırken, diğer yandan da yapısal ve kurumsal sorunların üstesinden gelmeye çalışmaktadır. Yoksulluk hem sorumlu yönetimlerin, hem de toplumsal çevrenin duyarsız kalamayacağı kadar keskinleşmiş ve belirginleşmiştir. Toplumları ve büyük kitleleri derinden etkileyen, aynı zamanda insanlığı tehdit eden sorun olarak karşımızda duran bu gerçekliğe yerel yönetimler de sosyal belediyeçilik uygulamaları ile müdahale etmektedirler (Kesgin, 2012:176-177). Dolayısıyla sosyal belediyeçilik kentteki yoksulluğun rehabilitasyonu görevini üstlenmektedir.

Her belediyenin öncelikle kendi belediye sınırları içinde yoksulluk haritalarını çıkarması gerekir ve bunun yanı sıra bölgenin veya yörenin iktisadi yatırım alma noktasında hangi potansiyelleri taşıdığının araştırılması, kentlerin stratejik planlarına muhakkak yoksullukla mücadeleyle ilişkin maddeler de konularak uygulama alanlarının tespit edilmesinin ve merkezi idareye bağlı birimlerle ortak hareket etme kültürü, beraber proje yürütme esnekliği sağlanması yoksullukla mücadelede önemli katkılar sağlayabilir (Çarkçı, 2007:86).

Sosyal belediyeçilik, ulus devletin tüm toplumsal kesimleri ve bireyleri homojenleştirici ve kağıt üstünde de olsa eşitleyici politikalarının gerçekleşme ihtimalinin ve imkanlarının ortadan kalkması ile en azından top-

lumun yoksul kesimlerine dönük kısa, orta ve uzun vadeli politikalar üretmede belediyelerin aktif roller üstlenmesidir. Yoksulluk, kentsel mekanlarda daha fazla tanık olunan bir olgu olarak belirginleştiği için belediyelerin sivil toplumla birlikte çözüme dönük aktif politika üretici ve uygulayıcı olması da doğaldır (Kesgin, 2012:177).

Sonuç

Yoksulluk tüm dünyayı ilgilendiren bir olgu olmasına karşın, kent özelinde yaşanan yoksulluk, kentsel yoksulluk olarak tarif edilir. Küreselleşmeyle birlikte yaşanan dönüşüm süreci tüm dünyayı etkisi altına almış ve bu kapsamda kentsel yoksulluğunun yapısını da farklılaştırmıştır.

Son yıllarda, yoksul ülkelerin içinde bulundukları durum, büyük ölçüde küreselleşme süreciyle ilişkilendirilmektedir. Küresel ekonomik düzen, özellikle yoksul ülkelerde baskıcı rejimleri güçlendirerek, yolsuzlukların yaygınlaşmasına yol açmış, küreselleşmenin farklı araçları ve argüman-

ları kullanılarak, zengini daha zengin, yoksulu da daha yoksul hale getiren yeni bir sömürge düzeni oluşmaya başlamış ve azgelişmiş bölgelerden gelişmiş olanlara doğru kaynak aktarımı daha da artarak hızlanmıştır. Bu kapsamda yoksulluk, daha geniş kitlelere yayılmış ve eskiden daha fazla kalıcı hale gelmiştir. Küreselleşme dünya çapında bir refah artışına neden olmakta ancak bardağın boş tarafına bakıldığında kentsel yoksulluk için aynı şeyin söylenmesi mümkün olmamaktadır. Kentler açısından küreselleşme, yoksulluğu ve eşitsizliği de beraberinde getirmektedir. Küreselleşme aynı kentteki zengin ile yoksul arasındaki eşitsizliği daha da artırarak kentsel yoksulluğun yapısını da değiştirmektedir. Yeni kentsel yoksulluk olarak bilinen bu yeni kavramın oluşumunda küreselleşmenin etkisi oldukça fazladır.

Kentteki yoksulluğun varlığı, bu olguyla etkin bir mücadeleyi gerektirir. İşte tam bu noktada yerel yönetimler ve yerel yönetim denildiğinde ilk akla

gelen belediyeler karşımıza çıkmaktadır. Kentsel yoksullukla mücadelenin en önemli aktörü belediyelerdir. Belediyeler halka en yakın kamu kuruluşları olmaları nedeniyle halkın ihtiyaç, talep ve şikâyetlerini yakından takip edebilme olanağına sahiptirler. Sosyal talebin fazlalığı yanında sosyal refahın yetersizliği ve merkezi yönetimlerin bunu uygulamada karşılaştığı sorunlar, belediyeleri sosyal refah alanında temel aktör yapmıştır.

Sosyal belediyeçiliğin yönlendirme, yardım etme, gözetme, rehabilitasyon gibi temel işlevleri kentsel yoksulluğun azalmasında oldukça etkilidir. Bu işlevlerin plan ve stratejiler kapsamında gerçekleştirilmesi gerekir. Sosyal belediyeçilik uygulamalarının sadece gelir dağılımındaki eşitsizliğe yönelmemesi, aynı zamanda bireylerin sosyal ve kültürel eksikliklerini de tamamlamada aktif rol üstlenmesi gerekir. Uygulamaların teknolojik gelişmelere entegre edilerek, elektronik ortamda sunulması maliyet ve zaman tasarrufunu da sağlayacaktır.

Kaynakça

1. Akdoğan Y. (1999), Sosyal Belediyeçilik, İstanbullu Dergisi, Mart Sayısı.
2. Aydın, M. (2008), Sosyal Politika ve Yerel Yönetimler, Yedirenk Yayınevi, İstanbul.
3. Ayman G. B. (2006), Sosyal Devlet ve Yerelleşme, Memleket Dergisi, Sayı: 2, <http://www.yayed.org/uploads/yuklemeler/msy-2-2.pdf>, Erişim Tarihi: 01.12.2018.
4. Aytac, Ö. ve Akdemir, O. (2003), Türkiye'de Yeni Kentli Yoksulluk Sorunu, Yoksulluk Sempozyumu, İstanbul, Cilt: II.
5. Beki, A. (2008), Türkiye'de Sosyal Belediyeçilik Uygulamaları: Ümraniye Belediyesi Örneği, Sakarya Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sakarya.
6. Bıçkı, D., (2005), Kentsel Yoksulluğun Yapısal Faktörlerle Analizi: Ekonomik ve Politik Yapının Yeniden Örgütlenmesi: Karşılaştırmalı Bir Analiz, İş, Güç, Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, C.7, (1).
7. Ceren, A. (2013), Kentsel Yoksullukla Mücadelede Kamu Kurumları ve Sivil Toplum Kuruluşları'nın Rolü: Adıyaman Kent Yoksulları Üzerinde Bir Alan Araştırması, Gazi Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
8. Çarkçı, A. (2007), Yoksulluk, Popülizm ve Belediyeler, Yerel Siyaset, Yıl: 2, Sayı: 13, (85-87).
9. Çelik, A. (2014), Sosyal Belediyeçilik Anlayışı: Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Örneği, Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.16, (1).
10. Dündar, Z. Ö. (2011), Türkiye'de Kentsel Yoksulluk Açısından Sosyal Belediyeçiliğin Önemi, Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi, Cilt 1, Sayı:2, (117-126).
11. Es, M., Başkurt, M. ve Zengin, E. (2013), Kentsel Yoksulluğun Önlenmesinde Sosyal Belediyeçilik Uygulamaları, Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt:2, Sayı:1.
12. Gümüş, D. (2005), Kentsel Yoksulluk ve Kentleşme Sürecinde İki Örnek: Karanfilköy ve Derbent Mahalleleri, Gazi Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
13. Kalaycıoğlu, S. ve Tiliç, H. (2002), Yapısal Uyum Programlarıyla Ortaya Çıkan Yoksullukla Baş etme Stratejileri, Kentleşme, Göç ve Yoksulluk, İmaj Yayıncılık, Ankara.
14. Kartal, K. (1983), Ekonomik ve Sosyal Yönleriyle Türkiye'de Kentleşme, Yurt Yayınları, Ankara.
15. Kasalak, Ç. (2013), Türkiye'de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Yerel Yönetimler, Selçuk Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
16. Kaygalak, S. (2001), Yeni Kentsel Yoksulluk, Göç ve Yoksulluğun Mekânsal Yoğunlaşması: Mersin/Demirtaş Mahallesi Örneği, Praksis Dergisi, Sayı:2.
17. KELEŞ, R. (2006), Yerinden Yönetim ve Siyaset, 5. Baskı, Cem Yayınevi, İstanbul.
18. Keleş, R. (2010), Kentleşme Politikası, İmge Yayınları, Ankara.
19. Kentleşme Şurası (2009), Kentsel Yoksulluk, Göç ve Sosyal Politikalar Komisyonu Raporu 7, Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Yayını, Ankara.
20. Kesgin, B. (2012), Kentsel Yoksulluğa Yönelik Yerinden ve Yerel Müdahale: Sosyal Belediyeçilik, SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı:26, (169-180).
21. Koca, M. (2015), Kentsel Yoksulluk Yoksul Yardımları ve Dışlanma (Sivas Merkez İlçe Örneği), Cumhuriyet Üniversitesi Yayınlanmamış Doktora Tezi, Sivas.
22. Öksüz, Ö. (2007), Yerel Yönetimlerimizin Çoğu, Altıyapı Açısından Yerel Sosyal Politikalar Uygulamaya Hazır ve Müsait Değil, Sosyal Politikalar Dergisi, Sayı:2.
23. Öz, C. S. ve Yıldırım, S. (2009), Türkiye'de Kentsel Yoksullukla Mücadelede Sosyal Belediyeçiliğin Rolü, Uluslararası Sosyal Haklar Sempozyumu, 22-23 Ekim 2009 Akdeniz Üniversitesi.
24. Özel, M. (2015), Kentsel Yoksulluk ve Türkiye'de Yerel Yönetimlerin İşlevleri, İdealkent Dergisi, Sayı:16.
25. Peküçüksen, Ş. (2004), Sosyal Belediyeçilik ve Selçuklu Belediyesi Şefkat Evleri Örneği, Yerel Yönetimler Kongresi, Bildiriler Kitabı, Çanakkale.
26. Pekşen, N. (2014), Sosyal Belediyeçilik Çerçevesinde Engellilere Sunulan Hizmetler: Ankara Büyükşehir Belediyesi Örneği, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
27. Serter, N. (1994), Devlet Görevlerindeki Gelişmelerin Sonucu Olarak Sosyal Devlet, İstanbul Üniversitesi Yayını, No: 10.
28. Seyyar, A. (2008), Yerel Yönetimin Gelişiminde Sosyal Politikaların Önemi, Sosyal Siyaset Dergisi, Sayı:25.
29. Sipahi, E.B. (2006), Yoksulluğun Küreselleşmesi ve Kentsel Yoksulluk: Ekonomik Ve Sosyal Boyutlarıyla Konya Örneğinde Yoksulluk, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, S.11.

BİRLİK ENCÜMENİMİZ TOPLANDI

Türkiye Belediyeler Birliği Encümen Toplantısı, Birliğimiz ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin başkanlığında 22 Temmuz 2019 tarihinde TBB Tevfik Bey Konağı'nda gerçekleştirildi.

Birlik Başkanımız Fatma Şahin tarafından TBB'nin görev ve faaliyetlerine ilişkin yapılan açıklamayla başlayan toplantıda, gündemdeki belediye sorunları ve 2019 Çalışma Planı görüşüldü.

Toplantıya TBB Encümen Üyeleri; Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alınur Aktaş, Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Cengiz Ergün,

Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Memduh Büyükkılıç, Trabzon Büyükşehir Belediye Başkanı Murat Zorluoğlu, Ağrı Belediye Başkanı Savcı Sayan, Yozgat Belediye Başkanı Celal Köse, Şırnak Belediye Başkanı Mehmet Yarka, Yenimahalle Belediye Başkanı Fethi Yaşar, Mamak Belediye Başkanı Murat Köse, Kepez Belediye Başkanı Ha-

kan Tütüncü, Odunpazarı Belediye Başkanı Kazım Kurt, Konak Belediye Başkanı Abdül Batur, Büyükçekmece Belediye Başkanı Dr. Hasan Akgün ve Silivri Belediye Başkanı Volkan Yılmaz katıldı.

Toplantı encümen üyelerinin gündem maddeleri ile ilgili görüş ve önerilerini dile getirmelerinin ardından sona erdi.

TBB'DEN ŞIRNAK'A DESTEK

Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, Birliğimizde görevli uzmanlardan oluşan bir heyetle Şırnak'ı ziyaret etti.

Başkan Şahin, Şırnak Valisi Ali Hamza Pehlivan ve Şırnak Belediye Başkanı Mehmet Yarka ile yaptığı görüşmelerde Şırnak'ın imar ve altyapı sorunları başta olmak üzere ekonomik ve sosyal sorunlarına ilişkin bilgiler aldı. Ziyaret çerçevesinde kentteki sivil toplum kuruluşlarının temsilcileriyle de bir araya gelen Şahin, görüşmelerde işbirliği ve dayanışmanın önemine dikkat çekerek TBB olarak Şırnak Belediyesinin hizmet kapasitesinin artırılması ve personel açısından daha nitelikli hale getirilmesi adına her türlü desteği sağlayacaklarının altını çizdi. Başkan Şahin, TBB yöneticisi ve uzmanlarından oluşan bir heyetin kısa süre önce Şırnak'a gelerek şehrin belediyeçilik kapasitesi ve potansiyeli üzerine incelemelerde bulunup, kapsamlı bir rapor hazırladıklarını da ifade etti.

Yeni bir Şırnak kurulurken hem TBB hem de Gaziantep Büyükşehir Belediyesi olarak Şırnak'ın yanında yer alacaklarını kaydeden Şahin, TBB'nin belediyelerin gelişmesi ve kalkınması için hizmet ürettiğini hatırlatarak; "Sizin sorunlarınız bizim sorunlarımız. Sizin sevinciniz bizim sevincimiz. Sizin kaderiniz bizim kaderimiz. Bu coğrafyada güçlü olmak zorundayız. Bu yalnızca ekonomik güç değil. Sevginin ve kardeşliğin gücüne in-

nıyorum. Rabbim kardeşlik iklimimizi ve huzurumuzu bozmasın." şeklinde konuştu.

Şırnak Valisi Ali Hamza Pehlivan ile yapılan toplantı sonrasında Belediye Başkanlığında Başkan Yarka ve ekibiyle bir araya gelen Başkan Şahin ve TBB uzmanları kısa, orta ve uzun vadeli bir çalışma planının ilk adımlarını attı.

YATIRIM TEŞVİK BELGESİ KAPSAMINDA ARAÇ ALIMI

H. İbrahim AZAK

Destek Hizmetleri Müdürü / Türkiye Belediyeler Birliği

Belediyeler ilgili kanunlarda kendilerine verilen görevler kapsamında hizmetlerini yerine getirirken taşıtlara ihtiyaç duymaktadır. 237 sayılı Taşıt Kanunu'nda belirtilen özelliklere sahip taşıtların, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri çerçevesinde veya Devlet Malzeme Ofisi aracılığı ile satın alınarak edinilmesi mümkündür.

Hangi yöntemle alınırsa alınsın taşıtın toplam maliyeti içinde, Katma Değer Vergisi (KDV) ve Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) gibi vergiler bulunmaktadır. 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 13/d maddesiyle Yatırım Teşvik Belgesi sahibi mükelleflere belge kapsamındaki makine ve teçhizat teslimleri vergiden istisna edilmiştir. Bu çalışmada belediyelerin, Yatırım Teşvik Belgesi almak suretiyle Katma Değer Vergisi muafiyetinden nasıl yararlanacağı hususunda açıklamalarda bulunulacaktır.

Yatırım Teşvik Belgesi

Yatırım teşvik sistemin amacı, kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedefler doğrultusunda tasarrufların katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirilmesi üretim ve istihdamın artırılması, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve araştırma-geliştirme içeriği yüksek, bölgesel ve büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımların özendirilmesidir. Aynı zamanda, uluslararası doğrudan yatırımların artırılması, bölgesel gelişmişlik farklılıklarının azaltılması, kümelenme ve çevreyi korumaya yönelik yatırımlar geliştirmek de sistemin amaçları arasındadır.

Yatırım teşvik sisteminde destek unsurları içinde KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi desteği, gelir vergisi stopajı desteği, sigorta primi işçi hissesi desteği, faiz desteği, yatırım yeri tahsis, KDV iadesi yer almaktadır. Yatırım Teşvik Programının sağladığı destekler, teşvik belgesine bağlanan tüm yatırımlar için geçerli olmaktadır.

Yatırım Teşvik Belgesi, yatırımın karakteristik değerlerini ihtiva eden, yatırımın belirlenen asgari şartlara uygun olarak gerçekleştirilmesi halinde üzerinde kayıtlı destek unsurlarından istisna imkânı sağlayan, teşvik kararının amaçları doğrultusunda gerçekleştirilecek yatırımlar için düzenlenen bir belgedir.

Başvuru Süreci

Belediyelerin, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 13/d maddesi kapsamında teşvik kapsamına giren araçları KDV ödemeden alması için Yatırım Teşvik Belgesi alması gerekmektedir. Bunun için Yatırım Teşvik Belgesi başvuru dosyasının Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına teslim edilmesi gerekmektedir.

Yatırım Teşvik Belgesi ile ilgili olarak Bakanlar Kurulunun 15/06/2012 ta-

Yatırım Teşvik Belgesi başvuru dosyasının Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına teslim edilmesi gerekmektedir.

rih ve 2012/3305 sayılı Kararnamesine ilişkin Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğünün 2012/1 sayılı Tebliğinde başvuru dosyasında bulunması gereken belgeler belirtilmiştir.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına hitaben Yatırım Teşvik Belgesi alınmak üzere istenen belgelerin de ekte sunulduğunu belirten ve belediye başkanınca imzalı müracaat dilekçesi ilk belgedir. Dilekçe ekinde Yatırım Bilgi Formu isimli bir matbu belgenin de belediyece doldurulması gerekmektedir.

Diğer bir belge ise konuyla ilgili olarak belediyenin alacağı encümen veya meclis karardır. Belediye encümeni veya meclis kararı ile, "beyan ve taahhütnameyi" ve de "yatırım bilgi formu"nu imzalama yetkisinin belediye başkanına verilmesi gerekmektedir.

Yukarıda değinilen belgelere ilave olarak KDV mükellefiyeti olduğuna dair

Tablo: Yatırım Teşvik Belgesi kapsamındaki araçlar

S.No	Araç	S.No	Araç
1	Greyder	14	Vidanjör
2	Yükleyici	15	İtfaiyeci aracı
3	Kanal kazıcı yükleyici	16	Ön müdahale araç ve arazöz
4	Paletli yükleyici	17	Bitümlü sathi kaplama araçları
5	Lastik tekerlekli ekskavatör	18	Gezici gaz kaçak analiz araçları
6	Paletli ekskavatör	19	Tuz serpme ve kar kürüme araçları
7	Hidrolik kırıcılar	20	Ağaç sökme ve dikme araçları
8	Kurtarma araçları	21	Hidroliktler
9	Deprem kurtarma araçları	22	Kanal açma araçları
10	Ön kurtarma araçları	23	Su arızaları acil müdahale aracı
11	Çok amaçlı silindirler	24	Cenaze bekletme yıkama aracı ve donanımları
12	Sıkıştırılmalı çöp kamyonu	25	Şehir içi yolcu taşımak için alınacak otobüs
13	Yol süpürgesi		

1) Yatırım bilgi formunda ibraz edilen bilgi ve belgelerin varlığını, muhteviyatı itibarıyla doğruluğunu, yatırımın herhangi bir aşamasında aksinin tespiti halinde teşvik belgesinin iptal edilebileceği gibi kısmi müeyyide uygulanabileceğini beyan, kabul ve taahhüt eden belge

ilgili vergi dairesinden alınacak belge, belediye başkanı tarafından verilen tahhütname, makine ve teçhizat listeleri, Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi hesabına² başvuru bedelinin yatırıldığına dair belge ile belediye başkanının imza beyannamesinin başvuru dosyasında yer alması gerekmektedir.

Teşvik Kapsamına Giren Araçlar

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 13/d maddesine göre Yatırım Teşvik Belgesi istisnasından yararlanabilecek araçlar tabloda gösterilmiştir. Tabloda belirtilen araçların dışında karayolu nakil vasıtaları, her türlü binek aracı ve damperli kamyon Yatırım Teşvik Belgesi kapsamına girmemektedir.

Ayrıca belediyelerin asfalt dökümü, kanalizasyon inşası gibi belediye hizmetlerinde kullanacakları ve Katma Değer Vergisinin konusuna girmeyen makine ve teçhizat için, yatırım teşvik belgesinde yer alsa bile KDV istisnası uygulanmamaktadır.

Belediyelere destek amacıyla Türkiye Belediyeler Birliği veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı gibi kurumlar tarafından yapılan araç alımlarında KDV muafiyeti bulunmamaktadır.

Teşvik Belgesinin Sağladığı İstisnalar

Yatırım Teşvik Programı kapsamındaki uygulamalarla sağlanan desteklerden, uygulamanın gerektirdiği her bir koşulu sağlamak kaydı ile gerçek kişiler, adi ortaklıklar, sermaye şirketleri, kooperatifler, iş ortaklıkları, kamu kurum ve kuruluşları, kamu kuruluşu niteliğindeki meslek kuruluşları, dernekler ve vakıflar, yabancı şirketlerin Türkiye'deki şubeleri faydalanabilir.

Teşvik belgesi talebinde bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile belediyelerin yapacakları yatırımlarda, KDV mükellefiyeti olduğuna dair vergi dairesinden belge alma zorunluluğu bulunmaktadır.

İstisna belgesi, KDV mükellefine verilmektedir. Vergi dairesi tarafından istisna belgesi talep eden belediyelere başvuru anında, KDV mükellefiyetinin bulunması durumunda belediye adına, mükellefiyetinin bulunmaması halinde ise varsa KDV mükellefi iktisadi işletmesine verilmektedir. Bu şekilde yatırım teşvik belgesi kapsamında alınan makine ve teçhizatın belediyelerin veya iktisadi işletmesinin bilanço veya aktifine kaydedilmesi ve bu durumun satın almanın gerçekleştiği döneme ilişkin KDV beyannamesi verme süresi içinde vergi dairesine bildirilmesi gerekmektedir. Aksi halde "indirim hakkı tanınan işlemlerde kullanma şartı" yerine getirilmemiş olacağından, verginin alıcıdan tahsil edilmesi gerekmektedir.

Belediyelerin, aldıkları araçları belediye hizmetlerinde kullanmak üzere kendi demirbaşına kaydetmesi gerekmektedir. Çünkü bu yöntemle alınan araçların daha sonra usulüne uygun olarak kullanılıp kullanılmadığı denetlenmektedir. Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yapılan alımların ya da yatırımların gerçekleştirilmesinden sonraki beş yıl içinde KDV tahsil edilecek faaliyette bulunulması gerekmektedir.

Yatırım Teşvik Belgesine sahip belediyelerin taşıt alımında KDV istisnasından yararlanabilmesinde temin yönteminin bir etkisi yoktur. Araç, piyasadan ihale yöntemiyle ya da DMO'dan satın alınmış olsun %18 oranındaki KDV tutarından muaf olacaktır. Örneğin bir belediye 600.000 TL olan 9 metre portatif merdivenli itfaiye aracını yatırım teşvik belgesi kapsamında 492.000 TL bir bedelle satın alabilecektir. Aradaki yaklaşık 108.000 TL bedel belediyenin kasasında kalacaktır. Bu da kaynak sıkıntısı çeken belediyelerimiz açısından göz ardı edilemeyecek derecede önemli bir miktardır.

Yatırım Teşvik Belgesine sahip belediyelerin taşıt alımında KDV istisnasından yararlanabilmesinde temin yönteminin bir etkisi yoktur. Araç, piyasadan ihale yöntemiyle ya da DMO'dan satın alınmış olsun %18 oranındaki KDV tutarından muaf olacaktır. Örneğin bir belediye 600.000 TL olan 9 metre portatif merdivenli itfaiye aracını yatırım teşvik belgesi kapsamında 492.000 TL bir bedelle satın alabilecektir. Aradaki yaklaşık 108.000 TL bedel belediyenin kasasında kalacaktır. Bu da kaynak sıkıntısı çeken belediyelerimiz açısından göz ardı edilemeyecek derecede önemli bir miktardır.

Belediyelere destek amacıyla Türkiye Belediyeler Birliği veya Çevre ve Şehircilik Bakanlığı gibi kurumlar tarafından yapılan araç alımlarında KDV muafiyeti bulunmamaktadır.

Dikkat Edilecek Hususlar

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca henüz adlarına yatırım teşvik belgesi ile eki makine-teçhizat listesi düzenlenmemiş mükelleflere yatırımlarında kullanacakları makine-teçhizat teslimlerinde KDV istisnası uygulanması mümkün değildir. Bu çerçevede, makine-teçhizat teslimine ilişkin fatura tarihinden sonraki bir tarihte alınmış olan, başlangıç ve bitiş tarihleri fatura tarihini kapsayanlar dahil, yatırım teşvik belgesine istinaden yapılan makine-teçhizat teslimleri için istisna uygulanmaz.

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 13/d maddesine göre yatırımın, teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde, zamanında alınmayan vergi alıcıdan, vergi ziyai cezası uygulanarak gecikme faizi ile birlikte tahsil edilir.

Mükellefin isteği üzerine Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca yatırımın bütünlüğünü bozmayacak, yani yatırımın teşvik belgesinde öngörüldüğü şekilde gerçekleştirilmesine engel teşkil etmeyecek nitelikte ve miktardaki makine-teçhizatın teşvik belgesi iptal edilmeden belge kapsamından çıkarılması ve bunların kullanım amaçlarına uygun olarak kullanıldığının tespit edilmiş olması halinde, vergi ziyasına sebebiyet verilmiş sayılmaz.

²) Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 91) - (14.09.2018 t. 30535 s. R.G.) ile Yatırım Teşvik Belgesi müracaatı ve zayı olan belgelerle ilgili olarak yatırılan başvuru harçları kaldırılmıştır. Yeni belge alımı ve zayı (kayıp/tasdikli suret) müracaatlarında harç yatırılmayacaktır.

SIFIR ATIK TOPLANTISI

İsrafın önlenmesi, kaynakların daha verimli kullanılması, atık oluşumunun engellenmesi veya en aza indirilmesi, atığın kaynağında ayrı toplanması ve geri kazanımının sağlanmasına yönelik olarak Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından başlatılan “Sıfır Atık Projesi” kapsamında; 23 Temmuz 2019 tarihinde Birlik binamızda Sıfır Atık Yönetim Sistemi Bilgi Paylaşımı Toplantısı gerçekleştirildi.

Birlik Encümen üyesi belediyelerimizin yetkililerinin katılım sağladığı toplantının açılış konuşmasına “Birlik olarak tüm gücümüzü ve oksijenimizi belediyelerden alıyoruz, bu kurum belediyelerle var olan bir kurum” diyerek başlayan TBB Genel Sekreteri Doç. Dr. Birol Ekici; “Bildirdiğiniz üzere Sıfır Atık Yönetmeliğine geçiş konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığının öngördüğü bir tarih var. Belediyelerimizin bu tarihe kadar ilgili yönetmeliği uygulamaya başlamış olması öngörülüyor. Yönetmelik hükümleriyle konuyu harmanlayıp, hep birlikte bir sinerji oluşturup belediyelerimizin hızını merkezi idareye göstermeliyiz.” dedi.

Genel Sekreter Ekici sözlerine şöyle devam etti; “Tüm dünyada insanların milli gelirinin yükselmesiyle birlikte üretilen atıkların niteliği de değişiyor. Denizimiz, toprağımız, havamız daha çok kirleniyor ve buna bağlı olarak insan sağlığı kalitesi de giderek düşüyor. Fakat Türkiye’de son 20 yılda milli gelir seviyesi artışıyla artık çevre ve yeşil alan bilincimiz daha fazla, sıfır atık hamlesi ile birlikte bu konuda dünyanın ileri ülkelerinin arasına gireceğimize inanıyorum. Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan’ın eşleri Sayın Emine Erdoğan Hanımefendi bu işi üstlenmekle ülkemize en büyük iyiliklerden birini yapmış oldu. Katı atıkları mutlaka ayrıştırıp “çöp altındır” ilkesi çerçevesinde en iyi şekilde değerlendirmemiz gerekiyor. Dünyaya baktığımız zaman bu konuda gelişmiş kentlerin pek çoğunda çöpün döküleceği yerle ilgili kavgalar var. Dünyadaki bu hızlı değişimin gerisinde kalmamamız gerekiyor. Birlik olarak belediyelerimizin konu hakkında bizlerden beklentilerini dinlemek için bugün bir araya geldik.”

Ekici’nin ardından söz alan AK Parti Çevre, Şehir ve Kültür Başkan Yardımcısı Mustafa Kenan Yılmaz ise; “Global açıdan, geline çağda artık geriye dönüş var, çok yoğun bir şekilde çevre hassasiyeti dünyanın tüm aktörlerinde mevcut. Yerel açıdan ise şunu çok net söylemeliyiz ki atık meselesinin iki ana yönü var; bunlardan biri çevre değerleri diğeri ise ekonomik değerler. Sıfır atık meselesinin en önemli aktörleri belediyeler. Bu uzun bir yolculuk, bizlerin bu işin pratiğini yani uygulanabilirliğini mümkün kılmamız gerekiyor. Bu anlamda Türkiye Belediyeler Birliği bizim için çok önemli bir kurumda. Sizlerin de desteği ile belediyelerimiz sıfır atığın

Birol Ekici:
“Türkiye’de son 20 yılda milli gelir seviyesi artışıyla artık çevre ve yeşil alan bilincimiz daha fazla.”

nasil uygulanacağı konusunda bilgi sahibi olacak ve zamanla ülkemizin her bölgesine, her kademesine bu uygulama sirayet edecek. Burada önemli olan ülkemizde bu projenin en iyi şekilde uygulanmasını sağlamak. Bu anlamda toplantının faydalı olmasını diliyorum.” diyerek teşekkürlerini ilettili.

Açılış konuşmalarının ardından sıfır atık konulu kısa bir film gösterimi yapıldı. Öğleden sonra katılımcılar ile birlikte yapılan teknik gezide Mamak Entegre Atık Bertaraf Tesisi ziyaret edildi.

15 TEMMUZ

DEMOKRASİ VE
MİLLİ BİRLİK GÜNÜ

Kutlu Olsun

ETKİN KENT YÖNETİMİ

Cemal BAŞ
Keçiören Belediyesi Meclis Üyesi

İktisat ve sosyoloji bilim dallarının modern yapısına kavuşmasının öncülerinden kabul edilen İbn-i Haldun'un 14. yüzyılda ifade ettiği "coğrafya kaderdir!" söylemi günümüze kadar ulaşır. Lakin modern dünya, İbn-i Haldun'un hayal edebileceğinin ötesinde bir iletişim dünyasıdır ve coğrafya artık bir kader değildir.

İnsanların yaşamlarını sürdürdükleri sınırları belirli alanlar insan yerleşimleri olarak nitelenirken kentler, kültürü, kimliği, ekonomisi ve kurumları ile bir bütündür. Esas olan düzenli bir insan yerleşimi değil, bir kent yaratabilmektedir. Çoğu akademik çalışma, kentleri genel olarak insan etkileşiminin yoğun bir biçimde gerçekleştiği sınırları belirli alanlar olarak tanımlar. Bu tanımlamaların ortak noktası ise “insan etkileşimi”dir. İnsanları üretken kılan kentler, kentleri ise üretken kılan etkileşimdir.

İnsanlar yaşlandıkça zaman algıları da değişir. Belirli hedefler, görevler, projeler ve planlar kişileri belirgin bir zaman kesitine odaklar ve zamanın akışındaki algı hızlı olarak değişir. Bu doğrultuda, beş yıl seçmenler için uzun lakin belediye başkanı için oldukça kısa bir süredir. Belediye başkanının, bu kısa süre zarfında, mevcut durumu iyi analiz etmesi ve hızla eyleme geçmesi gerekir. İdarenin önceliği belediyenin kaynaklarıdır.

Faaliyetler, maliyetlere tabiidir. Belediye yönetimi, halkın taleplerini karşılamakla yükümlüdür. Ekonomi biliminin temeli, “sınırsız ihtiyaçlar ve kıt kaynaklar” arasında en iyi sonuca ulaşacak dengeyi kurmaktır. Talepler ile kaynaklar arasındaki dengeyi kurmak belediye yöneticisinin sınavıdır. Yönetim biliminin vazgeçilmez terimi olan “optimizasyon”, idarecilerin kaynaklar ile hizmetler arasındaki bağı kurmasına yardımcı olur.

Etkin Mali Yönetim

Belediye varlıkları ve kaynakları ile bir bütündür. Belediye başkanı, kaynakları geliştirmeli ve varlıkları etkin yönetmelidir. Belediye bütçesi, genel bütçe vergi gelirlerinden aktarılan paylar ile öz gelirlerden oluşur. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve ülkemizin tarafı olduğu Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, belediyelerin görevleri ile orantılı gelirlerle sahip olmasını güvence altına almıştır. Merkezi yönetimin mali transferini genişletmek belediyelerin ortak çabası ve lobisi ile mümkündür. Başkan, yerelde öz gelirlerle odaklan-

Ekonomi biliminin temeli, “sınırsız ihtiyaçlar ve kıt kaynaklar” arasında en iyi sonuca ulaşacak dengeyi kurmaktır.

malıdır. Belediyelerimizin çoğunda, öz gelirler olması gereken finansal değerinin altında gerçekleşir. Bundan dolayı, etkin bir biçimde toplanamayan emlak vergileri, piyasa fiyatının altında tescil edilen gayrimenkuller, takip edilmeyen harçlar ve alacaklar mercek altına alınmalıdır. Belediye mali yönetimi, aynı zamanda bir varlık yönetimidir. Belediyeyle ait taşınır ve taşınmaz varlıkların etkin yönetimi, belediye gelirlerinde bir artış sağlar ve ek kaynak yaratır. Bu nedenle, belediyelerdeki mevcut varlıkların tespiti ve mümkünse değerlemesi yapılmalıdır. Varlık değerlemesi, hem belediyenin kredi notunu yükseltir hem de diğer finansman araçlarına erişimini kolaylaştırır. Varlık değerlemesi yapılırken, sadece idare mülkiyetindeki gayrimenkullere odaklanılmamalı, altyapıda döşenmiş borular da dahil olmak üzere değerlendirilebilir varlıkların tamamı dikkate alınmalıdır. Değeri bilinen varlıkların kullanım veya kiralama kararları rahatlıkla verilebilir.

Alternatif Gelir Kaynakları

Belediye yönetimleri, öz gelirlerini artırmanın ve varlıklarını değerlemenin yanı sıra alternatif finansman kaynakları arayışına ve dış kaynaklı projelere odaklanmalıdır. Avrupa Birliği, bakanlıklar, kalkınma ajansları, büyükelçilikler, sivil toplum kuruluşları ve iş insanları tarafından özellikle sosyal projelere önemli destek sunulmakta ve hibe verilmektedir. Bunun yanı sıra, belediyeler, çeşitli kurum ve kuruluşlar-

ca yürütülen projelerde pilot uygulama görevi üstlenir ve maliyetleri kuruluşlarca karşılanan çalışmalar yürütürler. Bu çerçevede, belediye personelinin mümkün mertebe gündemi takip etmesi ve fırsatları değerlendirmesi için teşvik edilmesi önemlidir. Altyapı ve üstyapı projelerinde, olabildiğince “yap-işlet-devlet” ve “kamu-özel ortaklığı” yöntemleri kullanılmalıdır. Büyük altyapı projelerinde ise düşük faiz ve uzun vadeli kalkınma kredileri sağlayan kuruluşlarla iletişime geçilmelidir.

Gider, belirli bir iş için bütçeden harcanandır. Vatandaş standart hizmetlerden mahrum etmeden, belediye harcamalarını azaltmak mümkündür. Belediye başkanı, her mali yılbaşında bütçe harcamalarını tespit etmeli ve düşük maliyetli yeni bir yöntem arayışına girmelidir. Özellikle orta ve küçük ölçekli belediyeler, harcamalarını azaltmak amacıyla birçok hizmet alanında 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu’na tabi birlikler kurabilirler. Belediyeler bir araya gelerek itfaiye, su, atık yönetimi, hukuki destek ve benzeri birçok alanda ortak hizmet üretebilir ve mevcut maliyetleri önemli ölçüde azaltabilirler.

Belediyenin idari amiri, temsilcisi ve kararların yöneticisi olan belediye başkanının mevzuata hâkimiyeti gerekir. Biliniz ki mevzuatı bilmeyenler bilenler tarafından yönlendirilir. Bilmek, yönetebilmektir. Belediyeleri ilgilendiren mevzuatı okumak, belediye organları arası ve belediye ile diğer kurumlar arası yetki ve sorumlulukları bilmek olası çatışmaların önüne geçebilme yetisi kazandırır.

İnsan Kaynakları Yönetimi

Ne kadar adanmış olursa olsun bir yönetici kenti tek başına değiştirmeye kadir değildir. Vizyon ve hedefi doğrultusunda çalışabilir ancak böylesi siyasi makamlarda kişileri amaçlarından alıkoyacak çokça meşgale bulunacaktır. Başkanın mevcudiyetini zorunlu kılmayan hususlarda personel, başkan-dan bağımsızca çalışabilmelidir. İnsan

kaynağı yönetimi belediye personelinin stratejik yaklaşım ile etkin yönetimidir. Ardında kurumsallaşmamış bir belediye bırakan başkan başarısızdır. Yetkilendirilmemiş personel karar, risk ve inisiyatif alamaz. Her kararın idari amir olan başkana bırakılması durumunda, amirin yokluğunda tüm işler durur. Personel kapasitesinin geliştirilmesi ve personelin alanında yetkinleştirilmesi için eğitim alması gerekir. Türkiye Belediyeler Birliği, yılda yaklaşık 60.000 belediye personelinin eğitiminde ve kurumsal kapasitesini geliştirmek isteyen başkanların her daim yanındadır.

Belediye sınırları içerisindeki arazilerin tamamı ve mevcut yerleşim yerleri belediye mülkiyetinde değildir ancak bunlar belediyenin vizyonu ile şekillenebilir. Aşırı düzenli bir kent sıkıcı, düzensiz bir kent ise yorucudur. Düzenli kentleşme, farklılıkların bir düzen içerisinde sunulmasıdır. Paris, New York ve Brugge kentleri farklılıkların düzeni sayesinde meşhur ve çekicidirler.

Planlama, etkileşimin önünü açmalıdır. Kentler ürettikleri kadar değerlidir. Üretim ve tüketim arasındaki bağ, planlamanın odağı olmalı ve kentin ekonomik tepkisi planlamanın her aşamasında test edilmelidir. İnsanın üretim kabiliyeti diğer insanlarla etkileşimine, üretim kapasitesi ise sahip olduğu zamana bağlıdır. Planlanan kentler, insanlara zaman kazandırmalı ve etkileşim fırsatlarını çeşitlendirmelidir. Fiziki planlama ile sosyal, kültürel ve ekonomik planlama eş tutulmalı ve küresel manasıyla “master planlar” geliştirilmelidir.

Kentsel ulaşım planlamanın bir diğer önemli bileşenidir. Konvansiyonel ulaşım modları, yeni kentleşme akımı için yeterli değildir. Enerji, kentinin seyahatinden ziyade motorlu taşıtların seyahati için harcanmaktadır. Oldukça kıymetli kentsel alanlar, günün sadece belirli zamanlarında kullanılan taşıtların işgali altındadır. Mevcut ulaşım yöntemleri, çevreye duyarsız olduğu gibi günün ihtiyaçlarına da cevap verememektedir. Bir kentli birden fazla ulaşım modunu birleştirerek seyahat

etmelidir. Dolayısıyla ulaşım planlarında kent içi ulaşım modları çeşitlendirilmelidir. Kent içi ulaşımında toplu taşıma kullanımı, yürüme ve bisiklet kullanımı teşvik edilmelidir. “Park et devam et” gibi yardımcı uygulamalarla kent içi trafik rahatlatılmalı ve akıllı sistemlerle kentinin seyahat kararları etkilenmelidir. Bu açıdan, Avrupa Hareketlilik Haftası belediye başkanları için birçok iyi uygulama örneğini barındıran ve incelenmesi gereken bir inisiyattır.

Kent Güvenliği

Güvenli bir kent, huzurludur. Avrupa Kentsel Şartı, ideal bir kentin vasıflarını sıralarken “güvenlik” vasfını ilk sıraya koyar. Güvenli kent, güvenliğin maksimize edilmesi ve suçun en aza indirilmesi yaklaşımıdır. Suçun önlenmesi ve hüküm giymişlerin yeniden topluma kazandırılması da güvenliğin bir başka hususudur. Güvenli bir kentte, ekonomik faaliyetler günün her anına ve kentin her yerine yayılabilir. Güvenli kentlerde ticari faaliyetler hız kazanır ve vasıflı insanları bu kentlere çeker. Suç ve şiddet kendiliğinden ortaya çıkmaz. Kentsel alanlardaki eşitsizlikler, başka bir şans olmayan insanları farklı noktalara itebilir. Kent güvenliği, sadece kolluk kuvvetleri ve yargı mensupları yönetimiyle sağlanacak bir husus değil yereldeki tüm kurumların katılımını, işbirliğini ve ortak faaliyetlerini gerektiren çok yönlü bir olgudur. Bu çerçevede, belediyelerin, valilikler bünyesinde bulunan il güvenlik kurullarında yer almaları ve zabıta teşkilatları aracılığıyla kent güvenliğine ve huzuruna katkı sağlamaları önemlidir. Bunun yanı sıra ihtiyaç duyulması durumunda, toplumun farklı kesimlerinden ilgililer, kurul toplantılarına davet edilmeli ve sunacakları çözüm önerileri dinlenmelidir. Bu ortaklıklarla birlikte, yerel güvenlik eylem planları oluşturulabilir.

Kentsel alanların yayılımı, kentlerin kendi tarihsel gelişimlerine göre farklılık gösterir. Örneğin, Paris kent merkezinde varlıklı insanlar yaşarken, Detroit kent merkezi yoksullara ev sahipliği yapar. Yaşadıkları kent koridoru fark-

lılık gösterse de her kentin varlıklı ve yoksul bireyleri bulunur. Belediyenin, kent sakini her iki grubu da düşünmesi ve sosyal ihtiyaçlarına göre hizmetler üretmesi gerekir. İdeal olanı ise her iki grubun eşit faydalanabileceği alanlar yaratmaktır.

Yoksullar, kentlerin potansiyel işgücüdür. Yeşilçam filmlerinin konu aldığı hikayeler, ekonomik açıdan hallice köylülerin kente göç ile birlikte yoksullaşmasını anlatırdıysa, bilim çoğulcu yaklaşımda aksini ispat edeli çokça olmuştur. Kentler, yoksul insanları çekim kuvveti ile davet eder ve onlara fırsatlar sunar. Kentler, insanları bilgisi ve kültürü ile geliştirir ve bir zaman diliminde entegre eder. Kentin yöneticileri entegrasyonun sağlandığı zaman dilimini olabildiğince öne çekmelidir. Entegrasyonun istihdam ile özdeşleştiği unutulmamalıdır. Kentteki istihdam ajansları (İŞKUR), sosyal yardım kurumları (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı), mesleki eğitim kurumları (Halk Eğitim Merkezleri) ve özel sektör temsilcileri gayretlerinizde sizlere yardımcı olacak paydaşlarınız olacaktır. İlinizdeki “il istihdam kurulu” paydaşlarınızı bir araya getiren oluşumdur. Kentin dezavantajlı grupları (çocuklar, gençler, yaşlılar, engelliler, göçmenler, Roman vatandaşlar, eski hükümlüler, kadınlar ve yoksullar) hassas olduklarından, istihdama giden yolda özel ilgiye muhtaç olabilirler. Siyasetçi ve idareci sıfatlarını haiz belediye başkanı hassas gruplara özel politikalar geliştirmelidir.

Kentteki eşitsizlikler içerisinde kadın ve erkek arasındaki fırsat eşitsizliği, tüm dünya kentlerinin tecrübe ettiği küresel bir problemdir. Kadının sosyal hayata aktif katılımı, kent güvenliği, iş fırsatları, mesleki yeterlilik ve toplumsal farkındalık düzeyiyle yakından ilgilidir. Belediye başkanları, kanunun verdiği yetki ve sorumluluklarla kadınların kentsel yaşama katılımını sağlamakla yükümlüdür. Belediye hizmetlerinden eşit oranda faydalanamayan kadınlar için cinsiyete duyarlı bütçeleme uygulaması hayata geçirilebilir. Belediye bünyesinde

de, kadın erkek fırsat eşitliği komisyonu ve eşitlik birimi oluşturulabilir. Alanda öncü olmak isteyen belediyeler Avrupa Yerel Yaşamda Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Şartı'nı imzalayabilir ve Kadın Dostu Kent İnisiyatiflerinde etkin bir biçimde rol alabilir. Yerel politikada, kadın temsili ülkemizde düşük seviyedir. Kadınların yerel politikaya teşvik edilmesi ve desteklenmesi gerekir.

Etkili Tanıtım

Kentler eşsiz ve benzersizdir. Kentlerin emsalsizliği içerisinde yaşayan toplumun bir eşinin daha olmamasındandır. Her yanında somut ve soyut kültürel miras varlıkları barından kentlerin, değerlerini turizm ürününe dönüştürmesi ve pazarlayabilmesi gerekir. Kentin öyküsü, turizm objesine dönüştürülmelidir. Uygulamadaki temel eksiklik, turizm politikalarının sektörün görüş ve desteğinin alınmaksızın eyleme geçirilmesidir. Bugün turizm, modern iletişim teknolojileri ve sosyal medya akımının bir parçası haline gelmiştir. Kentin ve değerlerinin sosyal medya kullanıcıları gençler tarafından deneyimlenmesi kentin tanıtımı açısından oldukça önemlidir. Bu doğrultuda, yaşanan kentin değerlerinin ve yerel ürünlerinin iyi bilinmesi ve sosyal medya ile tanıtılması elzemdir. Ancak konaklama yapılmayan kentler, turizmin sağladığı gerçek ekonomik fırsatlardan mahrum kalır. Turistler sadece bir turizm ürünü için bir gecesini feda etmeyebilir. Avrupa'nın farklı coğrafyalarında benzer durumları yaşayan kentler bir araya gelerek "turizm koridorları" oluşturmuşlardır. Fransa'nın Loire Vadisi ve Riveia Bölgesi ile Almanya'nın Kara Orman Bölgesi belediyelerimizin ilham alabileceği başarılı örneklerdir. Dünya kentleri, tanınırlıklarını artırır ve ilgi çekerler. İlgi ziyaretçiye ve vasıflı göçe dönüşebilir. Kentin markalaştırılması hedef grup nezdinde kentin imajının oluşturulmasıdır. Kültür kenti, sahil kenti, gastronomi kenti, moda kenti, sakin kent... Birçok şeye odaklanacak ölçüde bir mega-kent değil ise şehriniz,

bir temaya odaklanmak ve bu doğrultuda tanıtım yapmak rekabet gücünüzü artırır.

Atık Yönetimi

Tüketimin artmasıyla birlikte oluşan çevre kirliliğinin etkilerinin azaltılması, çevreye duyarlı turizm faaliyetlerinin yürütülmesi ve çevrenin tahrip edilmemesi kentlerde sürdürülebilirliği sağlar. Sürdürülebilir bir gelişim için gelecek nesillerin hakları gözetilmelidir. Bu çerçevede, çevre bilincinin kent sakinlerine özellikle de çocuklara aşılanması hem bugün hem gelecek kuşaklar için önem arz etmektedir. Çevre bilincinin aşılanmasında, belediye yerelde öncü olmalıdır. Sıfır atık uygulamasına geçiş yaparak tüm kamu kurumlarına örnek teşkil etmelidir. Kent sakinlerinin atık ayrıştırması teşvik edilmeli ve ayrıştırılmış atıklardan belediyelerin gelir elde etmesi sağlanmalıdır. Mevzuatımızda yeri olan gönüllülük hizmetleri ile çevre temizliği ve çöp toplama günleri düzenlenebilir ve halkın farkındalık düzeyi artırılabilir.

Dünyada üretilen enerjinin %75'i kentlerde tüketilir. Enerji bir üründür ve her kentli için harcamadır. Enerji kullanımında tasarrufu sağlamak kentlilerin başkaca uğraşlara ayırabileceği bütçeler oluşturur. Meskenlerde dış yatılım, lüzumsuz ampullerin söndürülmesi, enerji verimli ampullerin ve beyaz eşyaların kullanılması, ısı ölçer uygulaması, gün içerisinde televizyon ve bilgisayarların fişten çekilmesi, araç lastiklerinin hava basıncının ayarlanması gibi basit eylemler kent ölçeğinde milyonlarca liralık enerji tasarrufu sağlayacaktır. Belediye idaresinin görevi, bu alanda halk nezdinde farkındalık oluşturmaktır. Bu çerçevede, en doğru hedef grup ise çocuklar, dolayısıyla da okullardır. Belediye binalarında da benzer uygulamalarla önemli ölçüde tasarruf sağlanabilir. Akıllı şebekeler aracılığıyla arz ve talep arası etkinlik sağlanabilir. Kent ölçeğinde ise rüzgâr, güneş, jeotermal kaynaklar, dalga, su akıntıları ve dahi su şebekelerinden enerji üretmek

mümkündür. Dolayısıyla kentin enerji üretim potansiyeli konusunda ivedilikle çalışılmalı ve yerel enerji eylem planı oluşturulmalıdır.

Dünya ile Entegre Kentler

Kurumları geliştiren rekabettir. Birbirlerinden öğrenenler ve birbirleriyle yarışanlar günün şartlarını taşırlar ve piyasada tutunurlar. Rekabetçi kurumlar olması gereken belediyeler, her daim dünyayı takip etmeli ve gelişmeleri kentlerinde tecrübe etmelidir. Kentleşmenin de küresel politikaları mevcuttur. Yeni Kentsel Gündem, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri, Paris Antlaşması ve Sendai Çerçeve Sözleşmesi tüm belediyelerin benimsemesi gereken dünya gündemleridir. Küresel belgelerin belediyelerin stratejik planlarına derç edilmesi belediyeye prestij sağlar. Bazı belediyelerimiz, çok uluslu politikaların yerel uygulamalarını deneyimleyerek belediyelerine özel raporlar geliştirmişlerdir. Yerel yönetimlerin yurt dışı ilişkileri kardeş şehir ilişkileri kurulmasından öteye giderek tüm dünyayı ilgilendiren sorunlara yönelmiş durumdadır. Uluslararası ağlara üye olan, Birleşmiş Milletler düzeyinde lobi faaliyeti yürüten ve afetlerde ortak girişimlerle kıtalar ötesindeki insanlara ulaşan kent yönetimleri, uluslararası arenada ulusal yönetimlerle yarışmaktadır. Bu minvalde, belediyelerimizin global düşünmesi ve diğer ülke yerel yönetimlerinin arasında yer alması önemlidir.

Binlerce yıl öncesinde kentleşmenin ilk deneyimleri bu topraklarda yaşanmış ve nice uygarlıklar, kültürler, dinler kentlerimize kimliklerini katmışlardır. Geçmişimize, günümüze ve geleceğimize karşı sorumluluk sahibi olan belediye başkanlarımız katılımcı bir yönetimle kentin vizyonunu oluşturmaktadır. Beş yıl gibi kısa bir süre içerisinde, hedeflenen her şeyi başarmak mümkün olmayabilir lakin önemli olan halkın nezdinde gayretin takdiridir.

‘HOŞ GELDİN BEBEK’ ÇANTASI

Hayata geçirdiği sosyal hizmetlerle farkındalık oluşturarak vatandaşları bilinçlendirmeyi ve belirli ihtiyaçlarını karşılamayı hedefleyen Ankara Gölbaşı Belediyesi, toplumun en önemli birimi olan aileler için de önemli bir hizmeti uygulamaya başladı.

Gölbaşı Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü tarafından organize edilen ‘Hoş Geldin Bebek’ hizmetiyle yeni doğum yapmış olan anneler ve yeni doğan bebekler ziyaret edilerek doğum sonrası bakımları ve karşılaşılabilecekleri problemler konusunda bilgilendiriliyor.

Projede; sağlık personeli tarafından hazırlanan doğum sonrası anne bakımı ve yeni doğan bebek bakımı için pratik bilgiler içeren kitapçıkların yanı sıra, bebeklerin belirli ihtiyaçlarına yönelik hazırlanmış Belediye Başkanı Ramazan Şimşek tarafından gönderilen çantalar hediye olarak takdim ediliyor.

Bilgilendirme ve Destek Hizmeti

Doğum sonrası süreçte de devam eden bilgilendirme ve destek hizmetinde, anne ve bebeğin herhangi bir problemi için oluşan talepler Sağlık İşleri Müdürlüğü ekiplerine (0312) 485 54 30 ve (0312) 485 54 35 numaralı telefonlar aracılığıyla iletilebilecek. Öte yandan, Kişisel Verileri Koruma Kanunu kapsamında hastanelerden yeni doğum yapan annelerle ilgili bilgi alma imkânı bulunamadığından kendilerine ulaşamayan annelerin de hizmetten yararlanabilmesi için, yine aynı numaradan yetkililere ulaşarak iletişim bilgilerini vermesi halinde ekiplerin kendileriyle temasa geçeceği ifade edildi.

İŞ KİYAFETLERİNİ KENDİLERİ ÜRETİYOR

Çankırı Belediyesi, hizmet binasında kurduğu üretim atölyesinde belediye çalışanları için tulum ve iş giysileri üretiyor. Ağustos ayı başında iş başı yapan atölyenin kasım ayı ortalarına kadar 1750 adet iş kıyafeti dikmesi hedefleniyor.

Çankırı Belediyesi, Su ve Kanalizasyon, Park ve Bahçeler, Temizlik İşleri ve Fen İşleri Müdürlükleri bünyesinde sahada görev yapan ekiplerin kışlık ve yazlık kıyafetlerinin belediyenin kendi imkânları ile üretilmesi için harekete geçti.

Tasarruf tedbirlerini uygulamaya koyan Çankırı Belediye Başkanı İsmail Hakkı Esen, oluşturduğu 11 kişilik ekip ile belediye hizmet binasının 6. katını dikimevine dö-

nüştürdü. Ağustos ayında faaliyete geçen üretim atölyesinde saha personeli için kışlık pantolon, kazak ve mont dikimi başladı. Dikim ekibinin kasım ayı ortalarına kadar 700 adet pantolon, 700 adet kazak ve 350 adet mont dikeceği bildirildi. Kışlık iş kıyafetlerinin tamamlanmasının ardından sahada görevli teknik ekipler için yazlık kıyafet dikiminin başlayacağı da ifade edildi.

ÖNCE POTAYA SONRA GERİ DÖNÜŞÜME

GAP Bölge Kalkınma İdaresinin destek verdiği ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin uygulamaya koyduğu ‘Gelecek Nesillerle Sıfır Atık’ Projesi kapsamında plastik atıkları geri dönüşüme kazandırmak için “Geleceğini çöpe atma; pet şişeni potaya at” kampanyası başlatıldı. Gaziantep’te artık plastik atıklar çöp torbasına değil, basket potasına atılacak.

Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı tarafından kentin 70 değişik bölgesine yerleştirilen “pota” görünümü- lü çöp kovalarına plastik şişeler basket gibi atılıyor. Kafeste biriken plastikler ise geri dönüşüme kazandırılıyor. Proje ile çocuklar hem eğitiliyor hem de eğlendiriyor.

Farkındalık oluşturacak proje vizyonu ile yola çıkan Gaziantep Bü-

yükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığı, bu proje ile doğada yaklaşık 400 yılda yok olan plastik atıkların doğaya zarar vermesini engellemeyi ve geri dönüşüm ile ülke ekonomisine katkı sağlamayı amaçlıyor.

Proje kapsamında 70 adet ‘Potalı Atık Kafesi’ Gaziantep Büyükşehir Belediyesine ait parklara yerleştirdi.

KULLANILMAYAN ARAZİLER ÇİÇEK AÇTI

Mersin Büyükşehir Belediyesinin, Tarsus ve Silifke’de 30 üreticiye dağıttığı 30 bin lavanta fidesi çiçek açtı.

Mersin Büyükşehir Belediyesinin, Tarsus ve Silifke’de 30 üreticiye dağıttığı 30 bin lavanta fidesi çiçek açtı. Üreticiler, kozmetik ve parfüm sanayinin yanı sıra sağlık sektörü ve içeceklerde de kullanılan lavanta çiçeklerinin hasadına başladı.

Büyükşehir Belediyesi Tarımsal Hizmetler Dairesi Başkanlığının, dünya pazarında tıbbi ve aromatik bitkilere olan yoğun talebi göz önüne alarak Mersin’deki üreticilere dağıttığı 30 bin lavanta fidesi çiçek açtı ve hasat başladı. Büyükşehir Belediyesinden yapılan açıklamaya göre, Tarsus il-

çesi Pirömerli Mahallesi’ndeki 25 üreticiye 25 bin adet ve Silifke ilçesi Çaltıbozkır Mahallesi’ndeki 5 üreticiye 5 bin adet dağıtılan lavanta fiderleri, üreticiye yeni bir gelir kaynağı oldu. İklim ve toprak özellikleri

bakımından tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliğine uygun olan Mersin’in kullanılmayan arazilerinin canlandırılmasını da amaçlayan proje, meyvelerini vermeye başladı ve üreticiler, lavanta çiçeklerini hasat etmeye başladılar. Hasadı yapılan lavanta çiçekleri, kullanım şekillerine göre bazı işlemlere tabi tutularak satışa hazır hale getiriliyor.

Lavantalar, üreticilere kazanç sağlayarak gelir seviyelerinin artmasını sağlarken, Mersin’in mevcut tarımsal üretimini de zenginleştiriyor.

YÖNETİCİLİKTEN LİDER YÖNETİCİLİĞE

Prof. Dr. Ertuğrul YAMAN

Gelişen ve değişen dünyada “yönetim” kavramı her geçen gün önem kazanmaktadır. İnsan nüfusu hızla artmakta; yönetim birimleri ise çoğalmaktadır.

Yönetim birimleri çoğaldıkça, yerinden/yerelden yönetim gereksinimi daha da artmaktadır. Bu durumda hem yerinden yönetim konusunda pratiklik hem de yetenekli yöneticiler konusunda arayışlar sürüp gitmektedir. Yöneticinin asıl başarısı, astları ve üstleri ile eksiksiz ve problemsiz bir iletişim içinde olmasını gerektirir. Bir yöneticinin yönetim için ayırdığı zamanının büyük bir bölümü iletişim işleri ile geçer. Yöneticinin gerçek başarısı; takım arkadaşlarıyla birlikte, bir ekip ruhu içerisinde, yönettikleriyle aralarındaki uyum becerisiyle ölçülür. Burada sözü edilen beceri, çağdaş yöneticilerin en çok gereksinim duydukları iletişim ve halkla ilişkiler becerisidir.

Bu bağlamda yönetenlerin, bireysel ve kurumsal gelişim açılarından yeterli ve yetenekli olmaları gerekir. Kişisel beceri ve başarıları kadar, beraber olacakları insanları doğru seçmeleri de son derece önemlidir. Ekip doğru seçilirse, yol ve çare bulmak kolaylaşır. Yönetici konumunda olanların kendilerine takım oluştururken eğitimlileri; iletişim becerisi yüksek olanları; bilgi ve ehliyet sahibi olanları; bütünleştiricileri ve özgün düşüncelileri tercih etmeleri gerekir. Kamu yönetimi alanındaki yeni arayışlarda bir yandan yerinden/yerelden yönetme düşüncesi öne çıkarken diğer yandan da birlikte yönetme (yönetişim) ve şeffaf yönetim yöntemleri ağırlık kazanmaktadır.

Yönetişim Anlayışı

Modern dünyada yönetim ve yöneticilik konusunun önem kazandığı bir süreçte, yönetimde hizmet algılamasında yeni değişim ve atılımlara ihtiyaç vardır. Bu bağlamda, kamuda ve özellikle yerel yönetimlerde, altyapı yatırımları kadar doğrudan insanın bireysel huzuruna ve toplumun refahına katkı sağlayacak toplumsal projelere de zaman, kaynak ve imkân ayırmak durumundayız. Bu bağlamda; yerel yöneticilerde bulunması gereken ve yönetimlerce topluma

kazandırılacak kimi değer yargılarını tekrar toplumun gündemine almak ve bazı uygulamalara öncülük etmek iyi bir başlangıç olabilir.

Geleneksel yönetim ve yöneticilik anlayışımızda, genellikle, sorumluluklar büyük oranda paylaşılırken yetki paylaşımında ciddi kısıtlamalar söz konusudur. Bir veya birkaç yöneticinin öngörü ve inisiyatifine dayalı anlayışla ve yukarıdan aşağıya doğru uzanan talimat zinciriyle yürütülen yönetim anlayışı artık eskimiş ve geçerliği-

Yönetici, esasen, halk/kurum/kuruluş veya işletme adına hizmet vermek üzere sorumluluğu üzerine alan kimsedir.

ni yitirmiştir. İnsanî duygu ve değer yargılarıyla donatılmış olan yönetici adayları, ilgili kurum veya kuruluşu tek başına yönetmek yerine “yönetişme” algılamasına geçmelidirler. Zira, kurumsal planda problem çözme ve karar verme süreçlerinde çalışanların da yönetime katılmaları kurum çalışmalarını çok aha verimli hâle getirecektir. İşte sorumluluk kadar yetilerin de paylaşılabilirdiği, takım çalışmasının esas alındığı bu anlayışa “yönetişim” adı verilmektedir.

Yönetişim, yönetenlerle çalışanlar arasında iletişim ve güveni de artırıcı bir işleve sahiptir. Nitekim, kurumla ilgili problemlerin çözümünde ve karar verme süreçlerinde çalışanların da yönetime katkılar sunması, onlara değer verildiği anlamına gelecektir. Bu duygu, çalışanlarda kuruma sahip- lenme duygusunu artıracak ve onları

motive edecektir. Yönetişim anlayışı ve uygulaması, yerel yönetimler açısından çok daha hayati ve elzemdir. Çünkü; tüm seçilenler, ortak yetki ve sorumluluğu halk adına, yine halktan almışlardır. Hem kendi aralarında uyumlu olmaları hem de halkla bütünleşmeleri, yerel yönetimlerin doğasına çok uygundur.

Kurumsal Yöneticilik

Kurumsal anlamda yönetim, çalışanları belli bir hedefe doğru yönelten bir dizi etkileşimden oluşan bir süreçtir. Bu etkileşimler, yönetim biliminde genellikle planlama, teşkilatlandırma, liderlik ve denetim olarak sayılmaktadır. Bu etkileşimler birbirleri ile karşılıklı ilişki içerisinde ve her biri yönetim sürecinin birer alt sürecidir. Her türlü kurumda en üstten en alta kadar her düzeyde yer alan yöneticiler için, bu etkileşimlerin hayati olduğu kabul edilmektedir.

Yönetici, esasen, halk/kurum/kuruluş veya işletme adına hizmet vermek üzere sorumluluğu üzerine alan kimsedir. Temel olarak yöneticiler yönettikleri halk/kurum/kuruluş veya işletmenin amacını belirler, daha sonra söz konusu yapıları bu amaca doğru yöneltir, amaca kolay, en iyi gidilebilecek yolları bulur, kararları verir, hizmet vermeye ilgili düzenlenmeleri yapar, bu yoldaki faaliyetlerin etkin biçimde örgütlenmesini sağlar, ekibini nesnel biçimde kurar, nezaret eder, çalışanlara işlerini benimsetir.

İdeal yöneticiler, sürekli olarak çabuk ve isabetli kararlar alarak değişken ekonomik, toplumsal ve siyasal ortamın gereklerine ayak uydurmak durumundadırlar. Ancak böyle davranabilirlerse, görevlerini başarılı bir biçimde sürdürebilirler. Kurumlarda; ortam ve şartlardan kaynaklanan değişiklikler yavaş veya hızlı olabilir; fakat, değişmeyen bir ortamda yaşayan bir kurumdan söz edilemez. Bu durumda kurumlar açısından önemli olan nokta, yöneticilerin çevrede olan türlü değişiklikleri zamanında görüp

hemen gerekli hazırlıkları yaparak kurumun amaçlarına uygun ve doğru karar alabilmeleridir.

Yöneticilerin temel rolleri, esas olarak bilgi sağlamaya ilişkin roller ve karar almaya ilişkin roller olarak ifade edilmektedir. Yönetici, bilgi toplama ve dağıtma işlevini birbirinden farklı üç rol aracılığıyla yerine getirir. Birincisi; rehberlik veya yol göstericilik olarak ifade edilen monitörlük rolü; ikincisi, toplanan bilginin ilgili merkezlere dağıtılması ve üçüncüsü ise, kurum personelini gerekli bilgilerle donatmaktır. Yöneticinin karar almaya ilişkin rolleri; girişimcilik, uyusmazlıkları çözümlericilik, kaynak dağıtıcılık ve müzakerecilerlik.

Yönetim ve yöneticinin temel özellikleri ve formatları nerede ise her gruba, devlete veya yapıya göre farklılıklar gösterse de birçok fonksiyonu aşağı yukarı şimdiye kadar sözünü ettiklerimizin temel çerçevesi dışına çıkmayacaktır. Genel anlamda bakıldığında, yöneticilik formatı, yerel yönetimlerde de üç aşağı beş yukarı benzerlikler gösterir. Ne var ki ülkemiz özelinde yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluk zemini henüz tam anlamıyla sağlamlaşmadığı için, seçilen yöneticiler, kimi zaman genel yöneticilik profillerinden çok uzakta kalmakta, işler çoğu kez el yordamıyla veya bireysel iradelerle yürütülmektedir. Bu ise, beraberinde birçok yönetim sorununu getirmektedir. Hem bu tür çağın gerisinde kalmış sorunları aşmak, hem de değişen ve gelişen yeni şartlara uyum sağlayabilmek adına, yerel yönetimlerde de paylaşılan liderlik, ekip/takım çalışması ve şeffaflık içeren yeni yaklaşımlara ihtiyaç vardır.

Liderlik Nedir?

Genel olarak liderlik; bir grup insanı, belirli amaçlar etrafında toplayabilme ve bu amaçları gerçekleştirmek için onları harekete geçirme, etkileyebilme bilgi ve yeteneklerinin toplamıdır. Yönetici ve liderlik birbirine yakın görülmekle birlikte eş anlamlı sözcük-

ler değildir. Yönetici başkaları adına çalışan, önceden belirlenen amaçlara ulaşmak için çaba harcayan, işleri planlayan, uygulatan ve sonuçları denetleyen kişidir. Lider ise, bağlı bulunduğu grubun amaçlarını belirleyen ve bu amaçlar doğrultusunda grup üyelerini etkileyen ve davranışa yöneltten kişidir. Liderliğin temelinde etkileme vardır.

Lider, grup üyeleri tarafından hissedilen ancak açığa kavuşmamış olan ortak düşünce ve arzuları, benimsenir bir amaç biçiminde ortaya koyan ve grup üyelerinin potansiyel güçlerini bu amaç etrafında faaliyete geçiren kimsedir. Yönetici ve lider arasındaki temel fark da buradan kaynaklanır. Yönetici başkalarının belirlediği amaçlara hizmet eder. Oysa lider, amaçları kendi belirler. Yönetici, çoğu kez başkaları tarafından göreve getirilir. Oysa lider, içinde bulunduğu gruptan doğar ve aynı grubu davranışa yöneltir. Bir önemli farklılık da güçten kaynaklanır. Yönetici gücünü yasa, yönetmelik, tüzük gibi biçimsel yapıdan alır. Lider ise, başkalarına iş yaptıрма gücünü yasal yetkilerden değil, kişisel özelliklerinden ve içinde bulunduğu koşullardan alır.

Lider kavramı tek başına ve gerçek anlamı ile kullanıldığı zaman ortada yasal bir yetki yoktur. Lider gücü ve yeteneği ile ortaya çıkar. Yönetici, ise yetki sahibidir. Günümüz çağdaş yönetim anlayışı, her yöneticinin astlarını amaçlara yönlendirmek için, yasal hakkının yanı sıra yeteneğinin de olmasını gerektirir. Bu durumda yöneticilik özellikleri ile liderlik özellikleri aynı kişide toplanmalıdır. Günümüzde lider imajı yavaş yavaş yönetici imajını zayıflatmakta, artık yönetici değil, lider tipi davranışlar tercih edilmektedir. Yönetici-lider kavramı, liderin yasal bir pozisyona gelerek yönetme hakkını elde etmesini ifade etmektedir.

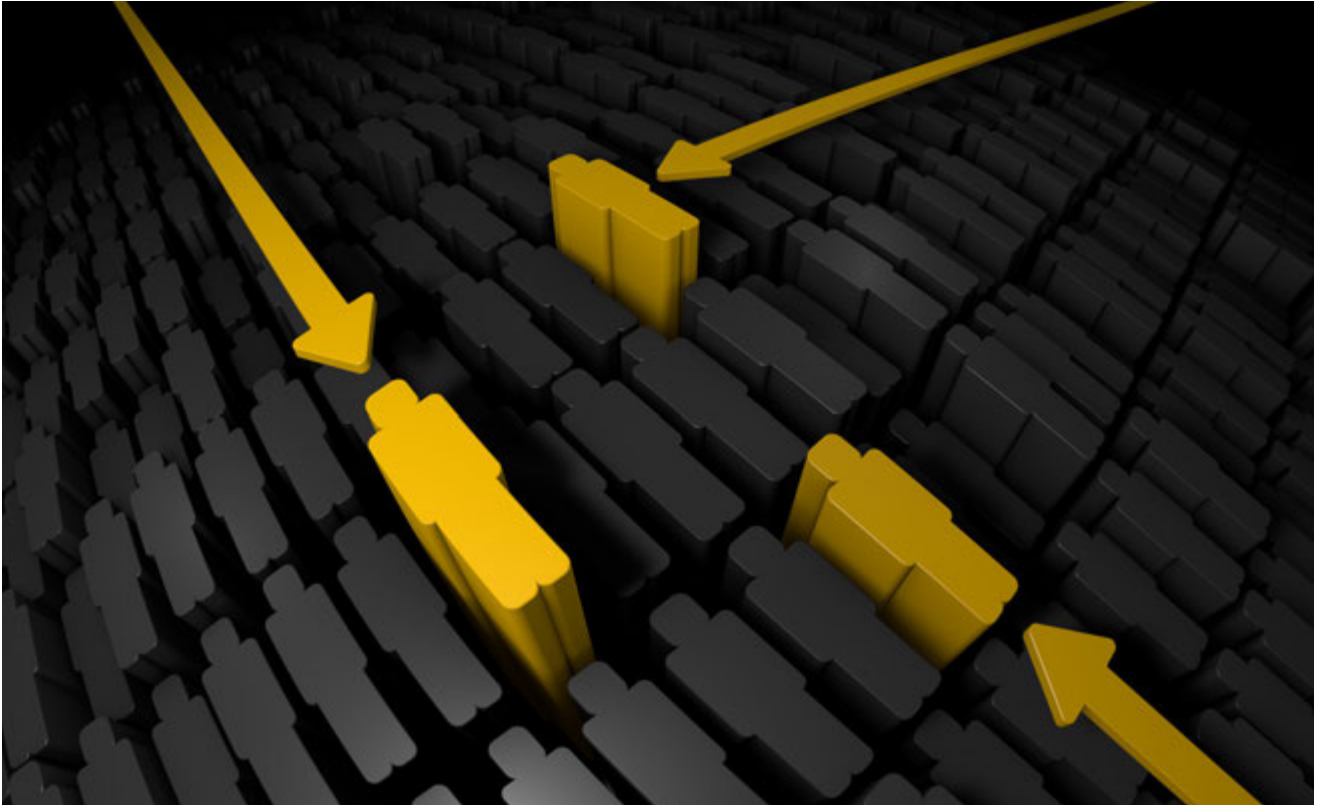
Liderlik; yaygın algılanışıyla daha çok bütün yetkileri kendinde toplama, her işte en başta olma şeklinde anla-

şılmaktadır. Oysa, kurumsal özellikle yerel yönetimlerde lider tek ve değişken olmamalıdır. Kurum çalışanları, kendilerince yetkin oldukları konu ve uygulamalarda bütün çalışanlara – başkanlar da dâhil- geçici olmak üzere, liderlik yapabilmelidir. Herkes, her konuyu bilmez, bilemez, bilmesi de gerekmez. Konuyu ve uygulamayı en iyi bilen, gerektiğinde, geçici öncülük yapabilir. Bu durum; üstlerin yetkisini gaspetmez; aksine ortak yönetim anlayışıyla onların işlerini kolaylaştırır. Astlarda ise, bilgi ve becerilerini paylaşmanın, değer görmenin etkisiyle motivasyonu artırır.

Konuya yerel/yerinden yönetim açısından bakıldığında; yerel yöneticilerde, ideal yöneticilik özellikleri yanında, daha farklı, daha güçlü ve daha üstün özelliklere de ihtiyaç duyulmaktadır. Yerel yönetimlerde de -tıpkı özel sektör ve genel kamu yönetiminde olduğu gibi- daha etkili, karar verme süreçlerini aşağı doğru yaygınlaştıran, ortak hareketi seven, pratik hareket edebilen ve kurumsal liderlik becerileri taşıyan yeni yönetici modellerine geçilmelidir. Her geçen gün önemi artan yerel yöneticilikte, kurumsal liderliğin uygulanabilmesi için temel liderlik basamaklarını bilmek ve bu alanlarda yeterli kazanmak gerekiyor.

Liderlik Ne Değildir?

Bireysel veya kurumsal liderlik konusunda kimi zaman yanlış algılama ve uygulamalara da şahit olmaktadır. Kimi yöneticiler, kendilerine tevdi edilen yönetim görevini bir sorumluluktan çok, kendileri için “özel bir lütf” olarak algılamaktadırlar. Algılama böyle olunca, doğal olarak kendilerini halktan farklı ve üstün görme eğilimine girerek halktan kopuş süreci yaşamakta; beraberindekilerden ve halktan kendilerine kayıtsız şartsız bir itaat beklemektedirler. Oysa, çağımızın liderlik anlayışı, artık despotik değil, takım ve ekip ruhunu oluşturmaktır. Bireysel başarılar insanı amacına ulaştırabilir; ancak, uyumlu takım ça-

lışması herkesi uçurur. Liderlik, asla kayıtsız şartsız itaat etmek değildir. Takım/ekip güçlü ve nitelikli olursa bir ekip başı veya bir takım kaptanı mutlaka bulunur. Gerçek başarı; ekibin, takımın, grubun, toplumun ve insanlığın topyekun başarısıdır.

Bilinen klasik anlayışlarda tasvir edildiği gibi lider; tüm yetki ve kararları kendinde toplayan, vahşi ve zalim bir insan değildir. Liderlik, müspet bir mahiyet arz eder. Gerçek lider; nefesine ve kendine hâkim olan, kendini keşfeden, basiretli (öngörüsü yüksek), iradeli, liyakatli, adil, merhametli, gayretli, sabırlı, ilkeli, kararlı, idealist, dürüst, çalışkan, meşverete önem veren...kısacası erdemli insandır. Liderlik; dediğim dedikçilik hiç değildir.

Yerel Yönetimlerde Kurumsal Liderlik

Kurumlar, kuruluş amaçlarına uygun olarak başarılı sonuçlara ulaşmak isterler. Bu konuda kurumun sahip

olduğu birçok maddi ve manevi değer rol oynar. Ancak, asli rol ve görev kurumun liderine aittir. Kurumların başarının da ötesine geçebilmesi ve kalıcı olabilmesi için “etkin liderlik” bir zorunluluktur. Kurum liderinin bu noktada bilgili, bilinçli ve becerili olmaya ihtiyacı vardır. Özellikle, yerel yönetimlerde kurumsal liderlik çok daha önemlidir. Nitekim; günümüz koşullarında artık birçok görev, yetki ve uygulama doğrudan yerel yöneticilerle yapılmaktadır. İl, ilçe ve belde-lerde üfus artışı ve meşguliyet alanları çoğaldıkça, vatandaşlar, daha kısa sürede daha nitelikli hizmet almak istemektedirler. Bu durum ise, yerel yönetimlerin daha işler ve işlevsel olmasını zorunlu kılmaktadır.

Kamu kurumlarını doğal olarak yöneticiler yönetir. Oysa, yerel yönetimlerde yönetim işi atanmış değil, seçilmiş bir kurul tarafından yürütülür. Bu ortak yönetim anlayışı, doğru şekilde uygulanabilirse, hem ortak akıl ya-

kalanmış olur hem de yönetilenlerin görüş ve düşünceleri de yönetime yansıtılmış olur. Kurumların gerçek potansiyeli insan kaynağıdır. Kurum çalışanları ve yöneticileri arasındaki iletişim düzeyi kurumun başarı ölçütlerinden birisidir. Bir yöneticinin etkililiği ve başarısı astlarının başarısına bağlıdır. Bu ilişki yöneticinin astları ile eksiksiz ve problemsiz bir iletişim içinde olmasını gerektirir. Tam da bu noktada kurumsal etkin liderlik devreye girmelidir.

Bu bağlamda yerel yönetimlerde lider yönetici olmak için, kurumsal liderliğin gereklerini bilmek ve uygulamak gerekiyor. Yerel yöneticilikte kurumsal liderliğin gerçekleştirilmesi için ilk adım planlama becerisine sahip olmaktır. Planlama süreci, amaçların tanımlanması ve açıklanması, hedeflerin belirlenmesi, programların düzenlenmesi, kullanılacak araçların ve yöntemlerin belirlenmesi gibi konularda verilecek çeşitli kararları kapsar.

Hazırlanan planların uygulanabilmesine dönük faaliyetleri yerine getirebilmek için gerekli yapıyı kurmak ve bu birimlerdeki yöneticiler ile çalışanların arasındaki ilişkileri belirlemek kurumsal etkileşimi oluşturur.

Kurum çalışanlarının iyi bir önderlik ve iletişim kalıbı içerisinde kurum amaçları doğrultusunda motive edilmeleri ve özendirilmeleri gerekir. Yönetimin doğrudan çalışanlar ile ilgili bu işlevi, yöneltme ve yönlendirme işlevi olarak da adlandırılabilir. Bu işlevin tam anlamıyla gerçekleşebilmesi için kurumsal liderliğe ihtiyaç vardır.

Kurumsal liderlerin bulunduğu ortama, iş koluna ve işlere göre farklı niteliklere ve yeteneklere sahip olmaları gerekmektedir. Yerel yönetimlerin halkla her daim iç içe olması, hizmetlerin aksatılmadan zamanında sunulabilmesi için, hiç şüphesiz yerel yöneticilerde genel yöneticilerden daha farklı özelliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda yerelde yöneticilik yapacak kişilerde aranan bireysel ve kurumsal liderlik özellikleri şöyle sıralanabilir:

- İnsanî duyguları güçlü olmak,
- İnsanları sevmek ve onlara değer vermek,
- Hizmet odaklı olmak,
- Objektif olmak,
- Kendine güvenmek,
- Yönetim erkini paylaşabilmek,
- Halkla yakın iletişim içinde olmak,
- Yerinde kararlar alabilmek,
- İnisiyatif sahibi olmak,
- Sorumluluk duygusuna sahip olmak,
- İradesi kuvvetli olmak
- İletişim konusunda beceri sahibi olmak
- Ortalamanın üzerinde zekâ seviyesine sahip olmak,
- Sorunlara metodik ve mantıksal yaklaşabilmek,
- Kuruma gönülden bağlı ve onu benimsemiş olmak,
- Dürüst olmak,

- Teknik bilgi ve yetenek sahibi olmak,
- Dinamik bir insan olmak,
- Uyumlaştırma bilgi ve becerisine sahip olmak,
- Geniş açıdan düşünebilme yeteneğine sahip olmak,
- Cesur olmak, ...

Kurumsal Liderliğin İlkeleri

Ülkemizde yerel yönetimlere biçilen rol, esas itibarıyla, ilgili yönetim biriminin alt yapı hizmetlerini yapmak ve temizlik, yol, su gibi ihtiyaçları gidermektir. Bizce; bu yaklaşım, çağdaş yerel yönetimler anlayışına uygun değildir. Nitekim; insanı ve toplumu merkeze almayan, halkın eğitim, kültür ve uygar davranışlar açısından geliştirilmeyen bir yerde, belediyeçilik hizmetleri, bitmez tükenmez bir işkenceye dönüşebilir. Bu bakımdan en başta yerel yöneticiler olmak üzere, bütün yönetilen kitlelerin eğitim ve kültür düzeylerini yükseltmek ve ortak yaşama kuralları konusunda bilinçlendirmek gerekir. Örneğin, bir il, ilçe veya beldede oturan insanlar, ortak yaşama kurallarına uymuyorsa, genel temizlik kurallarına dikkat etmiyorlarsa, oraya hizmet götürmek çok fazla zaman ve imkân israfına yol açar. Yerel yönetimler gelecekte daha fazla önem kazanmak ve işlev üstlenmek istiyorlarsa, doğrudan insana ve topluma hizmet anlamına gelen eğitim ve kültür hizmetlerine yatırım yapmalı, sosyal politikalara katkı sunmalıdırlar.

Yerel yöneticilerin bireysel anlamda üstün liderlik özellikleri yanında, yönetim becerileri, halkla bütünleşme, ortak aklı kullanma, yeniliklere ve teknolojiye açık olma vb. alanlarda kurumsal nitelikleri de haiz olmalıdır. Bütün bunlar yanında; çağdaş yönetim alanındaki gelişmelere uygun ilkeler benimsemelidir. Özetle; yerel yönetimlerde yöneticiliğe talip olanların bireysel üstün özellikleri yanında, kurumsal yönetici liderlik becerilerini de içselleştirmiş olmaları beklenir. Öte yandan; kurumsal liderlik için; yerel

yöneticilerin klasik yönetici formattan çıkıp kurumsal liderlik özelliğine doğru yönelmesi icap eder. Bu bağlamda; lider yöneticilerin kurum içindeki uygulamalarında özellikle aşağıdaki dört önemli ilkeye sıkı sıkıya bağlı kalmalıdır.

Katılımcılık

Günümüzün çağdaş yönetim anlayışı bireysel yönetimden çok, katılımcı bir yönetim anlayışını öngörmektedir. Nitekim, kurumsal liderlik de bunu gerektirmektedir. Çünkü, yönetim tek başına yapılamayacak kadar önemli bir iştir. Ortak akıl, yönetimi daha kolay ve huzurlu duruma getirir. Yerel yönetimlerde bu durum çok daha önem arz etmektedir. Katılımcılığın temelinde çalışanları karar verme süreçlerine katmak yatmaktadır. Karar alma sürecinde görüş ve düşünceleri alınan çalışanlar, kuruma ve işlere çok daha sahip çıkacaktır. Sorumluluk duygusuyla yapılan işler, hem daha motivasyonlu hem de daha verimli yapılacaktır. Yerel yönetimlerde, doğası gereği, halkın da yönetime katılması gerekir. Bu bağlamda halkın dilek, istek ve şikayetleri yanında yönetimle ilgili görüş ve önerilerine sıkça başvurmak da halkın yönetime katılımını sağlayabilir.

İç Kontrol

Kurumsal lider, kurumun esenliği ve güvenliği için kurum içi kontrol sistemini de aktif olarak işletmek zorundadır. Kontrol dışı hareketler kurumun güvenliğini ve geleceğini tehdit eder. Bu açıdan başta kurum lideri olmak üzere bütün çalışanların iç disipliniyle hareket etmesi gerekir. Hizmet alanı çok geniş olan yerel yönetimlerde iç kontrol yalnızca bir gereklilik değil; aynı zamanda bir zorunluluktur.

İç kontrol kurumsal strateji açısından da önemlidir. Yapılan stratejik planlamanın hayata geçmesi, her şeyden önce kurum içi işleyişin sağlıklı ve kontrollü yürütülmesiyle yakından ilgilidir. Hiyerarşik yapı içinde iç kontrolün sağlanması, hem kurumsal lide-

rin başarısı hem de kurumun geleceğini güvence altına alacaktır.

Şeffaflık

Kurumsal işleyişin sağlıklı yürüyebilmesi, kurum içindeki şeffaflıkla doğrudan ilgilidir. Alınan kararların yapılan işlerin açıklıkla yürütülmesi, çalışan arasında huzur ve motivasyonu artıracaktır. Bu açıdan, kurumsal lider, şeffaflık konusunda örnek ve öncü olmalıdır. Şeffaf bir yönetim anlayışının öncelikle kurumsal lidere faydası vardır. Çünkü, açık yönetimlerde hem lider yönetici hem de çalışanlar birbirlerine güven duyarlar. Kaldı ki yerel yönetimlerde şeffaflık, yönetimin olmazsa olmaz şartlarından birisidir.

Bir kurumda ya açık bir yönetim anlayışı vardır ya da dedikodu yapılmaya uygun bir ortam vardır. Bir kurumda dedikoduya uygun bir ortam oluşmuşsa bu durum kurum için de yönetici için de en olumsuz durumdur. O bakımdan akıllı lider yöneticiler şeffaf bir yönetim uygulayarak bir yandan dedikoduyu önlerken diğer yandan da başarısını katlamış olur.

Hesap Verebilirlik

Yerel yöneticiler, halk tarafından belirli bir süre için yetkilendirildikleri için, her daim halka karşı sorumluluk

bilinciyle hareket etmek zorundadırlar. Bunun pratikteki karşılığı, yerel kurumlarda her işin şeffaflaştırılmasıdır. Kurum içindeki şeffaf yönetimin en açık göstergesi ise, kurum yöneticilerinin hesap verebilir olmasıdır. Alınan kararlar, yapılan işler açıklıkla yürütülürken gerektiği zaman da hesap verebilmelidir. Kurumsal lider, gerektiğinde, hiç çekinmeden hem kamuoyuna hem de denetim mekanizmalarına hesap vermekten kaçınmamalıdır.

Hesap verebilir olmak, kurumsal lideri çok daha güvenilir kılacaktır. Özellikle yerel yönetimlerde bu durum daha da önem arz etmektedir. Çünkü, halkla doğrudan bağlantılı olan yerel yönetimler, kul hakkı konusunda sistimale daha açıktır. Bu bakımdan yerel yönetimlerde lider yöneticiler, her bakımdan hesap verebilir olma ilkesini esas almalıdırlar.

Sonuç ve Değerlendirme

Sonuç olarak ister yerel, ister kamu yönetimi birimleri, isterse özel sektör kuruluşları olsun yönetimin başarılı olması; her şeyden önce insana ve topluma yatırım yapılmasına bağlıdır. En önemli yatırım alanımız her yönden gelişmiş nesiller yetiştirmek olmalıdır. Özellikle, yerel yöneticiler be-

lirlenirken, işte bu sözünü ettiğimiz iyi yetişen nesiller içinden yönetim kabiliyeti yüksek lider yöneticiler tercih edilmelidir. Zira, yönetim sorunlarını çöz(e)meyen bir devlet yönettiklerine huzur ve refah sunamaz.

Bugün artık kamu yöneticileri, kalite yönetim sistemi ile çalışanların yönetime katılmasını benimsemekte, öğrenen organizasyonlar içerisinde kişisel ve toplumsal gelişim konularına önem vermektedirler. Dolayısıyla yerel/yerinden yönetimin her geçen gün öneminin arttığı bir çağda, lider yönetici eksensiz yeni bir anlayışla ortak yönetime doğru yol alınmalıdır. Düşüncelerimizi daha somut olarak ortaya koyacak olursak; yerel yöneticilerin klasik bağamlardan -eş, dost, hısım, akraba- kurtularak ehliyet, liyakat ve marifet ölçütleriyle belirlenmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur. Yerel yöneticilik hak ve yetkisini alanların takım ruhuyla hareket etmesi; bireysel ve kurumsal anlamda liderlik özelliklerini güçlendirmeleri, hem o yöre için hem de ülkemiz açısından büyük bir kazanım olacaktır. Bütün bunlar için; “kazanan aday” yerine, “hem kazanan hem de başaran aday” ölçüğünü koymak, hiç şüphesiz en doğru yol olacaktır!

Kaynakça

- 1- Ertekin, Yücel, Halkla İlişkiler, TODAİE Yay. 2. Baskı, Ankara, 1986.
- 2- Güngör, Hayrettin, Meclis, Encümen, Başkan, Mahalli İdareler Kontrolörler Derneği Yay. Ankara, 2013.
- 3- Komisyon, İşletme Becerileri Grup Çalışması (Editörler: Yrd.Doç. Dr. İlhami Yücel, Kenan Mehmet Ekici)", Savaş Yayınevi Ankara, 2009.
- 4- Küçük Kurt, Mehmet, "Halkla İlişkilerde Araştırma Yöntemleri ve Değerlendirme", Halkla İlişkiler Sempozyumu-87, A.U. BYYO-TODAİE, Ankara, 1988.
- 5- Şimşek, Şerif, Çelik, Adnan (Editörler), Zaman Yönetimi ve Yönetişel Zamanda Etkinlik, Gazi Kitabevi, Ankara, 2003.
- 6- Yaman, Ertuğrul, Seçimi ve Seçmeni Kazanmak, Yargı Yay. Ankara, 2013.
- 7- Yaman, Ertuğrul, Etkin İletişim Yetkin Liderlik, Yargı Yay. Ankara, 2013.
- 8- Yaman, Ertuğrul, Yerel Yönetimlerde Lider Yöneticilik, TBB Yay. Ankara, 2014.
- 9- Yaman, Ertuğrul, Konuşma Sanatı, 8. Baskı, Akçağ Yay. Ankara, 2016.
- 10- Yaman, Ertuğrul, İnsan ve İletişim, 8. Baskı, Akçağ Yay. Ankara, 2016.
- 11- Yaman, Ertuğrul, Başarıya Giden Yol, 2. Baskı, Akçağ Yay. Ankara, 2017.

KIRSAL BÖLGELERDE MOBİL KUAFÖR HİZMETİ

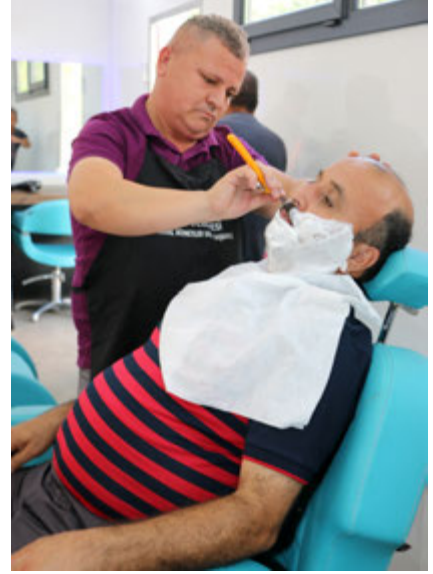
Antalya Büyükşehir Belediyesinin kırsal bölgelerde kadınlar ve erkekler için hizmete sunduğu mobil kuaför hizmet tırı kırsalda yaşayan vatandaşlardan büyük ilgi görüyor.

Büyükşehir Belediyesi tarafından sağlık hizmetinin yanı sıra kuaför hizmeti verilen mobil kuaför tırında genç, yaşlı ve çocuklara saç kesimi, tıraş, cilt bakımı, el ve ayak tırnakları bakımı işlemleri yapılıyor. İlk kez cilt bakımı yaptıran ve kuaför hizmeti alan kadınlar büyük mutluluk yaşarken çocukların da saçları tıraş ediliyor.

Antalya Büyükşehir Belediyesinin mobil kuaför tırı Toroslar'ın eteğinde merkeze uzak mahalle ve yaylalarda hizmeti vatandaşın ayağına götürüyor. Mobil kuaför ekipleri Kaş'ın Yayla Bayındır, Yayla Kızılağaç, Yayla Kılınçlı, Yayla Palamut, Yuvacık ve Çamlıköy mahallelerinde vatandaşlara hizmet verdi. 3 gün boyunca Kaş'ı karış karış gezen ekiplerin bu hizmetinden toplam kadın, erkek, genç, yaşlı ve çocuk 187 kişi faydalandı.

Mobil kuaförde yaşlı bireyler ve çocukların saçları tıraş edildi. Kız çocukları ise saçlarını istedikleri şekilde ördürdü. Kuaförler tarafından saçları kesilip, örülen kadınlar da ayaklarına gelen hizmetten memnun olduklarını ifade etti.

ZABITALARA YABANCI DİL EĞİTİMİ

Ordu Büyükşehir Belediyesi, turist olarak kente gelen konuklarla daha rahat iletişim kurulabilmesi amacıyla zabıtalara İngilizce eğitimi veriyor.

Turizm şehri olma yolunda hızla ilerleyen Ordu, bu konuda çalışmalarına aralıksız devam ediyor. Daha önce, Turizm Zabıtası kurarak kente gelen yerli ve yabancı misafirlere yardımcı olan ekipler, Ordu Büyükşehir Belediyesi Meslek ve Sanat Eğitimi Kursları'nda düzenlenen yabancı dil eğitimi ile kendilerini geliştiriyor.

Turizmin Ordu'da hızla ivme kazandığının altını çizen Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Mehmet Hilmi Güler, "Bacasız sanayi olarak gördüğümüz turizm, ilimizde her geçen gün artarak gelişiyor. Doğası, denizi ve eşsiz yaylaları ile turistler için Ordu adeta cazibe merkezi haline geldi. Ordu'nun sadece 3 ay değil 12 ay turizm şehri olması için çalışıyoruz.

Bu kapsamda, Ordu Büyükşehir Belediyesi Zabıta Dairesi Başkanlığımız bünyesinde oluşturduğumuz, turizm zabıtası kadrosuna ek olarak 17 personelimizi daha bu bünyeye adapte ettik. Amacımız, kentimize gelen yabancı turistler ile daha iyi iletişim kurmalarını sağlamak. Bunun için de ekiplerimiz yine belediye bünyesinde bulunan, ORMEK kurslarında eğitim alıyorlar. Hedefimiz ilimize gelen yerli ve yabancı tüm misafirlerimizin tatillerini rahat bir şekilde geçirmelerini sağlamak. Bu konuda Ordu Büyükşehir Belediyesi olarak titiz bir çalışma yürütüyoruz" şeklinde konuştu.

KENT SAĞLIĞI SORUNU OLARAK ASBEST

Bahattin Murat DEMİR

Jeoloji Mühendisi / Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü / Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Asbest; hem doğal çevremizde (toprak veya kayaların içeriğinde) hem de günlük faaliyetlerimiz sırasında kullandığımız ürünler yoluyla karşımıza çıkabilir.

Günümüz dünyasının en önemli göstergelerin biri de dünya nüfusunun hızla kentsel alanlarda toplanması ve kentlerin büyümesidir.

Ancak bu büyüme “aşırı ve kontrolsüz bir büyüme” olarak gerçekleştiğinden ortaya çıkan güvensiz yapı stoğu, jeolojik tehlikeler, atık sorunları, alt yapının gereksinimlere cevap verememesi, kentsel yoksulluk vb. faktörler kentleri birer “risk havuzuna” dönüştürmüştür.

Kentsel alanlardaki mevcut koşullar ile kentli nüfusta ortaya çıkan hastalıklar arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Kentsel alanlardaki sağlık sorunlarının artışı ve bu artışa paralel olarak tedavi giderlerinin bireysel ve kamusal bütçeler üzerinde yarattığı yük, “Kent Sağlığı” kavramını günümüzün en geçerli kavramlarından biri haline getirmiştir. Artık kent yönetimleri açısından en temel kamu hizmetlerinden birini, kentteki sağlık riskleriyle mücadele ve sağlık koşullarının iyileştirilmesi oluşturmaktadır.

Kentler ve Sağlık

Kentlerin sahip olduğu toprak, hava ve su kirliliği, kalitesiz konutlar, yetersiz hijyenik koşullar, tehlikeli kimyasalların varlığı gibi birçok yapısal özellik, hastalıkların ortaya çıkması ve/veya yayılması için uygun koşullar yaratarak sağlık risklerine yol açmaktadır. Kentteki koşulların insan sağlığı üzerinde yarattığı olumsuz etkilere karşı mücadele Dünya Sağlık Örgütünün 2 temel ilkesi çerçevesinde yürütülür: “koruma tedaviden daha önemlidir” ve “kişi ve çevresi (fizik, biyolojik, sosyal) bir bütündür ve sağlık, çevrenin bir fonksiyonudur”. “Sağlık-çevre-planlama” arasında doğru bir ilişki kurularak hastalıkları ortaya çıkaran koşulların yok edilmesini esas alan bu ilkeler önceliği tedavi hizmetlerine değil, bireye ve topluma yönelik koruyucu sağlık hizmetlerine vermektedir.

Kent sağlığını olumsuz etkileyen koşulların bir bölümü yapısal çevre (alt ve üst yapısal özellikler vb.), toprak ve kayaç yapısı (jeolojik özellikler), kirlilik gibi içerisinde yaşadığımız fiziksel çevreye aittir. Bu çalışmada ülkemizde kentli nüfusu sağlık riskleri ile karşı karşıya bırakan fiziksel çevre öğelerinden biri olan asbest ele alınacaktır.

Asbest

Asbest, yeryüzünde doğal olarak bulunan lifsi yapıdaki 6 silikat mineralinin ortak ticari adı olup fiziksel ve kimyasal etkilere dayanım, izolasyon yeteneği vb. üstün özelliklerinden dolayı sanayide “endüstriyel hammadde” olarak kullanılmıştır. Bu haliyle asbest, hem doğal çevremizde (toprak veya kayaların içeriğinde) hem de günlük faaliyetlerimiz sırasında kullandığımız ürünler yoluyla karşımıza çıkabilir.

Endüstriyel olarak uzun yıllar çok yaygın olarak kullanılmış olmasına karşın “sinsi bir kanserojen” olduğunun anlaşılması ile birlikte üretimi ve kullanımı birçok dünya ülkesi gibi ülkemizde de (01/01/2011 tarihinden itibaren) yasaklanmıştır. “Sinsi” olarak tanımlanmasının iki temel nedeni vardır; birincisi, asbest lifleri özel tip mikroskop yardımıyla görülebilecek derecede çok ufak olduğundan insanlar girdikleri ortamda bu liflere maruz kaldıklarının farkında olamazlar. İkincisi ise, asbestin neden olduğu kanser hastalığında latent süresinin (solunduktan sonra hastalığın fark edilmesine kadar geçen sürenin) uzunluğudur, hastalık kendini uzun yıllar saklayabilmekte ve kişiyi 30-40 yıl sonra kanser ile baş başa bırakabilmektedir.

Asbest maruziyetinin akciğer zarı kanseri (mezotelyoma), akciğer kanseri, asbestozis gibi hastalıklara yol açtığı bilimsel olarak ispatlanmıştır. Dünyada asbest maruziyetine yol açan olaylar kökenlerine göre jeojenik ve antropojenik olmak üzere ikiye ayrılır. Asbestin çıkarılması, zenginleştirilme-

Asbest maruziyetinin akciğer zarı kanseri (mezotelyoma), akciğer kanseri, asbestozis gibi hastalıklara yol açtığı bilimsel olarak ispatlanmıştır.

si, asbestli ürün üretim tesislerindeki endüstriyel faaliyetler veya asbestli binaların yıkımı gibi etkinliklerde ortaya çıkan liflerin yarattığı maruziyetler “antropojenik asbest maruziyeti” başlığı altında incelenmektedir. Kentsel veya kırsal yerleşim birimlerinde zeminde doğal olarak yer alan asbest oluşumlarından (yaşam çevresinde asbest minerallerini içeren kaya ve toprakların varlığı) kaynaklanan maruziyetler ise “jeojenik asbest maruziyeti” olarak adlandırılır.

Yeme ve içme yoluyla vücuda alınan asbestin kanserojen etkisine yönelik farklı görüşler olsa da solunum yoluyla alınan ve akciğerlere yerleşen asbestin kanserojen etkisi tüm bilim insanlarıncı kabul edilmektedir. Asbeste maruz kalmanın güvenli hiç bir seviyesi yoktur. Dolayısıyla insanın bulunduğu ortamlarda herhangi bir kaynaktan asbest lif salınımının olmaması ve ortamdaki asbest lif konsantrasyonu ne

Kaynak: <http://www.mta.gov.tr/v3.0/bilgi-merkezi/asbest>

kadar düşük olursa olsun hiçbir şekilde solunmaması gerekmektedir.

Türkiye'nin Asbest Gerçekliği

Ülkemizde asbest maruziyetinin her iki türü de görülmekle birlikte bu konuda öne çıkan jeojenik maruziyet olmuştur. Ülke olarak asbestli topraklar üzerinde kurulmuş birçok yerleşime sahibiz ve bu yerleşimlerde asbestle iç içe geçen bir yaşam söz konusudur. Bugün geçmişe kıyasla daha düşük düzeyde olsa da asbest, badana, sıva ve çatı dolgusu olarak hatta ısıtılıp bebek kundağında bile kullanılmıştır. Epidemiyolojik çalışmalar bu bölgelerde yaşayanların mezotelyoma ve diğer asbest nedenli hastalıklardan muzdarip olduğunu ve ne yazık ki asbestle temasın hala sürdüğünü göstermektedir.

Ülkemizde bu temasın engellenmesine yönelik olarak "Türkiye Asbest Kontrolü Stratejik Planı" hazırlanmışsa da henüz asbest zararıyla ilgili sistematik bir mücadele başlamamıştır. Ancak bahse konu Planda yapılmış olan, "asbest ile riskli süre temas etmiş popülasyonda 2013-2033 yılları arasında 15.450 mezotelyoma, 5.737 akciğer kanseri, 82.290 plevral plak, 59.431 diffüz plevral fibrozis, 2.286 asbestozis olgusu çıkacağı kestirim" hem ülkemizde karşı karşıya kalınan asbest sorununun boyutlarını hem de bu konudaki mücadelenin gerekliliğini gözler önüne sermektedir.

Asbest gerçekliğimizin bir diğer boyutu ise antropojenik asbest maruziyetidir. Türkiye önemli bir asbest ithalatçısıdır. Yasaklama kararına kadar asbest hammadde olarak, asbestli çimento ve beton borular, beton direk, oluklu levha kanalet, dış kaplama levhalarında, vinil yer karolarında, alçı, yapıştırıcı, dolgu ve derz malzemelerinde, yapı içindeki yangından korunma imalatlarında, elektrik sigorta paneli ve kablolarında; battaniye, asbest esaslı iplik, elbise, ayakkabı, başlık, eldiven ve diğer giyim eşya-

larında; salmastra ve conta imalatında, bakalit ürünlerde, kömür soba ve soba arkası levhalarda olmak üzere çok değişik sektörlerde kullanılmış ve asbestli ürünler gündelik hayata karışmıştır. Bu asbestli ürünlerin bir bölümü ömrünü tamamlayıp hayatımızdan çıkmışsa da bir bölümü hayattaki dolaşımına hala devam ederek risk yaratmaktadır.

Türkiye'de Kentsel Alanlarda Asbestle Temas

Öncelikle belirtmemiz gerekir ki, bugüne kadar kırsal kesimin bir sorunu olarak görülen ve literatüre de bu şekilde geçen ülkemizdeki jeojenik asbest maruziyeti artık, kentsel bir maruziyettir. Çünkü bu risklerle karşı karşıya kaldığı belirlenmiş yerleşim birimlerinin önemli bir bölümü, 6360 ve 5216 sayılı Kanunlar ile köy tüzel kişiliğinden belediye yetki alanındaki mahalle statüsüne geçmesi sonucu kentsel alanlara dahil olmuşlar ve böylece jeojenik asbest nedenli hastalıklar artık kentlerimizin ve belediyelerimizin gelecekte başa çıkmak zorunda kalacağı kent sağlığı sorunlarına dönüşmüştür.

Jeojenik etkenler dışında kentlerimizi asbest güvenliği açısından tehdit eden bir diğer faktör, içeriğinde asbest bulunan ticari ürünlerle kurulan temastır. Asbestli ürünlere yapılacak bilinçsiz müdahaleler ortama lif yayılmasına neden olmakta, etrafa yayılan bu lifler kimi zaman rüzgar vb. faktörlerin de etkisiyle uzak mesafelere taşınarak kent içinde geniş bir alanı ve nüfusu etkisi altına alabilmektedir. Ülkemizde kent havasında asbestli toz taşınımı ve etkisi üzerine yeterli bilgi birikimimiz bulunmamaktadır. Ancak 1986 yılında Ankara-Kızılay Meydanından geçen taşıtların fren sistemlerindeki balatalardan atılan asbestli tozun (o yıllarda fren balatalarında asbest kullanılması serbesttir) havaya karıştığını gösteren araştırma bu türden sorunların kent sağlığı açısından

Jeojenik etkenler dışında kentlerimizi asbest güvenliği açısından tehdit eden bir diğer faktör, içeriğinde asbest bulunan ticari ürünlerle kurulan temastır.

ne derece önemli olabileceğine işaret etmektedir.

Kent sağlığı açısından güncel bir tehlike kaynağı ise ilgili mevzuatın gerekleri yerine getirilmeden gerçekleştirilecek bina yıkım işlemleridir. Kentsel dönüşüm projelerinin yaygınlaşmasıyla yaşam çevremiz içerisinde sıkça karşılaşmaya başladığımız bina yıkımları, sadece yıkım sektöründe çalışanlar açısından değil komşu binalarda oturanlar, yıkım mahallinin yakınından geçenler veya asbestle kontamine hale gelmiş yıkım molozlarının taşınması sürecinde araç üzerinden etrafa yayılan tozlardan etkilenenler açısından da risk oluşturmaktadır. Asbestli malzeme içeren binalar sadece yıkımlarıyla değil bina içi onarım ve tadilat gibi girişimler sonucunda da riskli ortama dönüşebilmektedir. Asbestli ısı yalıtımı yapılmış ısınma boru sistemlerinin tamirata, asbestli vinil karo sökümü gibi okul, hastahane gibi kamu binaları veya konutlar içerisinde yapılacak kontROLSÜZ onarım ve tamiratlar iç ortam havasına asbest lifi yayılımına neden olacağından o an orada bulunanlar için bir risk unsuru olarak kabul edilmektedir.

Kent Sağlığı Açısından Asbest Güvenliği Önlemleri

İçinde hayatımızı sürdürdüğümüz ve sürekli olarak etkileşim halinde olduğumuz fiziksel çevremizin doğal ve/veya yapıli unsurlarındaki asbest, kentli nüfusun sağlığını tehdit eden önemli bir risk faktörüdür. Bilimsel araştırmalar kentlerimizde asbestle temasın ve maruziyetin artarak devam etme potansiyelini taşıdığını gösterse de bu risk karşısındaki farkındalıklarımız ve hazırlığımız istenilen seviyeye bir türlü yükseltilememektedir. Biliyoruz ki, karşı karşıya kaldığımız riskler ne kadar yüksek olursa olsun doğru planlama ve fiziksel çevrede yapılacak iyileştirmelerle asbestin zararlı etkilerinden kurtulmak, olası hastalıklarından korunmak; ülkemizde asbesti, bir kent sağlığı sorunu olmaktan çıkabilmele mümkünür. Bu amaçla yürütülecek çalışmalarda gözönüne alınması gereken bazı noktalar aşağıda özetlenmiştir;

- **Kent zeminlerinin jeokimyasal kompozisyonunun belirlenmesi:** Asbestle mücadelede ilk ihtiyaç duyulacak bilgi, asbestin kentsel alanlardaki jeokimyasal dağılımıdır. Bu bilgi kent zeminlerden (toprak zonundan, cadde tozlarından, yeraltısuyundan vb.) alınacak örneklerin analizleri yoluyla hazırlanacak “kent jeokimya haritaları” ile üretilebilir. Bu haritalar belediyelere maruziyet değerdendirmesi için gerekli altlık veriyi sunmakla kalmaz aynı zamanda radon, eriyonit vb. diğerd kanserojenlerin dağılımı ve kirlilik durumu hakkında da aydınlatıcı veriler sunar.
- **Bina yıkımında asbest güvenliği:** Kentsel alandaki binaların yıkım işleminden önce bir asbest

envanter araştırması yapılması ve asbest mevcut ise sökülerek uzaklaştırılması gerekir. Belediyelerimizin aslında bir yasal zorunluluk haline getirilmiş olan bu işleyişe duyarlılık göstermesi; yıkım başvurularında asbest uzaklaştırılmadan ana yıkıma izin vermemesi gereklidir. Yapılı çevredeki asbest için bir diğerd konu da, kentsel alandaki kamu binalarının ve alt yapının (su dağıtım şebekesi vb.) bir program çerçevesinde, yıkım/söküm kararını beklemeden, incelenerek asbest varlığının araştırılmasıdır. Araştırmanın sonuçlarına göre bir risk değerdendirmesi yapılarak yapılar için güvenlik prosedürü oluşturulmalıdır.

- **Fiziksel çevrenin rehabilitasyonu:** Jeojenik asbest maruziyeti ile karşı karşıya kalındığı belirlenen yerleşimler için ilgili Bakanlıklardan alınacak teknik görüşler çerçevesinde rehabilitasyon projelerinin biran önce uygulanması ve vatandaşların ev içi ve dışı ortamlarda asbestle temasının kesilmesi gereklidir. Bu amaçla asbestle kirlenmenin olduğu sahaların temizlenmesi, asbestin izole edilmesi, ev içi ortamdan asbestin sökülerek uzaklaştırılması, vb. önlem projeleri gerçekleştirilebilir.
- **Asbest farkındalığını yükseltmek:** Kent yönetimlerinin asbestle mücadele sürecindeki bir hedefinin de kentli nüfusun asbest riskleri karşısındaki farkındalık ve hazırlık seviyelerini yükseltmek olmalıdır. Bu amaç doğrultusunda yazılı ve görsel eğitim malzemeleri, bilgilendirme toplantıları, internet sayfası oluşturulması, asbestli zeminlere uyarıcı levhalar yerleştirilmesi vb. araçlardan yararlanılabilir.

Wittenoom Kasabası, asbest uyarı levhası. Batı Avustralya

Kaynakça

- 1- Türkiye Asbest Kontrolü Stratejik Planı <http://www.turkiyemezotelyoma.org/turkiye-mezotelyoma-rehberi.html> 2-GEMALMAYAN, N. 1987. Ankara’da Pilot Bölge Seçilen Kızılay Kavşağında Taşıtların Fren Sistemlerinden Atmosfere Atılan Tozlarda Asbest Analizi ve Sonuçları. Gazi Üni. Müh. Mim. Fak. Dergisi, Cilt 2, Sayı 1, 79-81. 3-Asbestle Çalışmalarda Sağlık Ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik; TS 13633 Yapıların Tam ve Kısmi Yıkımı İçin Uygulama Kuralları vb. düzenlemeler

ROBOTİK KODLAMA SERTİFİKALARI VERİLDİ

“TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitim ve Bilim Okulları Programı” kapsamında desteklenen, Kastamonu Belediyesi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü iş birliğinde hayata geçirilen Robotik Kodlama Atölyesi’nde ilk sertifikalar Belediye Başkanı Op. Dr. R. Galip Vidinlioğlu tarafından verildi.

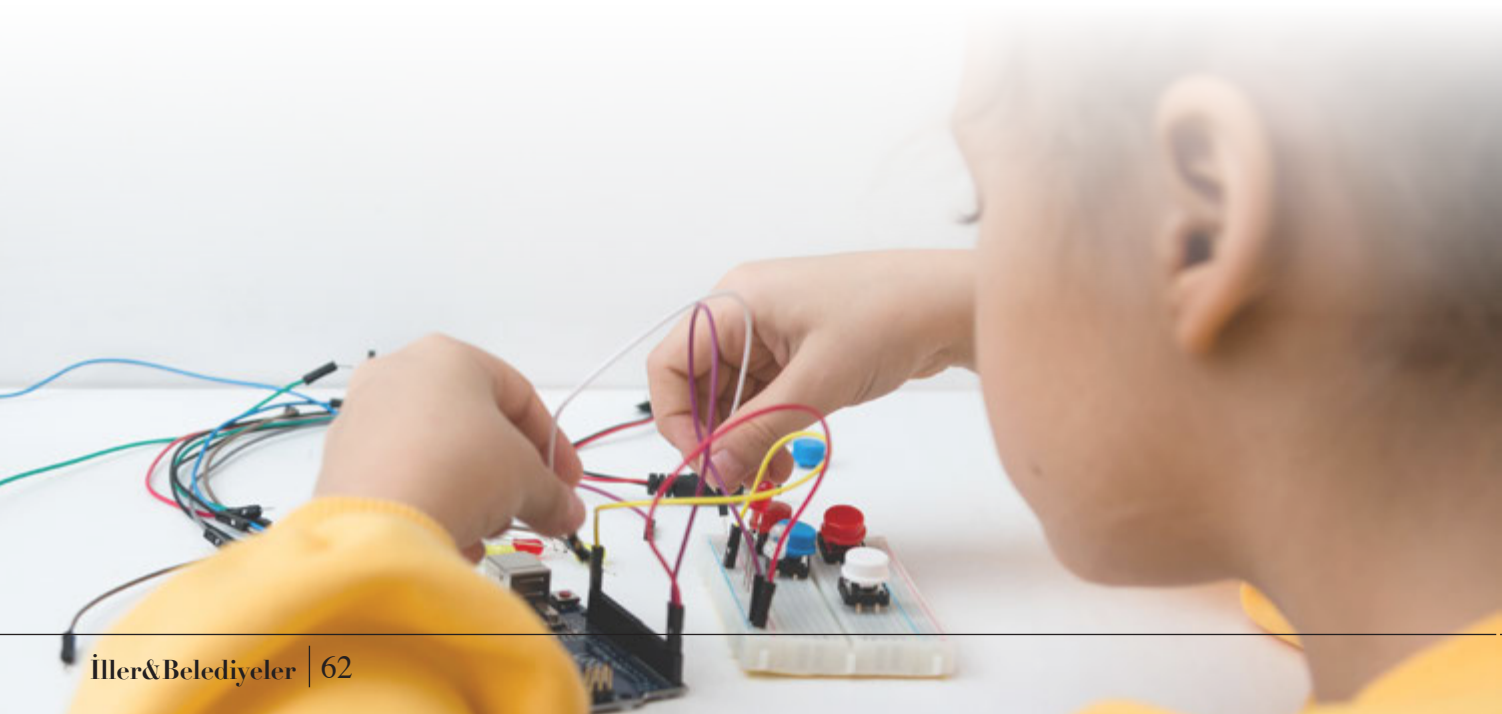
Başkan Vidinlioğlu ayrıca, TÜBİTAK ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından bu yıl 13’üncüsü düzenlenen Robot Yarışması’nın Çizgi İzleyen Robot Kategorisinde yarışmaya katılan 536 robot arasında ilk üç derecenin sahibi olan ve yine ODTÜ Uluslararası Robot Günlerinde 214 robot arasından 1’incilikten 9’uncu sıraya kadar tüm derecelerin sahibi olan Özlem Burma Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ve idarecileri ile ‘Uzayda Kargo Taşımacılığı’ konseptinde ‘İstiklal’ adlı robotları ile Türkiye birinciliğini elde eden Taşmektep Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencileri ve idarecilerine hediyelerini takdim etti, başarılar diledi.

Robotik Kodlama Atölyesi’nde 12 Aralık 2018 tarihinden bu yana Arduino, programlama ve tasarım kursu kapsamında sertifikalarını alan 55 kursiyeri tebrik eden Belediye Başkanı Op. Dr. R. Galip Vidinlioğlu, Özlem Burma Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve Taşmektep Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin başarılarının gelecek için umut verici olduğunu belirtti.

Yazılım ve kodlamanın hayatın bir parçası olduğunun altını çizen Vidinlioğlu, “Bilim ve sanayide ileri bir toplum olunabilmesi için 21’inci yüzyıl becerilerine sahip

olmamız gerekiyor. Bu doğrultuda robotik kodlama kursunu ve bu alanda yapılan her çalışmayı önemsiyorum. Bilgi İşlem Müdürlüğümüz de burada önemli katkılar sağlıyor. Yine Milli Eğitim Müdürlüğümüz ile uyum içerisinde çalışıyoruz. Kursiyerlerimiz önemli başarılarla imza attılar. Önümüzdeki süreçlerde daha büyük başarılarla imza atılacağına inancım tam. Bu doğrultuda bizler elimizden geldiğince kurslarımızı desteklemeyi sürdüreceğiz” diye konuştu.

HAYVANLARA UMUT OLDULAR

Manisa Büyükşehir Belediyesi bir teknoloji firmasıyla, “Engelli Sokak Hayvanlarına Yürüteç Projesi” için güçlerini birleştirdi.

Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Cengiz Ergün, “Trafik kazası, silahlı yaralama ya da insan eliyle oluşan yaralanmalardan dolayı zarar görmüş olan hayvan dostlarımıza adeta bir umut olacak yürüteç projesi için bizimle işbirliğine giden ve destek veren başta Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Nazif Zorlu olmak üzere tüm Vestel ailesine teşekkür ediyorum” dedi.

Manisa Büyükşehir Belediye Başkanı Cengiz Ergün, engelli hayvanlara yürüteç projesinin anlamlı bir proje olduğunu dile getirerek, Bu güzel hizmetin hayata geçmesinde katkısı olan herkese çok teşekkür ediyorum.

Manisa Büyükşehir Belediyesi olarak insana olan yatırımlarımızın yanı sıra tüm canlıların yaşamına saygı ilkesiyle önemli hizmetleri hayata geçirdik. Özellikle sokakta yaşayan hayvanlarımızın bakımı, tedavisi ve doğal ortamlarında gözetimi noktasında Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığımız bünyesinde hayvan bakım merkezlerimizin hem sayılarını artırdık, hem de mevcut barınakların koşullarını en iyi seviyeye getirmenin çabasında olduk” dedi.

Yürüteç Projesi Ses Getirdi

Başkan Ergün, “Manisa Büyükşehir Belediyemiz, felç geçiren hayvanlarımız için “Felçli Hayvan Bakım Yeri” projesini oluşturmuş ve yapımını 2017 yılının Ekim ayında tamamlamıştır. Ayrıca daha fazla felçli hayvana barınacak yer sağlamak amacıyla felçli bölümümüzün kapasitesi artırılmıştır. Bu kapsamda geçici hayvan bakımevimizde bulunan 8 adet felçli köpeğimizin rehabilite edilmesi için kullanmakta olduğumuz yürüteçlerin geliştirilerek Türkiye genelinde bulunan geçici hayvan bakımevlerindeki felçli hayvanlara da uygulanması için ön ayak olacağız.” dedi.

LOCALINTERNational

GELECEĞİN YEREL YÖNETİCİLERİNİ AĞIRLADI

Yerel diplomasının geliştirilmesi ve yerel yönetimler arasında dostluk ve kardeşlik bağlarının güçlendirilmesi amacıyla Birliğimiz tarafından üniversite öğrencilerine yönelik olarak 2012 yılından bu yana düzenlenen LOCALINTERNational Staj programı tamamlandı. Bu yıl 18-29 Ağustos 2019 tarihleri arasında düzenlenen programa 34 ülkeden 41 öğrenci katıldı.

Dünyada yerel yönetimler ve Türkiye'nin yerel yönetim yapısının teorik ve uygulamalı olarak anlatıldığı programın ilk gün etkinlikleri tanışma toplantısıyla Ankara'da başladı.

Tunus, Tacikistan, Endonezya, Kosova, Cezayir, Makedonya, Malezya, Pakistan, Filistin, Azerbaycan, Bosna-Hersek, Gürcistan, Brezilya, Şili, Kenya, Çin Halk Cumhuriyeti, Güney Kore, Kazakistan, Özbekistan, Pakistan, Litvanya, Gana, Romanya, Hindistan, Uganda, Nijerya, Ürdün, Singapur, Vietnam, Mısır, Somali, Fas, Moğolistan ve Türkiye'den öğrencilerin katıldığı program süresince; "Türkiye'de yerel yönetimler, belediye hizmetleri, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin yerelleşmesinde belediyelerin rolü, kardeş şehir ilişkileri, özgeçmiş hazırlama ve mülakat teknikleri gibi konu başlıklarında teorik ve uygulamalı olarak eğitim verildi.

Staj süresince Ankara, Kahramanmaraş, Gaziantep ve İstanbul Büyükşehir Belediyelerine yapılan teknik ziyaretlerin yanı sıra program kapsamında farklı kültürel faaliyetlere de yer verildi.

Lobi Faaliyetleri

Türkiye Belediyeler Birliği, belediyelerin menfaatlerini korumak, belediyelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek ve rehberlik etmek görevleri kapsamında faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu çerçevede Birliğimizce belediyeleri ilgilendiren mevzuat tasarı ve taslakları; Anayasa’da yer alan idari vesayet kuralı, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, hizmetin yerel nitelikte olup olmadığı, belediyelerin menfaatini etkileyip etkilemediği ve genel olarak hukuka uygun olup olmadığı kriterleri bakımından gerektiğinde belediye hukukçuları ve uzman personelin desteği ile incelenmektedir. Hazırlanan görüş ve öneriler, bakanlıklardaki hazırlık aşamaları, TBMM komisyon toplantıları ve genel kurul aşamalarında yazılı ve sözlü olarak bildirilmekte ve parlamentoda belediyelerimizin görüşü dile getirilmektedir. Ayrıca Birliğimiz, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine katkıda bulunmakta; belediyelerimiz tarafından Birliğimize ulaştırılan sorunlar araştırılarak, önerilerle birlikte ilgili makamlara iletilmektedir.

Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı İncelendi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü’nden Birliğimize gönderilen “Asansör Periyodik Kontrol Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik Taslağı” incelenmiş, görüş ve önerilerimiz Bakanlığa iletilmiştir.

Asansör Teknik Komitesinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Taslağı İncelendi

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü’nden Birliğimize gönderilen “Asansör Teknik Komitesinin Oluşumu, Görevleri ve Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ Taslağı” incelenmiştir.

Protokol Sırasına İlişkin Görüş İstendi

Büyükşehir belediyelerinden Birliğimize iletilen taleplerde, ilçelerde düzenlenen ve vali veya kendisini temsilen yardımcılarının katılmadığı törenlerde büyükşehir belediye başkanının protokol sırası hakkında ilgili mercilerden görüş alınması istenmektedir.

05/05/2012 tarihli ve 28283 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ulusal ve Resmi Bayramlar ile Mahalli Kurtuluş Günleri, Atatürk Günleri ve Tarihi Günlerde Yapılacak Tören ve Kutlamalar Yönetmeliğine ekli I sayılı listede başkent dışındaki illerde büyükşehir belediye başkanı, başkan yardımcısı ve il belediye başkanına 3’üncü, vali yardımcısı, kaymakamlar, il genel kolluğunun üst amirleri, il genel meclisi başkanı, il ve ilçe belediye başkanlarına 5’inci sırada yer verildiği ve aynı listede ilçelerde tebrikata giriş sırasının ildeki sıraya göre belirleneceğinin düzenleneceği belirtilerek ilçelerde vali veya kendisini temsilen yardımcılarının katılmadığı törenlerde büyükşehir belediye başkanının protokol sırasının nasıl olacağının bildirilmesi talepli yazımız Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanlığı Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğü’ne iletilmiştir.

Cevabi yazı ulaştığında belediyelerimizle paylaşılacaktır.

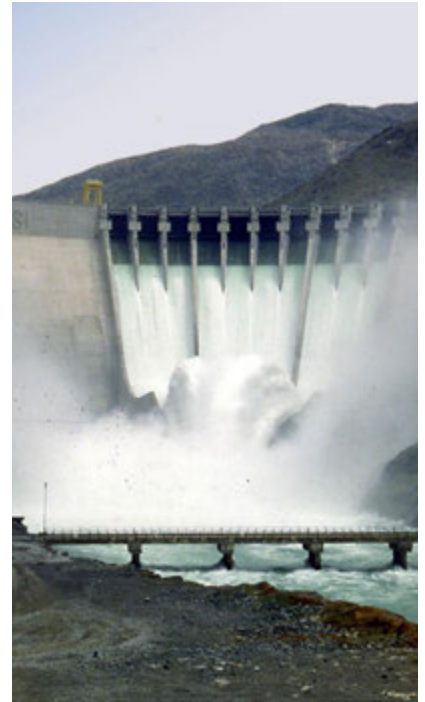
Baraj İnşası İçin Yapılan Kamulaştırmalarda Kamulaştırma Sahasına Mücavir Taşınmaz Malların Kamulaştırılması Hakkında Yönetmelik Taslağı İncelendi

Tarım ve Orman Bakanlığı DSİ Emlak ve Kamulaştırma Dairesi Başkanlığı’ndan Birliğimize gönderilen “Baraj İnşası İçin Yapılan Kamulaştırmalarda Kamulaştırma Sahasına Mücavir Taşınmaz Malların

Kamulaştırılması Hakkında Yönetmelik Taslağı” incelenmiştir.

Su Tahsisleri Hakkında Yönetmelik Taslağı İncelendi

Tarım ve Orman Bakanlığı DSİ Etüt, Planlama ve Tahsisler Dairesi Başkanlığı’ndan Birliğimize gönderilen “Su Tahsisleri Hakkında Yönetmelik Taslağı” incelenmiş, görüş ve önerilerimiz Bakanlığa iletilmiştir.

Yargı Kararı

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2015/4812

Karar tarihi : 7/2/2019

07/01/2015 tarihli ve 29229 sayılı Resmi Gazete

BASVURUNUN KONUSU

Başvuru açığa alınan kamu görevlisinin kesilen maaşının göreve iade edildikten sonra değer kaybına uğratılarak ödenmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkindir.

İNCELEME VE GEREKÇE

...

Somut olayda başvurunun hakkında yürütülen ceza soruşturması ve kovuşturması sırasında açıkta bulunduğu sürede alamadığı maaş farkları mahkûm edilmediğinden 657 sayılı Kanun'un 141. maddesi uyarınca kendisine ödenmiştir. Başvurucuya ödenen bu maaş farklarının Anayasa'nın 35. maddesi anlamında başvuru yönünden mülk oluşturduğu açıktır. Anayasa Mahkemesi daha önce değer kaybına ilişkin şikâyetleri mülkiyetten barışçıl yararlanmaya ilişkin birinci kural çerçevesinde incelenmiştir. Somut olayda da fark bir durum söz konusu olmadığından müdahale belirtilen genel ilke çerçevesinde incelenmiştir.

Mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin Anayasa'ya uygun olabilmesi için kanuna dayanması, kamu yaran amacı taşıması ve ayrıca ölçülülük ilkesi gözetilerek yapılması gerekmektedir. Ölçülülük ilkesi gereği kişilerin mülkiyet hakkının sınırlandırılması halinde elde edilmek istenen kamu yararı ile bireyin hakları arasında adil bir dengenin kurulması gerekir. Bu adil denge, başvurunun şahsi olarak aşırı bir yükü katlandığının tespit edilmesi durumunda bozulmuş olacaktır. Müdahalenin ölçülülüğünü değerlendirirken Anayasa Mahkemesi; bir taraftan ulaşılmak istenen meşru amacın önemini ve diğer taraftan müdahalenin niteliğini, başvurunun ve kamu otoritelerinin davranışlarının da göz önünde tutarak başvuruca yüklenen külfeti dikkate alacaktır.

Anayasa Mahkemesi kamu kurum ve kuruluşlarından olan çeşitli para alacaklarının değer kaybına uğratılarak ödenmesi-ne ilişkin şikâyetleri daha önce incelemiştir. Buna göre kamu makamlarının para borçlarını makul olmayan bir gecikme ile ödedikleri durumlarda para alacağında meydana gelen değer aşımalarının başvuruca üzerinde şahsi olarak aşırı bir yük oluşturması halinde müdahale ölçülü olmadığından mülkiyet hakkının ihlaline karar verilmiştir.

Başvurunun açıkta geçirdiği sürede alamadığı birikmiş maaş farkları idare tarafından kendisine ödenmiştir. Bu bakımından başvurunun mağduriyeti giderilmiş durumdadır. Bununla birlikte varlığı derece mahkemelerince de kabul edilen başvurunun bu alacağına yasal faiz işletilmemiştir. Diğer bir deyişle idare, ilgili kanun hükmü gereği başvurucaya açıkta geçirdiği sürelerde maaşını 1/3 oranında eksik ödemiş, başvurunun mahkûm edilmemesi sebebiyle 657 sayılı Kanun'un 141. maddesi kapsamında alacağı iade edilmiş ancak bu maaş kesintisi yönünden herhangi bir faiz ödemesi yapılamamıştır. İdare hukuku çerçevesinde hangi alacaklara faiz işletileceği, faiz oranının ne olacağı, faizin işletilme tarihinin belirlenmesi gibi hususlar Anayasa Mahkemesinin görevine girmemektedir. Bununla birlikte Anayasa Mahkemesinin yukarıdaki içtihadında da değinildiği üzere mülkiyet hakkı kapsamında görülen bir alacağın kamu makamlarınca haklı olmayan bir gerekçeyle geç ödenmesi durumunda bu alacağın enflasyon karşısında makul olmayacak bir oranda değer kaybına uğratılması mülk sahibine şahsi olarak aşırı bir külfet yüklemektedir.

Somut olayda başvuruca 1998 ile 2005 yılları arasında açıkta geçirdiği sürede alamadığı 1/3 oranındaki birikmiş maaş farkları iade edilmekle birlikte kendisine bir faiz ödemesi yapılmamıştır. Halbuki Türkiye İstatistik Kurumu verilerine göre başvurunun açığa alındığı 1998 yılı Temmuz ayındaki 100 TL'nin ödemenin yapıldığı 2010 yılı Ocak ayındaki karşılığı 1.286 TL olup arada geçen 11 yıl 6 aylık sürede gerçekleşen enflasyon oranı yaklaşık % 1.186 civarındadır. Bunun yanında başvurunun emekliye ayrıldığı 2005 yılı Mayıs ayındaki 100 TL'nin ödemenin yapıldığı 2010 Ocak ayındaki karşılığı da 149,17 TL olup aradan geçen 4 yıl 9 aylık sürede gerçekleşen enflasyon oranı yaklaşık % 49 civardır.

Bu durumda açığa almakla birlikte sonradan görevine iade edilen başvuruca söz konusu maaş kesintisinin ödenmesi gerektiği kamu makamlarınca saptanmış kesintisinin ödenmesi gerektiği kamu makamlarınca saptanan bir olgudur. Bu maaş tutarlarının başvurunun statüsü gereği ödendiği ve onun mülkiyet hakkı kapsamında olduğu ise kuşkusuzdur. Sonuç olarak söz konusu idari ve yargısal sürece bir bütün olarak bakıldığında ceza soruşturması nedeni ile açığa alınan kamu görevlisi başvurunun mülkiyet hakkı kapsamındaki maaşından yapılan kesintilerin yaklaşık 5 ile 11 yıl arasında değişen sürelerde kendisine iade edilebildiği, haklı bir gerekçesi ortaya konulamayan bu gecikmenin de belirtilen sürelerin uzunluğu da dikkate alındığında makul görülemeyeceği anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan Danıştay'ın aynı konuya ilişkin bazı kararlarında da konusu para olan borçlarda, alacaklının bu paradan mahrum kaldığı süre içinde uğrayacağı kayıplarının, başka bir anlatımla bu paranın kullanılmamasından dolayı yoksun kalınan kazancın karşılığı olarak faiz ödenmesi gerektiği. Danıştay bu kararlarında, sonuç olarak açığa alınan bir kamu görevlisinden yapılan maaş kesintilerinin faiziyle birlikte iade edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Dolayısıyla somut olay bağlamında derece mahkemelerinin başvurucuya faiz ödenmemesine ilişkin olarak yukarıdaki içtihadattan farklılaşan yorumu sonuç olarak başvurucunun alacağının enflasyon karşısında önemli değer kaybına uğratılarak ödenmesine yol açmıştır.

Sonuç olarak başvurucunun maaşından kesintilerin yapıldığı tarihlerden ödemenin yapıldığı tarihe kadar geçen süredeki enflasyon oranları dikkate alındığında mülkiyet hakkı kapsamında değerlendirilen söz konusu alacakların enflasyon oranları karşısında önemli ölçüde değer kaybına uğratılarak ödendiği anlaşılmaktadır. Buna karşın başvurucuya herhangi bir faiz ödemesi ise yapılmamış, faiz ödenmesi yönündeki başvurucunun talebi de idari ve yargısal makamlarca reddedilmiştir. Söz konusu değer kaybının oranı gözetildiğinde müdahaleyle başvurucuya şahsi olarak aşırı ve olağan dışı bir külfet yüklendiği, bu sebeple söz konusu müdahalenin kamunun yararı ile başvurucunun mülkiyet hakkının korunması arasında kurulması gereken adil dengeyi başvurucu aleyhine bozduğu kanaatine varılmıştır.

Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

....

Anayasa Mahkemesi başvurucunun maaşından yapılan kesintilerin daha sonra göreve iade edildiğinde enflasyon oranları karşısında değer kaybına uğratılarak ödenmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Somut başvuruda ihlalin bu sebeple idari bir işlemten kaynaklandığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte somut olayda söz konusu idari işleme başvurulabilecek bir kanun yolunun mevcut olduğu, bu yol tüketildikten sonra bireysel başvuruda bulunulduğu görülmektedir. Buna göre başvurucunun faiz ödenmesi için açtığı dava derece mahkemelerince reddedilmekle ihlalin sonuçları giderilememiştir. Halbuki başvurucuya talebi doğrultusunda faiz ödenmesi mülkiyet hakkının ihlaline yol açan değer kaybını giderebilecek bir araç olarak görülmelidir.

Bu durumda mülkiyet hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Buna göre yapılacak yeniden yargılama ise 6216 sayılı Kanunun 50. Maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda derece mahkemelerince yapılması gereken iş, öncelikle ihlale yol açan Mahkeme kararının ortadan kaldırılması ve nihayet ihlal sonucuna uygun olarak başvurucunun faiz talebi ile sınırlı olarak yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere ...İdare mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

KARAR VE SONUÇ: Açıklanan gerekçelerle mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın Kabul Edilebilir olduğuna, Anayasanın 35. Maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine, mülkiyet hakkının ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere kararın ... İdare Mahkemesine gönderilmesine ... oybirliği ile karar verildi.

**T.C.
SAYIŞTAY
TEMYİZ KURULU KARARI**

E. 2016/44369

T. No. 46175

T. 24/04/2019

ÖZET : Profesyonel spor kulübü içerisinde amatör takımlarının bulunması halinde amatör takıma yapılacak yardımın, sonuç olarak profesyonel nitelikteki kulübün bütçesine girecek olması nedeni ile belediyelerin bu spor kulüplerine yardım yapamayacağı hakkında

KARAR :

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 14'üncü maddesinde;

"Belediye, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla; (Değişik ikinci cümle: 12/11/2012-6360/17 md.) Gerektiğinde, sporu teşvik etmek amacıyla gençlere spor malzemesi verir, amatör spor kulüplerine ayni ve nakdî yardım yapar ve gerekli desteği sağlar, her türlü amatör spor karşılaşmaları düzenler, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan öğrencilere, sporculara, teknik yöneticilere ve antrenörlere belediye meclisi kararıyla ödül verebilir. Gıda bankacılığı yapılabilir.

(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/17 md.; Değişik: 12/7/2013-6495/100 md.) Belediyelerin birinci fıkranın (b) bendi uyarınca, sporu teşvik etmek amacıyla yapacakları nakdi yardım, bir önceki yıl genel bütçe vergi gelirlerinden belediyeleri için tahakkuk eden miktarın; büyükşehir belediyeleri için binde yedisini, diğer belediyeler için binde on ikisini geçemez.” Denilmektedir.

Mezkur mevzuat hükmü ile belediyelerin mahalli ve müşterek olmak şartı ile sadece amatör spor kulüplerine yardım yapmalarına izin verilmektedir. Diğer bir deyişle belediyelerce profesyonel spor kulüplerine aynı ve nakdi yardım yapılması mümkün değildir.

Ancak, Türkiye Spor Toto 2. Ligde mücadele eden ... Belediyespor’a nakdi yardımda bulunulduğu görülmüştür. ... Belediyespor kulübü içinde profesyonel ve amatör takımlar bulunmaktadır. Ancak kulübün içerisinde amatör takımlarının bulunması özü itibarıyla bir anlam ifade etmemektedir. Takımın amatör olması önem arz etmemekte olup, önemli olan kulübün profesyonel niteliğe haiz olmasıdır. Amatör takıma yapılacak yardımın, sonuç olarak profesyonel nitelikteki kulübün bütçesine gireceği açıktır. Bundan dolayı bu şekilde yardım yapılması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

Sorumlularca yapılan savunmalarda her ne kadar ... Belediyespor’un, Türkiye Spor Toto 2. Ligde mücadele eden profesyonel futbol kulübü olmasının yanı sıra, ... Belediye Spor Kulübü Derneğinin birçok branşta amatör olarak mücadele ettiği ileri sürülmüş ise de; yukarıda yer verilen mevzuat hükmünde de açıkça ifade edildiği üzere, kanun koyucu “amatör branşlara” nakdi yardım yapılabileceğinden bahsetmemiş “amatör spor kulüpleri” ifadesini kullanarak nakdi yardımın sınırlarını net olarak çizmiştir. Bu sebeple, Profesyonel bir kulüp olan ... Belediyespor’un bünyesinde amatör spor kulüplerinin de bulunduğundan bahisle bu hükmün genişletilebilme olanağı bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle sorumluların iddialarının reddi ile 118 sayılı İlâmin 5’inci maddesiyle ...-TL’nin tazminine dair hükmün TASDİKİNE, Oy çokluğuyla karar verildi.

T.C.
SAYIŞTAY
5.DAİRESİ

K. 2017/320

T. 08/11/2018

ÖZET : Belediyelerin derneklere ait binaların yapım ve onarımı üstlenmek suretiyle aynı yardımda bulunamayacağı hakkında.

KARAR :

Derneklere ait binaların bakım ve onarım işlerinin yaptırılması

..... İlçesi Dâhilindeki Belediye Hizmet Binaları ve Diğer Kamu Binalarının Bakım, Onarım ve Yenileme İşi kapsamında ilçe sınırları dâhilindeki bazı derneklere ait binaların bakım ve onarım işlerinin yaptırılması sonucuTL kamu zararına sebebiyet verilmesi ile ilgili olarak yapılan incelemede,

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun “Bütçelerden yardım yapılması” başlıklı 29’uncu maddesinde aynen “Gerçek veya tüzel kişilere kanuni dayanağı olmadan kamu kaynağı kullandırılmaz, yardımda bulunulamaz veya menfaat sağlanamaz. Ancak, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde öngörülmüş olmak kaydıyla; kamu yararı gözetilerek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapılabilir. Bu yardımların yapılması, kullanılması, izlenmesi, denetlenmesi ve kamuoyuna açıklanmasına ilişkin esas ve usuller Maliye Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.” Düzenlemesi yer almaktadır.

Görüldüğü gibi genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ancak bütçelerinde öngörülmüş olması kaydıyla; kamu yararı gözeterek dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapabilmektedir. Söz konusu madde önceleri belediyeleri de kapsamakta iken, 12/11/2012 tarih ve 6360 sayılı Kanun’un 19’uncu maddesi ile 5393 sayılı Belediye Kanunu’nun 75’inci maddesine eklenen fıkra ile belediyelerin dernek, vakıf, birlik, kurum, kuruluş, sandık ve benzeri teşekküllere yardım yapabilmesinin önü tamamen kapanmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Diğer Kuruluşlarla İlişkiler” başlıklı 75’inci maddesine 6360 sayılı Kanun’la eklenen fıkra aynen “5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nun 29’uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanunu’nun 10’uncu maddesi; belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanmaz.” denilmektedir.

Mezkur Kanun'un 14'üncü maddesinde belediyenin görev ve sorumlulukları sayılmış, amatör spor kulüplerine yapılacak yardım dışında diğer derneklere, sivil toplum kuruluşlarına, siyasi partilere veya kişilere ücretsiz hizmet ve yardım yapılabileceğine dair bir hükme yer verilmemiştir.

Yukarıda özetlenen mevzuat düzenlemelerinden anlaşılağı üzere, belediyelerin derneklerin yapım işlerini üstlenmek suretiyle aynı yardımda bulunulması mümkün görölmemektedir.

Bu itibarla, İlçesi Dâhilindeki Belediye Hizmet Binaları ve Diğer Kamu Binalarının Bakım, Onarım ve Yenileme İş kapsamında ilçe sınırları dâhilindeki bazı derneklere ait binaların bakım ve onarım işlerinin yaptırılması sonucuTL kamu zararına sebebiyet verilmişse de, bu tutartarih yevmiyeli muhasebe işlem fişi ile'den tahsil edildiğinden ilişilecek husus kalmadığına,

İş bu ilamın tebliğ tarihinden itibaren 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 55'inci maddesi gereğince altmış gün içerisinde Sayıştay Temyiz Kurulu nezdinde temyiz yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.

Genelge

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 25223279-700-E.1487
Konu : e-Belediye Bilgi Sistemi Projesi

10/04/2019

İlgi : 31.05.2018 tarihli ve 25223279-700-2457 sayılı yazımız.

e-Belediye Bilgi Sistemi; Belediyelerin kendi içinde ve tüm kamu kurum ve kuruluşları ile elektronik ortamda kesintisiz yazışma yapması, ihtiyaç olan verilere tek noktadan sağlanacak entegrasyonlarla ulaşması, hizmetlerin kolayca e-Devlet kapısına taşınması, zaman ve mekandan bağımsız hizmet sunma ve Belediyeyi yönetme imkanı sağlayan, vatandaş odaklı yerel yönetim anlayışına uygun, ortak bir sistem altyapısında çalışan Ülkemizin temel bilgi sistemlerinden birisidir.

e-Belediye Bilgi Sistemi Projesi, Cumhurbaşkanlığı 1. ve 2. 100 Günlük icraat Programlarında, Bakanlığımız 2019 - 2023 Stratejik Planında, 10. Kalkınma Planında yer almaktadır. Ayrıca 2017 yılı 180 günlük (Temmuz - Aralık) acil eylem planı dâhilinde oluşturulan e-Devlet Zaman Planında, tüm Belediyelerin Yararlanabileceği, elektronik belge yönetim sistemi (EBYS) ve ruhsat bilgi sistemi (RUBİS) modüllerinin hazırlanarak Belediyelerin kullanımına sunulması sorumluluğu Bakanlığımıza verilmiştir. Proje toplam 68 modülden oluşmaktadır. Yönetim Bilgi Sistemlerine tekabül eden 48 modülün Bakanlığımızca, Coğrafi Bilgi Sistemlerine tekabül eden 20 modülün ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yapılmasına karar verilmiştir. e-Belediye Bilgi Sistemi 13.11.2017 tarihinde onaylanmış olup eş zamanlı olarak önceden belirlenen belediyelerde pilot uygulamaya başlanmıştır.

Halen 6'sı Büyükşehir Belediyesi, 13'ü İl Belediyesi olmak üzere 200'den fazla belediye ve bağlı kurumları 20.300 kullanıcı ile e-Belediye Bilgi Sisteminde uygulamaya açılan 17 modülü kullanmaktadır. Sistemi yaygınlaştırma kapsamında eğitim çalışmaları hızlı bir şekilde devam etmektedir.

e-Belediye Bilgi Sistemi Projesinin ortak veri tabanı ve altyapıda standart yazılımlar ile çalışması; tüm belediyelerin bilgi güvenliği standartlarında çalışmasına, siber tehditlere karşı standart tedbirlerin alınması ve kişisel verilerin gereği gibi korunmasına imkan sağlayacaktır.

15.02.2018 Tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren "7099 Sayılı Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" ile 5393 Sayılı Kanuna ek Madde 3 ve Geçici Madde 10 eklenerek e-Belediye Bilgi Sisteminin bütün Belediyelerde kullanılması zorunlu hale gelmiştir.

e-Belediye Bilgi Sisteminin belediyeler tarafından kullanılmasıyla ilgili yasal ve idari düzenlemeler ile sistemin getirdiği avantajlar göz önünde bulundurulduğunda; belediyelerin başka bilgi sistemlerine yatırım yapması uygun görülmemekte olup henüz e-Belediye Bilgi Sistemine dahil olmayan belediyelerin bir an önce sisteme dahil olması için gereken hassasiyetin gösterilmesi hususunda,

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

T.C.
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
İller İdaresi Genel Müdürlüğü

Sayı : 91595350-010.99-E.11688
Konu : Kamu Görevlileri Etik Kurulu

03/07/2019

Bilindiği üzere, 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun gereğince; kamu görevlilerinin uymaları gereken saydamlık, tarafsızlık, dürüstlük, hesap verebilirlik, kamu yararını gözetme gibi etik davranış ilkelerini belirlemek ve uygulamayı gözetmek üzere kurulan Kamu Görevlileri Etik Kurulu, kamu görevlilerinin görevlerini yürütürken uymaları gereken etik davranış ilkelerini hazırlayacağı yönetmeliklerle belirlemek, etik davranış ilkelerinin ihlâl edildiği iddiasıyla re'sen veya yapılacak başvurular üzerine gerekli inceleme ve araştırmayı yaparak sonucu ilgili makamlara bildirmek, kamuda etik kültürünü yerleştirmek üzere çalışmalar yapmak veya yaptırmak ve bu konuda yapılacak çalışmalara destek olmakla görevli ve yetkilidir.

Diğer taraftan, 5176 sayılı Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun genel bütçeye dâhil daireler, katma bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlar, mahalli idareler ve bunların birlikleri, kamu tüzel kişiliğini haiz olarak kurul, üst kurul, kurum, enstitü, teşebbüs, teşekkül, fon ve sair adlarla kurulmuş olan bütün kamu kurum ve kuruluşlarında çalışan; yönetim ve denetim kurulu ile kurul, üst kurul başkan ve üyeleri dâhil tüm personeli kapsamakla birlikte aynı Kanunun “Kurula veya yetkili disiplin kurullarına başvuru” başlıklı 4’üncü maddesinde; “Bu Kanun kapsamındaki kamu kurum ve kuruluşlarında etik davranış ilkelerine aykırı uygulamalar bulunduğu iddiasıyla, en az genel müdür veya eşiti seviyedeki kamu görevlileri hakkında Kurula başvurulabilir. Hangi unvanların genel müdür eşiti sayılacağı kurum ve kuruluşların teşkilât yapısı ve yürüttükleri hizmetlerin niteliği dikkate alınarak Kurul tarafından belirlenir. Diğer kamu görevlilerinin, etik davranış ilkelerine aykırı uygulamaları bulunduğu iddiasıyla yapılacak başvurular, ilgili kurumların yetkili disiplin kurullarında, Kurul tarafından çıkarılan yönetmeliklerde belirlenen etik davranış ilkelerine aykırılık olup olmadığı yönünden değerlendirilir. Değerlendirme sonucu alınan karar, ilgililere ve başvuru sahibine bildirilir. ...” hükmüne yer verilmiştir.

Bu çerçevede; Bakanlığımızın Müfettiş, Kontrolör, Denetim Elemanı vb. görevlileri tarafından yapılan denetimler esnasında mevzuata aykırı olmamakla birlikte etik değerlere aykırılık, etik davranış ilkelerinin ihlali gibi hususların tespit edilmesi durumunda bu hususlardan;

-Disiplin kurullarının görev alanında olan kişilerle ilgili işlem dosyasının yetkili disiplin kuruluna tevdi edilmesinin sağlanması,
-Kamu Görevlileri Etik Kurulunun görev alanında olan kişilerle ilgili işlem dosyasının ise Bakanlık Makamına gönderilmesi,

Ayrıca yazımız içeriğindeki hususlarda başta Müfettiş, Kontrolör, Denetim Elemanı olmak üzere ilgililerin mutlaka bilgilendirilmesi; konuyla ilgili gereken hassasiyetin gösterilerek herhangi bir aksaklığa meydan verilmemesi hususlarında;

Bilgi ve gereğini önemle rica ederim.

T.C.

ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 14399437-609-E.160080

16/07/2019

Konu : LAR-3 Projesi Hk.

Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından yürütülen, Avrupa Birliği tarafından finanse edilen ve ortak yararlanıcıları İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olan Yerel Yönetim Reformu III. Aşama Projesi belediyelerimizin muhtelif alanlarda kapasitelerinin artırılması ve yerel düzeyde katılımcılığın güçlendirilmesi konularında çalışmalarına başlamış bulunmaktadır

Projenin içeriğine ilişkin ayrıntılı bilgi notu yazımız ekinde gönderilmekte olup projenin her aşamasının belediyelerimizin yakın işbirliği ve katkıları ile sürdürülmesi proje amaçlarının yerine getirilmesi açısından büyük önem arz etmektedir.

Bu çerçevede; projede öngörülen faaliyetlerin katılımcı bir süreç ile yürütülmesi için önümüzdeki dönemlerde çeşitli çalıştaylar, anketler ve konferanslar düzenlenecektir. Faaliyetlerin içeriğine göre seçilecek ve söz konusu çalışmalara davet edilecek belediyelerimizin proje toplantılarına katılım sağlamaları önem arz etmektedir.

Sözü geçen etkinliklere ilişkin davetler yazımız ekinde iletişim bilgileri belirtilen proje yönetim ekibi tarafından ilgili belediyelerimize gönderildiğinde gerekli geri dönüşlerin kendilerine sağlanması gerekmektedir. Konunun iliniz dâhilindeki bütün belediyelere duyurulması hususunda, Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

T.C.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI

Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30343279-045.03- 244823

23/07/2019

Konu : Sözleşmelerin Feshi/ Devri/Süre Uzatımı

Bilindiği üzere, 17/01/2019 tarihli ve 7161 sayılı Vergi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 32’ nci maddesi ile 05/01/2002 tarihli 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa eklenen “Sözleşmelerin tasfiyesi veya devri” başlıklı Geçici 4 üncü madde eklenmiştir.

Söz konusu madde ile yüklenicilere anılan madde kapsamında belirlenen şartları taşıması kaydıyla sözleşmenin feshi, devri ve süre uzatımı imkânı getirilmiştir.

İdareler anılan Kanun çerçevesinde Bakanlığımızın 13/02/2019 tarihli ve 256 sayılı Genel Yazısında belirtilen bilgi ve belgelerini (sözleşme vb) görüş almak üzere bakanlığımıza göndermekte ve Bakanlığımız da hızlı ve etkin bir şekilde gelen sözleşmelere görüş vermektedir.

Bu çerçevede, bakanlığımızca tasfiye (fesih) talebi uygun bulunmayan (olumsuz görülen) ve idarece de olumsuz görüş bildirilen ve halen devam eden sözleşmelere yönelik olarak, yüklenicilerin, sözleşmeye taraf idarelere süre uzatımı veya devir talebi ile başvuruda bulundukları bilgisi Bakanlığımıza iletilmiştir.

Konu Bakanlığımızca incelenmiş olup, kamu hizmetlerinin kesintisiz bir şekilde yürütülmesini teminen, Bakanlığımızca tasfiye (fesih) talebi uygun bulunmayan (olumsuz görülen) ve idarece de olumsuz görüş bildirilen ve halen devam eden sözleşmelere ilişkin olarak;

Yüklenicilerin bu doğrultudaki süre uzatımı ve /veya devir taleplerinin olması halinde sözleşmeye taraf ilgili idarelere müracaat etmeleri,

Sözleşmeye taraf idarelerce, yüklenicilerin süre uzatımı ve/veya devir taleplerinin değerlendirilerek sonuçlandırılması,

Sözleşmeye taraf idarelerce, yüklenicilerin söz konusu taleplerinin Bakanlığımızdan tekrar görüş almaksızın

4735 sayılı Kanunun Geçici 4'ncü maddesi kapsamında sonuçlandırılabilceği değerlendirilmiştir.

Bu kapsamda yapılan süre uzatımı ve devirlere ilişkin karara ait bilgilerin (işin adı, yüklenici adı, sözleşme tarihi, ihale tarihi ve talebin olumlu veya olumsuz görülme gerekçesi) sözleşmeye taraf idareler tarafından alınan karar tarihinden itibaren 15 gün içerisinde Bakanlığımıza (Strateji Geliştirme Başkanlığına) gönderilmesi hususunda bilgilerini ve gereğini arz/rica ederim.

Soru & Cevap

Sorularınızı
www.tbb.gov.tr
adresinde yayınlanan
Birliğimiz web
sitesindeki
“Soru-Cevap”
formunu doldurarak
iletebilirsiniz.

1) Meclis üyelerine asgari geçim indirimi ödenir mi? Geçmişe dönük ödeme yapılması ile uzlaşma yoluna gidilmesi mümkün müdür?

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 61’inci maddesinde ücret tanımı yapılmış, bu Kanunun uygulanmasında belediye meclisi üyelerine bu sıfatları dolayısıyla ödenen veya sağlanan para, ayın ve menfaatlerin ücret sayılacağı, Kanunun 94’üncü maddesinde de hizmet erbabına ödenen ücretler ile 61’inci maddede yazılı olup ücret sayılan ödemelerden (istisnadan faydalananlar hariç), 103 ve 104’üncü maddelere göre vergi tevkifatı yapılacağı düzenlenmiştir.

04/12/2007 tarihli ve 26720 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 265 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin, “Birden Fazla İşverenden Ücret Alan Ücretlilerde Asgari Geçim İndirimi Uygulaması” başlıklı 10.1 bölümünde; aynı zamanda birden fazla işverenden ücret alınması halinde, asgari geçim indirimi uygulamasının, en yüksek ücretin elde edildiği işveren tarafından gerçekleştirileceği hüküm altına alınmıştır.

265 seri nolu Gelir Vergisi Genel Tebliğinin, “Medeni Durum ve Eşin Gelirinin Olmadığının Tespiti” başlıklı 6. bölümünde ücretlilerin, medeni durumları ve çocuk sayıları ile eşinin iş ve gelir durumu hakkında Tebliğ ekinde yer alan “Aile Durumu Bildirimi” ile işverenlerine bildirimde bulunacakları, durumlarında herhangi bir değişiklik olması halinde (evlenme, boşanma, ölüm, doğum vb.) bu değişiklikleri işverene bir ay içerisinde bildirecekleri, asgari geçim indirimi oranını etkileyen değişikliklerin, söz konusu değişikliğin işverene bildirildiği tarih itibarıyla uygulanacağı düzenlenmiştir.

5393 sayılı Kanunun 18’inci maddesinin birinci fıkrasının (h) bendinde “vergi, resim ve harçlar dışında kalan ve miktarı beşbin TL’den fazla dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarını sulh ile tasfiyeye, kabul ve feragat karar vermek” belediye meclisinin, 34’üncü maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde “vergi, resim ve harçlar dışında kalan dava konusu olan belediye uyuşmazlıklarının anlaşma ile tasfiyesine karar vermek” belediye encümeninin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri çerçevesinde; meclis üyelerine yapılan huzur hakkı nedeniyle asgari geçim indirimi ödenileceği, bu ödemeler dışında başka bir ücret geliri elde edilmesi halinde asgari geçim indiriminin en yüksek ücret gelirinə uygulanması gerektiği, aile durum bildiriminin belediyeye verilmesinden itibaren bu ödemenin yapılabileceği, aile durum bildirimi verilmeyen dönemler için geriye dönük olarak ödeme yapılmasının mümkün olmadığı, asgari geçim indirimi ücretliler için vergisel bir avantaj olarak değerlendirildiğinden 5393 sayılı Kanunun 18 ve 34’üncü maddeleri kapsamında sulh ile tasfiye yapılmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

2) Sözleşmeli personel ücretleri Hazine ve Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü genelgesinde yer alan tavan ücretlerin daha altında belirlenebilir mi?

5393 sayılı Belediye Kanununun 49’ncü maddesinde sözleşmeli olarak istihdam edilecekler ödenek net ücretin, söz konusu kadro unvanı için birinci derecenin birinci kademesi esas alınmak suretiyle 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre tespit edilecek her türlü ödemeler toplamının net tutarının yüzde 25 fazlasını geçmemek üzere belediye meclisi kararıyla belirleneceği, genel hükümlere göre birinci dereceden kadro ihdas edilemeyen kadro unvanları için ise o kadro unvanından ihdası yapılmış en yüksek kadro derecesinin birinci kademesinin esas alınacağı ve yapılacak ödemenin azami tutarının yukarıda belirtilen usûle göre tespit olunacağı ifade edilmiştir.

Sözleşmeli personele ödenecek ücret tavanı, Hazine ve Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü’nün çıkarmış olduğu genelgeler ile parasal olarak belirlenmektedir. Mahalli idarelerin sözleşmeli personel ücret tavanları da en son 10/01/2019 tarihli ve 148 sayılı Genelge ile belirlenmiştir. Sözleşmeli personele verilecek ücretin üst limiti belirlenmişken, alt limitinin ne olacağı konusunda mevzuatımızda herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle sözleşmeli personel ücretlerinin asgari ücretin altında olmamak kaydıyla genelgede belirlenen tavan ücretin altında belirlenmesinin mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

3) Yapı kayıt belgesi alınan taşınmazların emlak vergisi tahakkukları hangi yıla göre yapılacaktır? Geriye dönük emlak vergisi tahakkuku yapılabilir mi?

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 9’uncü maddesinde bina vergisi mükellefiyetinin;

- 33’üncü maddenin (1) ila (7) numaralı fıkralarına yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vuku bulduğu, aynı maddenin (8) numaralı fıkrasında yazılı halde ise bu duruma bağlı olarak takdir işleminin yapıldığı tarihi,
- Dört yılda bir yapılan takdir işlemlerinde takdir işleminin yapıldığı tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

takip eden bütçe yılından itibaren başlayacağı hüküm altına alınmıştır.

1319 sayılı Kanunun 33'üncü maddesinde vergi değerini tadil eden sebepler;

1. Yeni bina inşa edilmesi (Mevcut binalara ilaveler yapılması veya asansör veya kalorifer tesisleri konulması yeni inşaat hükmündedir.)

2. Bir binanın yanması, yıkılması suretiyle veya sair sebeplerle tamamen veya kısmen harabolması veya binada mevcut asansör veya kalorifer tesislerinin kısmen veya tamamen kaldırılması;

3. Bir binanın kullanım tarzının tamamen değiştirilmesi veya bir binanın ikamete mahsus mahallerinden bir kısmının dükkan, mağaza, depo gibi ticaret ve sanat icrasına mahsus mahaller haline kalbedilmesi, (Bu hükmün uygulanmasında bir apartmanın her dairesi bir bina sayılır ve tadil sebebi, yalnız kullanım tarzı tamamen veya kısmen değiştirilen daire için geçerli olur.)

4. Arazinin hal ve heyetinde değişiklik olması:

a) Arazinin fidanlandırılması veya ağaçlandırılması, bağ haline getirilmesi;

b) Fidanlı, ağaçlı veya kütüklü bir arazinin tarla haline getirilmesi veya gelmesi;

c) Tarım yapılan bir arazinin tabii bir afet veya arıza sebebiyle veya sair sebepler yüzünden tarıma elverişsiz hale gelmesi.

d) Tarım yapılmıyan bir arazinin tarıma elverişli hale getirilmesi,

e) Arazinin parsellenmek suretiyle arsalar haline getirilmesi.

5. Bir binanın mütemmimi durumunda olan arazinin mütemmimlik durumundan çıkması veya bir arazi ve arsanın bina mütemmimi durumuna girmesi.

6. Bir bina veya arazinin takvim veya ifraz edilmesi veya mükellefinin değişmesi (Araziden bir kısmının istimlak edilmesi de ifraz hükmündedir.)

7. Müteaddit arazi ve arsaların tek bir arazi ve arsa haline getirilmesi veya müteaddit hisselerle ayrılmış olan bir binanın bütün hisselerinin birleştirilmesi.

8. Herhangi bir sebep yüzünden bir şehir, kasaba veya köyün tamamında devamlı olmak üzere bina veya arazinin değerlerinde % 25 i aşan oranda artma veya eksiltme olması; olarak düzenlenmiştir.

213 sayılı Kanunun 114'üncü maddesinin birinci fıkrasında; vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından başlayarak beş yıl içinde tarh ve mükellefe tebliğ edilmeyen vergilerin zamanaşımına uğrayacağı düzenlenmiştir.

Sorunuzda bahsettiğiniz yerler bakımından, ne zaman yapıldığı bilinmeyen binalarda telefon, elektrik veya su abonelik tarihlerine, numarataj kayıtlarına ve adres bildirimlerine göre değerlendirme yapılarak, aboneliklerin tarihi eski ise en fazla 5 yıl geriye dönük emlak vergisi tahakkuku yapılabileceği, söz konusu bilgilere erişilememesi durumunda yapı kayıt belgesinin 31/12/2017 tarihinden önce yapılan binaları kapsadığı göz önünde bulundurularak yapı kayıt belgesi almış binaların bir sonraki yıldan itibaren (2018) mükellef olduğunun kabul edilebileceği, her bir yapıya ilişkin verinin kendi içinde değerlendirilmesi gerektiği ve bu kapsamda mükellefiyet başlangıçlarının da farklı olabileceği değerlendirilmektedir.

4) Ruhsatsız veya ruhsat ve eklerine aykırı olarak başlanan yapılarla ilgili olarak 3194 sayılı İmar Kanununun 32 ve 42'nci maddeleri gereğince encümen kararı alınmıştır. İmar barışı kapsamında ilgililerince yapı kayıt belgesi alınması durumunda daha önce alınmış olan encümen kararlarının encümen tarafından iptal edilmesi gerekir mi?

7143 sayılı Vergi ve Diğer Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun ile 3194 sayılı Kanuna eklenen Geçici 16'ncı maddede; 31/12/2017 tarihinden önce yapılmış olan yapılar için, 31/10/2018 tarihine kadar yetkili kurumlara başvurulması ve 31/12/2018 tarihine kadar kayıt bedelinin ödenmesi (538 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile başvuru tarihi 15/06/2019, ödeme tarihi 30/06/2019 olarak değiştirilmiştir.) halinde bu yapılara yapı kayıt belgesi verilebileceği, yapı kayıt belgesi verilen yapılarla ilgili olarak da, 3194 sayılı Kanun uyarınca alınmış yıkım kararları ile tahsil edilemeyen idari para cezalarının iptal edileceği düzenlenmiştir.

Maddede "Yapı Kayıt Belgesi verilen yapılarla ilgili bu Kanun ve 2960 sayılı Kanun uyarınca alınmış yıkım kararları ile tahsil edilemeyen idari para cezaları iptal edilir." ibaresi kullanılmak suretiyle yapı kayıt belgesinin doğal sonucu olarak bu kararların iptalinin öngörüldüğü ve bir takdir yetkisi de barındırmadığı için iptale ilişkin yeni bir karar alınmasına gerek olmadığı düşünülmektedir.

Bununla birlikte vatandaşlarca dilekçe verilerek encümence verilmiş yıkım ve idari para cezalarının kaldırılmasının talep edilmesi veya belediye kayıtları konusunda ileride tereddüt yaşanmaması bakımından 3194 sayılı Kanunun ilgili maddesine atıfta bulunularak, yapı kayıt belgesi sunan vatandaşların yıkım ve ödenmemiş idari para cezalarının iptal edildiğine ilişkin yeni bir karar alınmasının da mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

5) Mülkiyeti büyükşehir belediyesine ait olan ancak ilçe belediyesinin sorumluluk alanında bulunan ve üçüncü şahıslar tarafından işletilen işyerlerinin ilan ve reklam vergisi hangi belediye tarafından alınacaktır?

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde; büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cad-

de, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında sayılmıştır.

Kanunun 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (e) bentlerinde; büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalarda tahsil edilecek her türlü belediye vergi, resim ve harçlarının ve 7'nci maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde belirtilen alanlar ile bu alanlara cephesi bulunan binalar üzerindeki her türlü ilân ve reklamların vergileri ile asma, tahsis ve bakım ücretlerinin büyükşehir belediyesinin gelirleri arasında olduğu düzenlenmiştir.

Kanunun 27'nci maddesinin ikinci fıkrasında; büyükşehir belediyelerinde meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park, spor ve kültürel tesislerin büyükşehir belediyesi ile büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dağılımına ilişkin esasların büyükşehir belediye meclisi tarafından belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

Bu kapsamda sorunuzda bahsi geçen yerlerin Kanunun 23'üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen "büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalarda" içinde olup olmadığının belirlenmesi ve bu alanlar içinde değilse mülkiyeti büyükşehir belediyesine ait olsa da üçüncü kişi tarafından işletilen yerin ilan ve reklam vergisinin ilçe belediyesince tahsil edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

6) Sözleşmeli eğitimci olarak görev yaparken 6495 sayılı Kanunla memuriyet kadrosuna geçiş yapan 4 yıllık lisans mezunu personel, yine GİH sınıfında bulunan antrenör kadrosuna atanabilir mi?

04/07/2009 tarihli ve 27278 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Mahalli İdareler Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 5'inci maddesinin (2)'nci fıkrasında "antrenör" unvan değişikliğine tabi kadrolar arasında sayılmıştır.

Yönetmeliğin 8'inci maddesinde; unvan değişikliği sınavında başarılı olmak ve yükseköğrenim mezunu olanların 1-4 dereceli kadrolara atanmaları için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 68 inci maddesinin (B) bendinde belirtilen süre kadar hizmeti bulunmak, unvan değişikliği suretiyle atanacaklarda aranacak genel şartlar olarak belirlenmiştir.

Yine 9'uncu maddede unvan değişikliği suretiyle antrenör kadrosuna atanabilmek için; en az ortaöğretim mezunu olmak ve özel mevzuatında öngörülen diploma veya kurs bitirme belgesine sahip olmak gerektiği belirtilmiştir.

657 sayılı Kanunun 68'inci maddesinin (B) bendinde; eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfı ile sağlık hizmetleri ve yardımcı sağlık hizmetleri sınıfı hariç, sınıfların 1, 2, 3 ve 4 üncü derecelerindeki kadrolarına, derece yükselmesindeki süre kaydı aranmaksızın, atanmasındaki usule göre daha aşağıdaki derecelerden atama yapılabileceği ancak, bu şekilde bir atamanın yapılabilmesi için ilgilinin;

- 1'inci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300 ve daha yukarıda olanlar için en az 12 yıl,
- 1'inci ve 2'nci dereceli kadrolardan ek göstergesi 5300'den az olanlar için en az 10 yıl,
- 3'üncü ve 4'üncü dereceli kadrolar için en az 8 yıl,

hizmetinin bulunması ve yükseköğrenim görmüş olmasının şart olduğu ve dört yıldan az süreli yükseköğrenim görenler için bu sürelere iki yıl ilave edileceği hükmü bulunmaktadır.

657 sayılı Kanuna 6495 sayılı Kanunla eklenen Geçici 41'inci maddenin birinci fıkrasının (b) bendinde "İl özel idaresi, belediye ve bağlı kuruluşları ile mahalli idare birliklerinde 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde 25/6/2013 tarihi itibarıyla çalışmakta olan ve 48 inci maddede belirtilen genel şartları taşıyanlardan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz gün içinde yazılı olarak başvurular, sözleşmeli personel olarak çalıştırılmalarına esas alınan memur kadrolarına bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren doksan gün içinde kurumlarınca atanırlar." hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede; sözleşmeli eğitimci kadrosunda çalışan personelin 6495 sayılı Kanun kapsamında memuriyete atamasında çalıştırılmasına esas alınan eğitimci kadrosuna atamasının yapılmasının doğru olduğu, eğitimci kadrosunda bulunan bu personelin, unvan değişikliği sınavında başarılı olmak ve Yönetmelikteki şartları sağlamak suretiyle antrenör kadrosuna atamasının yapılabileceği değerlendirilmektedir.

7) Belediyede sözleşmeli mühendis olarak çalışan personel iş güvenliği uzmanı olarak görevlendirilebilir mi?

6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun 8'inci maddesinin beşinci fıkrasında İş güvenliği uzmanlarının görev alabilmeleri için; çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde (A) sınıfı, tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde en az (B) sınıfı, az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde ise en az (C) sınıfı iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip olmaları şartının aranacağı, yedinci fıkrasında kamu kurum ve kuruluşlarında ilgili mevzuata göre çalıştırılan işyeri hekimi veya iş güvenliği uzmanı olma niteliğini haiz personelin, gerekli belgeye sahip olmaları şartıyla asli görevlerinin yanında, belirlenen çalışma süresine riayet ederek çalışmakta oldukları kurumda veya ilgili personelin muvafakati ve üst yöneticinin onayı ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında görevlendirilebileceği ve bu şekilde görevlendirilecek personele, görev yaptığı her saat için (200) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı tutarında ilave ödemenin, hizmet alan kurum tarafından yapılacağı, bu ödemeden damga vergisi hariç herhangi bir kesinti yapılmayacağı, bu durumdaki görevlendirmeye ilişkin ilave ödemelerde, günlük mesai saatlerine bağlı kalmak kaydıyla, aylık toplam seksen saatten fazla olan görevlendirmelerin dikkate alınmayacağı düzenlenmiştir.

29/12/2012 tarihli ve 28512 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İş Güvenliği Uzmanlarının Görev Yetki Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelikte iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerinde görevli iş güvenliği uzmanlarının nitelikleri, eğitimleri ve belgelendirilmeleri, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esasları düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin 4'üncü maddesinde iş güvenliği uzmanı, iş sağlığı ve güvenliği alanında görev yapmak üzere Bakanlıkça yetkilendirilmiş, iş güvenliği uzmanlığı belgesine sahip, Bakanlık ve ilgili kuruluşlarında çalışma hayatını denetleyen müfettişler ile mühendislik veya mimarlık eğitimi veren fakültelerin mezunları ile teknik eleman olarak tanımlanmış, 7'nci maddesinde ise iş güvenliği uzmanlarının nitelikleri ve görevlendirilmeleri ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde; gerek Kanun gerekse Yönetmelikte sözleşmeli personelin iş güvenliği uzmanı olarak çalıştırılmayacağına dair bir ifade yer almadığından ve iş güvenliği uzmanı olma niteliğini haiz personelin, gerekli belgeye sahip olmaları şartıyla asli görevlerinin yanında iş güvenliği uzmanı olarak da çalışabileceğinden hareketle sözleşmeli olarak çalışan ve iş güvenliği sertifikası bulunan personelin aranan niteliklere de sahip olması halinde iş güvenliği uzmanı olarak görevlendirilebileceği, bu şekilde görevlendirilecek personele Kanunun 8'inci maddesinde belirtilen hesaplama göre ücret ödenebileceği değerlendirilmektedir.

8) 2005 yılında memur olarak göreve başlayan 4 yıllık yüksekokul mezunu personelimiz 2018 yılında belediye başkan yardımcılığı kadrosuna, bu kadroda 6 ay 7 gün görev yaptıktan sonra da yazı işleri müdürlüğü kadrosuna atanmıştır. Yapılan işlem mevzuata uygun mudur?

04/07/2009 tarihli ve 27278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin 20'nci maddesinin (c) bendinde; bu Yönetmelik kapsamı dışında bulunan daha üst görevlerde en az altı ay süreyle çalışmış olanların, aranan şartları taşımak kaydıyla bu yönetmeliğin 5'inci maddesinde yer alan, yönetim, araştırma planlama ve hukuk hizmetleri gruplarında gösterilen kadrolara sınavsız atanabilecekleri hüküm altına alınmıştır.

Müdürlük kadrosuna atanmak için gerekli şartlar bahse konu Yönetmeliğin 7'nci maddesinde sayılmış olup yazınızda yer alan bilgilerden ilgilinin müdürlük kadrosuna atanabilmek için hizmet süresi ve eğitim yönünden aranan nitelikleri taşıdığı, belediye başkan yardımcılığı kadrosunun Yönetmelik kapsamı dışında tutulması ve bu görevin statü ve sorumluluk bakımından daha üst görev olarak nitelendirileceği dikkate alındığında bu kadroda 6 ay süreyle görev yapan personelinizin müdürlük kadrosuna atanmasında mevzuata aykırılık bulunmadığı değerlendirilmektedir.

9) İmar planında ticari saha olarak belirlenen ve küçük sanayi sitesine yakın olan yerlerde, tamir bakım atölyeleri kurulmak istenmektedir, bu yerlere gayrisihhi müessese olarak iş yeri açma ve çalışma ruhsatı verilebilir mi?

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde sürdürülebilir kalkınma ilkesine uygun olarak çevrenin korunmasını sağlamak; gayrisihhi işyerlerini, eğlence yerlerini, halk sağlığına ve çevreye etkisi olan diğer işyerlerini kentin belirli yerlerinde toplamak; büyükşehir belediyelerinin görev yetki ve sorumlulukları arasında sayılmıştır. Benzer hükme 5393 sayılı Belediye Kanununun 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (o) bendinde de yer verilmiştir.

10/08/2005 tarihli ve 25902 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin Ek-2 listesinde bakım ve tamir yerleri özelliklerine göre gayrisihhi müesseseler arasında sınıflandırılmış, bunlardan oto bakım ve servis istasyonları; kaporta, boya, motor bakımı, elektrik, oto egzozcuları, ikinci sınıf gayrisihhi müessese, akü tamir yerleri ise üçüncü sınıf gayrisihhi müessese olarak sayılmıştır.

Yönetmeliğin 23'üncü maddesinde ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhi müesseselerle ilgili düzenlemelere yer verilmiş, birinci fıkrada ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhi müessese açmak isteyen gerçek ve tüzel kişilerin işin özelliğine göre bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kriterlere uygun olarak işyerini düzenledikten sonra bu Yönetmeliğin eki Örnek 2'de yer alan başvuru formunu doldurarak yetkili idareye ibraz edeceği, ikinci fıkrada yetkili idarelerin, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhi müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemeleri esas alacağı, diğer fıkralarında ve Yönetmeliğin 24 ila 28'inci maddelerinde ise bu müesseselerle ilgili dikkat edilecek diğer düzenlemelere yer verilmiştir.

Yönetmeliğin 26'nci maddesinde ise bir gayrisihhi müessesenin, öncelikle kendi türündeki işyerlerine mahsus sanayi bölgesinde kurulmasının esas olduğu, sanayi bölgesi içindeki gayrisihhi müesseselerden, diğer tesislere zarar verebilecek olanlar için sanayi bölgesi içinde sağlık koruma bandı oluşturulmasının istenebileceği düzenlenmiştir.

Bu açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde söz konusu talebin, belediyelerin gayrisihhi işyerlerini kentin belirli yerlerine toplama yetkisi ve gayrisihhi müessesenin, öncelikle kendi türündeki işyerlerine mahsus sanayi bölgesinde kurulmasının esas olduğu hükümleri dikkate alınarak belediyenizce değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

10) Uzman çavuş olarak görev yapmakta iken 7 yıllık hizmet süresini tamamlamadan kendi isteği ile 2007 yılında görevinden ayrılan kişi, 657 sayılı Kanuna göre açıktan atanabilir mi?

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 92'nci maddesinin ikinci fıkrasında 657 sayılı Kanuna tabi olmayan personelden kendi istekleri ile görevinden çekilmiş olanların boş kadro bulunmak ve gireceği sınıfın niteliklerini taşımak kaydı ile bu Kanuna tabi kurlardaki memuriyetlere atanabilecekleri düzenlenmiştir.

6663 sayılı Kanunla 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununun 5'inci maddesinde yapılan değişiklikle, uzman erbaşların 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 92'nci maddesi hükmünden yararlanabilmeleri için en az yedi hizmet yılını tamamlamış olmaları gerektiği düzenlenmiş ve bu maddenin yürürlük tarihi olarak da 10/02/2016 tarihi belirlenmiştir. Ancak söz konusu Kanunda bu maddenin

yürürlük tarihinden önce istifa eden ve 7 yıllık hizmet süresini doldurmamayan uzman erbaşlar bakımından bir geçiş hükmüne veya istisnai bir hükme yer verilmemiştir.

Devlet Personel Başkanlığınca İçişleri Bakanlığına gönderilen 10.02.2016 tarihli ve 24547073-157.00-E.859 sayılı yazıda da 657 sayılı Kanunun 92'nci maddesi kapsamında yapılacak açıktan atamalarda uzman erbaşların en az yedi hizmet yılını tamamlamış olmaları şartının aranması gerektiği belirtilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde; yazınıza konu kişinin 7 yıllık hizmet süresi şartını taşımaması nedeni ile 657 sayılı Kanunun 92'nci maddesi kapsamında belediyenize açıktan atamasının yapılamayacağı değerlendirilmektedir.

11) Belediyede sözleşmeli olarak acil tıp teknisyeni çalıştırılabilir mi? Belediye şirketine süresiz çalıştırılmak üzere acil tıp teknisyeni alınabilir mi?

5393 sayılı Belediye Kanununun 49'uncu maddesinin üçüncü fıkrasında, belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, planlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plancısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personelin yıllık sözleşme ile çalıştırılabileceği, bu personelin, yürütecekleri hizmetler için ihdas edilmiş kadro unvanının gerektirdiği nitelikleri taşımaları gerektiği hükmüne yer verilmiştir.

İçişleri Bakanlığının 16/1/2007 tarihli ve 2007/10 sayılı Genelgesi ile belediyelerde sözleşmeli personel statüsünde çalıştırılabilecek personel kadro unvanları tespit edilmiş bu unvanlar arasında teknisyen kadrosu da sayılmış ancak acil tıp teknisyenliği belirtilmemiştir. 06/06/1978 tarih ve 7/15754 sayılı Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda da acil tıp teknisyeni olarak ayrı bir unvan belirtilmemiş ve teknisyen olarak istihdam edilecek kişilerde, alanıyla ilgili en az ortaöğretim dengi mesleki teknik öğrenim görmüş olmak yeterli sayılmıştır.

28/04/2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslara göre belediye şirketine işçi alınabilmekte olup, bu Esasların 4'üncü maddesinde şirketlerde işçi alınacaklarda aranacak şartlar sayılmış, ilgili idarelerce ihtiyaç duyulması halinde belirlenecek işin niteliğine uygun özel şartları taşımak da bu şartlar arasında sayılmıştır. Esasların 5'nci maddesinin birinci fıkrasında idarelerin personel giderlerinin maddede belirtilen oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar idare şirketlerine yeni personel alımı yapılamayacağı, üçüncü fıkrasında ise birinci fıkrada belirlenen oranı aşan idareler tarafından İçişleri Bakanlığından izin alınmaksızın şirketlerine işçi alımının yapılamayacağı belirtilmiştir.

Yukarıda bahsi geçen mevzuat hükümleri çerçevesinde; her ne kadar yukarıda belirtilen mevzuatta açıkça acil tıp teknisyenine yer verilmemişse de Esaslarda teknisyen olarak istihdam edileceklerde sadece alanıyla ilgili en az ortaöğretim dengi mesleki teknik öğrenim görmüş olmak yeterli sayıldığından belediyeye sözleşmeli acil tıp teknisyeni alınabileceği veya hizmetine ihtiyaç duyulması halinde yukarıda yer verilen mevzuata uygun hareket etmek kaydıyla belediye personel şirketinde istihdam edilebileceği değerlendirilmektedir.

12) Belediyemizde şef kadrosunda çalışan personel ayniyat saymanı kadrosuna atanabilir mi? Atanması halinde alacağı özel hizmet tazminatı oranı nedir?

04/07/2009 tarih 27278 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Yönetmeliğin görevde yükselme ve unvan değişikliğine tabi kadroların sayıldığı 5'nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinin (1) numaralı alt bendine göre ayniyat saymanı idari hizmetler grubunda; şef kadrosu ise aynı maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde yönetim hizmetleri grubunda sayılmıştır.

Yönetmeliğin hizmet grupları arasındaki esasların belirlendiği 20'nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde gruplar arası görevde yükselme niteliğindeki geçişler ve alt gruptan üst gruplara geçişlerin görevde yükselme sınavına tabi olduğu, mahalli idarelerde ve diğer kamu/kurum ve kuruluşlarında, daha önce bulunulan görevler ile bu görevlerle aynı düzey görevlere veya alt görevlere, görevde yükselme sınavına tabi tutulmadan atama yapılabileceği düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin 4'ncü maddesinde aynı düzey görev; hiyerarşi, görev, yetki ve sorumluluk açısından aynı grupta ya da grup içinde alt gruplar olması halinde aynı alt grupta gösterilen görevler olarak tanımlanmış olup şef kadrosu ile ayniyat saymanı kadrosunun farklı hizmet gruplarında yer aldığı ve bu iki görevin aynı düzey görev olarak kabul edilemeyeceği dikkate alındığında görevde yükselme sınavına girmeksizin ayniyat saymanlığı kadrosunda bulunan memurun doğrudan şef kadrosuna atanamayacağı değerlendirilmektedir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152'nci maddesi düzenlemesi uyarınca Devlet memurlarına ödenecek zam ve tazminatlara ilişkin 17/04/2006 tarihli ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile memurlara ödenecek zam ve tazminatların oranları belirlenmiş olup uygulanmasına 2018 yılında da devam edilen bu Kararda ayniyat saymanları için ayrı bir tazminat oranı öngörülmemiştir.

Karara ekli II sayılı Cetvelin Grup-17 bölümünde Cetvelde sayılan 1 ila 16'nci Gruplara göre özel hizmet tazminatı alamayanlardan, Kurumların Genel İdare Hizmetleri Sınıfına dahil 1, 2, 3 ve 4 üncü dereceli kadrolarında bulunanlar için özel hizmet tazminat oranı

“% 55”, III sayılı Cetvelinin (G) bendinde ise 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen hizmet sınıflarında çalışıp da özel hizmet tazminatı ile bu cetvelin yukarıdaki sıralarında sayılan tazminatlardan yararlanamayan personelden 8-15’nci dereceden aylık alanlar için % 48 diğer derecelerden aylık alanlar için ise % 49 olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla ayniyat saymanı kadrosunda görev yapan memurların özel hizmet tazminat oranları kazanılmış hak aylık derecesine göre yukarıda belirlenen oranlara göre hesaplanacaktır.

13) Üye tam sayısı 26 olan belediye meclisinde başkan dâhil 25 üyenin katılımı ile gerçekleştirilen toplantıda kararın kabul edilebilmesi için asgari kabul oyu sayısının kaç olması gerekmektedir?

5393 sayılı Belediye Kanununun “Toplantı ve karar yeter sayısı” başlıklı 22’nci maddesinde belediye meclisinin, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla toplanacağı ve katılanların salt çoğunluğuyla karar vereceği, karar yeter sayısının üye tam sayısının dörtte birinden az olamayacağı, oylamada eşitlik çıkması durumunda meclis başkanının bulunduğu tarafın çoğunluk sayılacağı, gizli oylamalarda eşitlik çıkması durumunda oylamanın tekrarlanacağı, eşitliğin bozulmaması durumunda meclis başkanı tarafından kur’a çekileceği hüküm altına alınmıştır.

09.10.2005 tarihli ve 25961 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinde salt çoğunluk; belli sayının yarısından az olmayan çoğunluğu ifade ettiği belirtilmektedir.

Somut olayda üye tamsayısı 26 olan belediye meclisinin 25 üye ile toplandığı görülmekte olup, 25 üyenin katılımı ile yapılan bir meclis toplantısında salt çoğunluğun 13 olacağı değerlendirilmektedir.

14) Meclis toplantısının sesli ve görüntülü cihazlarla kaydedilmesi talepli önergemiz oy çokluğuyla reddedilmiştir, görüşmelerin meclis üyelerince veya vatandaşlar tarafından kayda alınması veya canlı yayın yapılması mümkün müdür?

5393 sayılı Belediye Kanununun 20’nci maddesinde meclis toplantılarının açık olduğu, meclis başkanının veya üyelerden herhangi birinin gerekçeli önerisi üzerine, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla kapalı oturum yapılmasına karar verilebileceği, meclis görüşmelerinin görevlilerce tutanağa geçirileceği, başkan ve kâtip üyeler tarafından imzalanacağı, toplantıların, meclisin kararıyla sesli ve görüntülü cihazlarla da kaydedilebileceği düzenlenmiştir.

09/10/2005 tarihli ve 25961 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 16’ncı maddesinde, meclis görüşmelerinin kâtip üyeler veya divanın sorumluluğundaki görevlilerce tutanağa geçirileceği ve başkanlık divanı tarafından imzalanacağı, toplantıların meclisin kararıyla sesli veya görüntülü cihazlarla da kaydedilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Yukarıda bahsi geçen mevzuat hükümleri çerçevesinde; toplantıların meclisin kararı ile sesli ve görüntülü cihazlarla kaydedilebileceği, meclis kararı olmaksızın meclis üyelerince veya vatandaşlarca kayıt yapılması ve canlı yayın yapılmasının uygun olmayacağı değerlendirilmektedir.

15) 5 üyeli encümende memur üye kimler olabilir? Mali hizmetler müdürü yerine başka bir birim müdürü encümen üyesi olabilir mi? Bu üye ile karar alınmışsa bu karar geçerli olur mu?

5393 sayılı Belediye Kanununun 33’üncü maddesinde belediye encümeninin; belediye başkanı başkanlığında meclisin her yıl kendi üyeleri arasından bir yıl için gizli oyla seçeceği iki üye, mali hizmetler birim amiri ve belediye başkanının birim amirleri arasından bir yıl için seçeceği bir üyeden oluşacağı hükmüne yer verilmiştir.

Kanunun 33’üncü maddesindeki düzenlemeden; encümenin memur üyelerinin de bir yıl görev yapmak üzere her yıl seçileceği, mali hizmetler birim amirinin encümenin doğal üyesi olduğu, diğer birim amirinin belediye başkanı tarafından seçileceği anlaşılmaktadır.

17/05/1987 tarih ve 19463 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 99 Seri Nolu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliği’nde; bir görevin vekâleten yürütülmesi halinde görevin gerekleri ve nitelikleri değişmeyeceğinden bu görevi vekâleten yürütecek olanların asilde aranan şartlara sahip olmaları gerektiği, asilde aranan şartlara sahip vekil memur bulunmadığı takdirde, hizmetin aksama-dan yürütülmesi bakımından herhangi bir şekilde boşalmış veya boş bulunan bir görevin öncelikle varsa yardımcılarını yoksa asilde aranan şartlara en yakın personel tarafından tedviren gördürülmesinin mümkün olduğu ancak 657 sayılı Kanunun vekâlet ücreti ödenmesine ilişkin 175’inci maddesine göre tedvir dolayısıyla herhangi bir ödeme yapılmasının mümkün olmadığı belirtilmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar ışığında, 5393 sayılı Kanunun 33’üncü maddesi gereğince encümenin memur üyelerinin birim amirlerinden oluşması gerektiği, bu kapsamda birim amiri olmayan memurların encümende memur üye olarak görevlendirilmesinin mümkün olmayacağı ancak; kamusal hizmetlerin sürekliliği ilkesi gereği vekâlet şartlarının oluşmaması halinde hizmetin aksamadan yürütülebilmesi için boş bulunan birim amiri kadrolarına asilde aranan şartlara en yakın personel arasından tedviren görevlendirme yapılmak suretiyle encümende görevlendirilebileceği değerlendirilmektedir.

Mali hizmetler müdürlüğüne vekâlet edilmesi halinde de, vekilin asilin yetki ve sorumluluklarına sahip olduğu düşünülerek encümen toplantılarına mali hizmetler müdürlüğüne vekâlet eden personelin katılmasında sakınca olmadığı, encümen kararlarının sıhhati konusunda da dava konusu edilip iptal edilinceye kadar tereddüt olmayacağı değerlendirilmektedir.

16) Belediyeler vatandaşa nakdi yardımda bulunabilir mi, kriterleri nelerdir?

5393 sayılı Belediye Kanununun 14’üncü maddesinde “sosyal hizmet ve yardım yapmak veya yaptırmak” belediyelerin görev ve sorumlulukları, 60’ıncı maddesinde de “dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlar” belediyenin giderleri arasında sayılmıştır.

Kanunun 14'üncü maddesinde yer alan sosyal yardım kapsamında dar gelirli, yoksul ve muhtaç olan vatandaşlara ayni veya nakdi yardım yapılmasının mümkün olduğu değerlendirilmektedir.

Kanunun 38'inci maddesinde bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanmak belediye başkanının görev ve yetkileri arasında düzenlenmiş, 18'inci maddede de belediye tarafından çıkarılacak yönetmelikleri kabul etmek belediye meclisinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Bu kapsamda dar gelirli, yoksul, muhtaç ve kimsesizler ile engellilere yapılacak sosyal hizmet ve yardımlara ilişkin standartların belediye meclisince çıkartılacak yönetmelik ile belirlenmesinin mümkün olduğu, böyle bir yönetmelik düzenlenmemiş olması halinde de bütçede yoksul ve muhtaçlar için ayrılan ödeneği kullanma yetkisine sahip belediye başkanınca nakdi yardım yapılmasına karar verilebileceği, bu halde muhtaçlık kriterlerinin takdirinin başkana ait olduğu değerlendirilmektedir.

17) Güneş enerji santralleri, avukatlık büroları, muhasebe büroları, bankalar ile işyeri depoları işyeri açma ve çalışma ruhsatı almak zorunda mıdır? ÇTV mükellefiyetleri var mıdır?

10/08/2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin Ek-2 sayılı gayrisihhi müesseseler listesinde termik enerji santralleri, nükleer enerji santralleri, rüzgar enerji santralleri, jeotermal enerji santralleri, hidroelektrik santralleri 1 ve 2. sınıf GSM'ler arasında sayılmış ancak listelerde güneş enerji santrallerine yer verilmemiştir.

Yönetmeliğin 9'uncu maddesinde; bu Yönetmelik kapsamına girmesine rağmen adı ve nitelikleri belirtilmeyen sıhhi bir işyerinin açılması halinde, benzeri işyerleri için öngörülen esaslara göre işlem yapılacağı, gayrisihhi müesseseler için sınıf tayini, tesise ait kapasite raporu, tesisten kaynaklanacak atıklar ve müessesenin diğer özellikleri dikkate alınarak Sağlık Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı ile Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğinin görüşü alınarak İçişleri Bakanlığı tarafından yeni sınıf tayini yapılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bu çerçevede Yönetmelikte sayılmayan güneş enerji santrallerine sınıf tayini yapılması için İçişleri Bakanlığına müracaat edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

Yönetmeliğin 10'uncu maddesinde işyerlerinin depo olarak kullandıkları yerlerin, işyeri açma ve çalışma ruhsatında gösterileceği düzenlenmektedir. Bu çerçevede işyeri depoları için ayrıca ruhsatlandırma yapılmayacağı, ait olduğu işyerinin ruhsatında gösterileceği değerlendirilmektedir.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 2'nci maddesine eklenen bentlerle avukatlık büroları, serbest muhasebeci mali müşavirlik ve yeminli mali müşavirlik büroları, noterlik daireleri, mühendis ve mimar meslek mensuplarınca açılan bürolar, muayenehane ve müşterek muayenehaneler ve 6197 sayılı Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Kanunun 5'inci maddesinde yapılan düzenleme ile de eczaneler işyeri açma ve çalışma ruhsatından muaf tutulmuştur.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun Mükerrer 44'üncü maddesinde Çevre Temizlik Vergisi düzenlenmiş, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, genel ve katma bütçeli idareler, il özel idareleri, belediyeler, köyler, bunların kuracakları birlikler, darülaceze ve benzeri kuruluşlar ve üniversiteler tarafından münhasıran hizmetlerinde kullanılan binalar, Kızılay Genel Merkezi ile şubeleri ve kampları, Kredi ve Yurtlar Kurumuna ait öğrenci yurtları, korumalı işyerleri ile umuma açık ibadet yerleri, karşılıklı olmak şartıyla elçilik ve konsolosluk hizmetlerinde kullanılanlarla elçilerin ikametine mahsus olan binalar, milletlerarası kuruluşlar ve bunların temsilcilikleri tarafından kullanılan binalar ile bunların müstemilatının vergiye tâbi olmadığı düzenlenmiştir. Dolayısıyla Kanunda vergiden istisna tutulan yerler dışında kalan ve belediyelerce sunulan çevre temizlik hizmetinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların Çevre Temizlik vergisi mükellefiyetinin bulunduğu değerlendirilmektedir.

18) Meclis kararıyla belli bir ton kullanımına kadar su ücreti bedelsiz yapılabilir mi? Su ücretinden faiz alınmaması hakkında meclis kararı alınabilir mi? Bu uygulamaların cezai sorumluluğu nedir?

5393 sayılı Belediye Kanununun 15'inci maddesinin (b) bendine istinaden belediyelerce çıkarılan yönetmeliklerle, (e) bendinde müktesep haklar saklı kalmak üzere içme, kullanma ve endüstri suyu sağlamak; atık su ve yağmur suyunun uzaklaştırılmasını sağlamak, bunlar için gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ve işlettmek belediyelerin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun ücrete tabi işlemler başlıklı 97'inci maddesinde ise belediyelerin bu Kanunda harç veya katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı olarak ifa edecekleri her türlü hizmet için belediye meclislerince düzenlenecek tarifelere göre ücret almaya yetkili oldukları hüküm altına alınmıştır.

4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 1'inci maddesinde belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, özel bütçeli kuruluşlar, özelleştirme işlemleri tamamlanmaya kadar, 24.11.1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanuna tabi kuruluşlar ve özel hukuk hükümlerine tabi, kamunun çoğunluk hissesine sahip olduğu kuruluşlar, kamu banka ve kuruluşları ile bunlara bağlı iş yerleri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen mal ve hizmet bedellerinde işletmecilik gereği yapılması gereken ticari indirimler hariç herhangi bir kişi veya kuruma ücretsiz veya indirimli tarife uygulanamayacağı hüküm altına alınmıştır. Ancak 4736 sayılı Kanunun 1'inci maddesinin ikinci fıkrasına göre belediyeler ile bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler, toplu taşıma hizmetlerinde malul, yaşlı, öğrenci ve basın kimlik kartı sahiplerine indirim uygulamaya yetkilidirler.

Danıştay 1. Dairesinin 2003/145 E., 2003/153 K. sayılı kararında “ Ödenmemiş kira, su borçları, işgaliye paraları ve encümen cezalarının tahsilatını gerçekleştireceği ve hızlandıracağı gerekçesiyle alındığı belirtilen söz konusu belediye meclisi kararının, benzer gerekçelerle ileriki tarihlerde de tekrarlanabileceği beklentisi yaratarak ödemeleri geciktirmeyi alışkanlık haline getirebilecek olmasının yanı sıra, vergi yükümlülüğünü zamanında yerine getiren, belediye encümenince verilen para cezalarını, kira ve su borçlarını süresi içinde ödeyen yükümlü ve borçlular aleyhine eşitlik ve adaletli yönetim ilkeleriyle bağdaşmayan sonuçlar doğurabileceği de açıktır.” denilerek belediye Meclisinin, süresinde ödenmeyen kira, işgaliye, encümen cezası ve su ücreti alacaklarından, karar tarihinden geçerli olmak kaydıyla iki ay geriye dönük olarak gecikme zammı tahsil edilmemesine ilişkin kararının iptaline karar vermiştir.

İçişleri Bakanlığı’nın 23/01/2009 tarihli ve 45043 sayılı Genelgesinde Danıştay 1.Dairesinin 2003/145 E., 2003/153 K. sayılı kararına atıfta bulunularak belediye meclislerinin su borçlarına uygulanan gecikme bedelleri de dahil, belediye alacaklarının veya bu alacaklardan doğan gecikme bedellerinin kısmen veya tamamen ortadan kaldırılmasına yetkileri bulunmadığı belirtilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 71’inci maddesinin birinci fıkrasında kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunması olarak tanımlanmış, kamu zararının belirlenmesinde ise iş, mal veya hizmet karşılığı olarak belirlenen tutardan fazla ödeme yapılması, mal alınmadan, iş veya hizmet yaptırılmadan ödeme yapılması, transfer niteliğindeki giderlerde, fazla veya yersiz ödemede bulunulması, iş, mal veya hizmetin rayiç bedelinden daha yüksek fiyatla alınması veya yaptırılması, idare gelirlerinin tarh, tahakkuk veya tahsil işlemlerinin mevzuata uygun bir şekilde yapılmaması, mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılmasının esas alınacağı; kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararının, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edileceği düzenlenmiştir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 257’nci maddesinde görevi kötüye kullanma suçu düzenlenmiş, Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisinin, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı, Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerini yapmaktan ihmal veya gecikme göstererek, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisinin, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri, Danıştay kararı ve İçişleri Bakanlığı genelgesi çerçevesinde düşünüldüğünde, 4736 sayılı Kanundaki hükme aykırı şekilde belli bir ton kullanımına kadar su ücretinin bedelsiz yapılması yönünde ve su ücretinden faiz alınmamasına ilişkin meclis kararı alınmasının uygun olmayacağı değerlendirilmekle birlikte kamu zararı ve görevi kötüye kullanma koşullarının oluşup oluşmadığının yukarıdaki mevzuat hükümlerine ve olayın oluş şekline göre ayrı ayrı değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir.

19) Görevde yükselme sınavı neticesinde atamaları yapılan personelin maaş ödemeleri 657 sayılı Kanunun 68/B maddesine göre yapılabilir mi?

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 43’üncü maddesinde; bu Kanuna tabi kurumların kadrolarında bulunan personelin aylıklarının; hizmet sınıfları, görev türleri ve aylık alınan dereceler dikkate alınarak bu kanuna ekli I ve II sayılı cetvellerde gösterilen ek gösterge rakamlarının eklenmesi suretiyle hesaplanacağı hüküm altına alınmıştır. Bu hüküm uyarınca aylık, kural olarak, derece ve kademe esasına göre düzenlenen aylık gösterge tablolarında yer alan gösterge rakamlarının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarı ifade etmektedir.

657 sayılı Kanunun 68’inci maddesinin (B) bendinde gerek atama yönünden gerekse aylık ödenmesi yönünden istisnai bir düzenlemeye yer verilmiştir. Maddede öngörülen şartları taşıyanların bu bent hükümlerine göre atanmaları halinde atandıkları kadronun aylık (Ek gösterge dâhil) ve diğer haklarından yararlanacakları, ancak atandıkları kadro aylıklarının, başka görevlere atanma halinde kazanılmış hak sayılmayacağı düzenlenmiştir. Öte yandan bütün şartların taşınması halinde dahi personelin 68/B çerçevesinde alt dereceden üst dereceye atanması idarenin takdirinde olup bunun için bir zorunluluk bulunmamaktadır.

Memurun maaş alacağı derecenin belirlenebilmesi için memurun göreve 657 sayılı Kanunun hangi maddesi uyarınca atandığına bakmak gerekecektir. Memurun atamasının 68/B uyarınca yapılması halinde kadro derecesine göre maaşının hesap edilmesi gerektiği, atamanın 68/B maddesine atıfta bulunmaksızın 657 sayılı Kanunun 76’ncı maddesi uyarınca yapılmış olması halinde ise kazanılmış hak aylık derecesine göre maaş hesaplaması yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

TBB

“Birlikte Belediyecilik”

www.tbb.gov.tr

 @BelediyelerBirlięi

 @TBBTR

30 Ağustos
ZAFER
Bayramımız
Kutlu Olsun

TBB

“ Birlikte Belediyecilik ”